

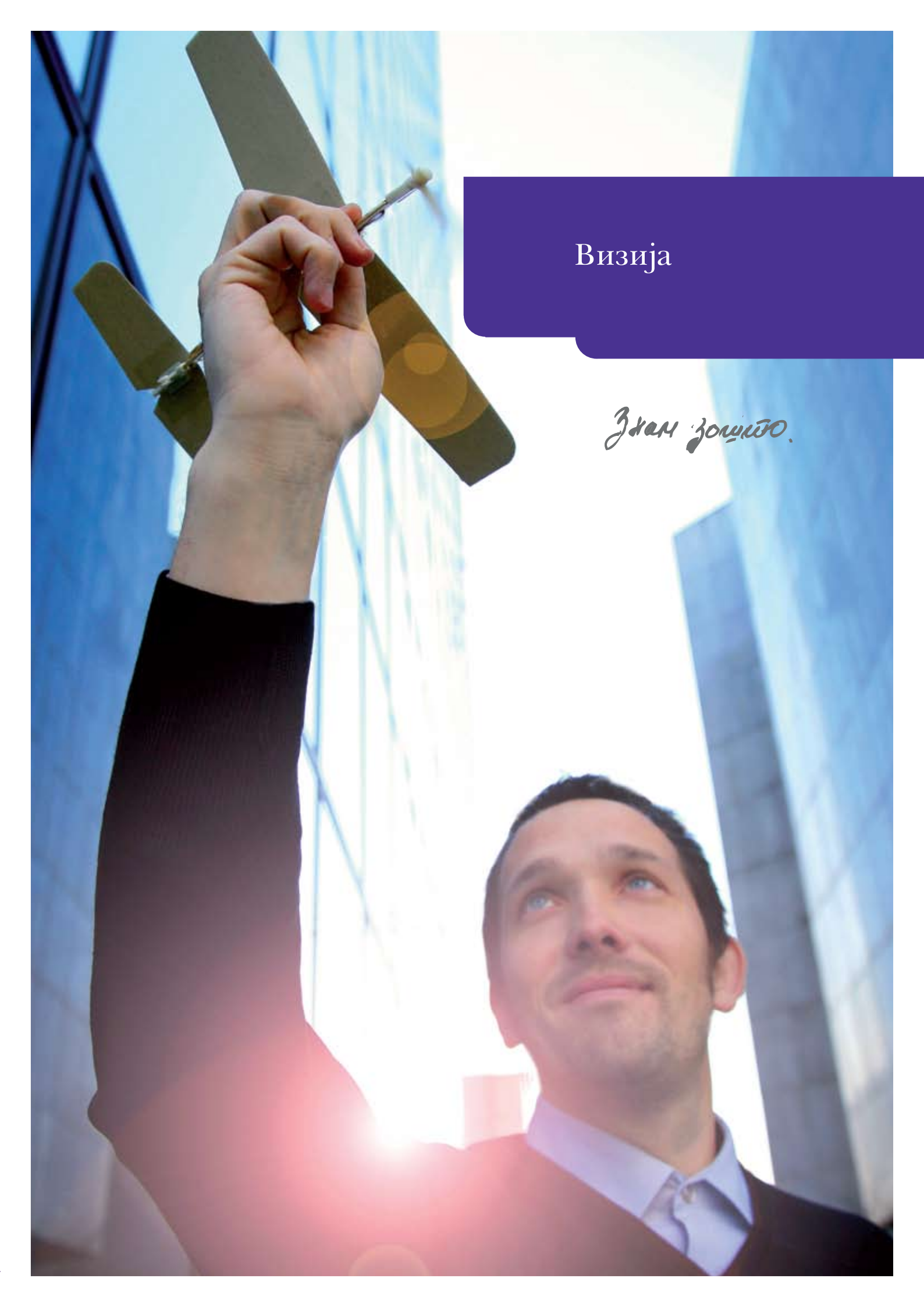
Годишен извештај
2007

Знам добро.

NLB Тутунска банка

Содржина

4	Профил на Банката
6	Финансиски показатели
10	Обраќање на Првиот генерален директор
13	Менаџерска структура
14	Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура
19	Преглед на финансиските резултати на Банката за 2007 година
22	Управување со ризици
24	Банкарство на мало
26	Мрежа на експозитури
28	Корпоративно банкарство
30	Банкарски услуги
32	Внатрешна ревизија
32	Спречување на перење пари
33	Сигурност на информативниот систем
33	Човечки ресурси и организација на работа
37	Консолидирани финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2007
106	Неконсолидирани финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2007
109	Консолидирани финансиски извештаи подготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување за годината завршена на 31 декември 2007
177	Неконсолидирани финансиски извештаи подготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување за годината завршена на 31 декември 2007

A low-angle photograph of a man in a dark suit and light blue shirt, looking upwards with a hopeful expression. He is holding a paper airplane in his right hand, which is raised high. The background shows a city street with tall buildings and a bright sun creating a lens flare effect. A dark purple rectangular box is overlaid on the upper right portion of the image.

Визија

Знам због чега.

Профил на Банката

НЛБ Тутунска банка АД Скопје е една од водечките банкарски институции во Република Македонија со постојан тренд на пораст и позитивни резултати од основањето до денес. Основана е во 1985 година, а од 1993 година работи како комерцијална банка којашто ги извршува сите финансиски и банкарски услуги за клиентите во земјата и во странство. Банката спаѓа во групата на големи банки и според вкупната нето актива е трета по големина банкарска институција во Република Македонија.

Стратешки партнери на Банката се Nova Ljubljanska banka d.d. Љубљана, LHB Internationale Handelsbank AG Франкфурт и NLB InterFinanz AG Цирих, односно НЛБ Групацијата. Во вкупниот капитал на Банката, НЛБ Групацијата учествува со 85,84%, а останатиот дел од 14,16% е во сопственост на домашни и странски правни и физички лица. Членството во НЛБ Групацијата и корпоративниот бренд на Банката носи посебен квалитет во работењето што подразбира трансфер на знаење, искуство и технологија меѓу членките на Групацијата, како и лесен пристап до странските пазари.

НЛБ Тутунска банка е една од најуспешните банки во Групацијата. Успехот се должи на имплементацијата на високо квалитетни стандарди во работењето, на модерната инфраструктура на информатичката технологија, успешната пазарна стратегија, како и на професионалниот менаџмент, поддржани со брендот на НЛБ. Банката посебно внимание посветува на корпоративните вредности на Групацијата и на својата корпоративна општествена одговорност.

Стратешката определба на Банката е да го поддржува и финансира развојот на малите и средни претпријатија, субјекти коишто имаат потенцијал да прераснат во носители на економскиот развој. Банката е значаен учесник во сите финансиски случувања во Република Македонија и промотор на македонскиот бизнис на меѓународните пазари и директно влијае врз развојот на националната економија.

Банката посебно внимание посветува на збогатување и сегментирање на понудата на продукти и услуги за населението, како и олеснување на пристапот до нив преку инвестирање во современа деловна мрежа којашто ја сочинуваат 33 модерни експозитури организирани како мали банки. Исто така Банката инвестира во развој на деперсонализираните канали на продажба, промоција на картичното работење и промоција на електронското банкарство.

Банката е активна на пазарот на капитал од 1996 година, преку својата брокерска куќа НЛБ Тутунска брокер АД Скопје, којашто е основач на Македонската берза на хартии од вредност и една од водечките брокерски куќи во Република Македонија.

НЛБ Тутунска банка заедно со Nova Ljubljanska banka d.d. Љубљана е сопственик и основач на Друштвото за управување со пензиски фондови - Нов пензиски фонд АД Скопје како дел од вториот столб на пензискиот систем на Република Македонија.

Потврда за успешното работење на НЛБ Тутунска банка се бројните меѓународни и национални награди, меѓу кои најистакнати се признанието за **Банка на годината за 2003, 2006 и 2007 година во Р. Македонија**, доделено од финансискиот магазин "The Banker", признанијата од Finance Central Europe за **Банка со најголем остварен профит во Македонија за 2002, 2003, 2004 и 2006 година** и **Најдобра банка според поврат на капиталот (ROE) во 2005 година**, **Сертификат за добро корпоративно управување** од Транспарентност нулта корупција, како и **Признание од Deutsche Bank London за 2006 година**.

Мисија на Банката

Нашата цел е да бидеме помеѓу водечките финансиски институции во земјата.

Да обезбедиме повисоко ниво на квалитет на услугите, современа понуда на нови продукти и градење на традицијата на Банката.

Преку ефикасноста и економичноста во работењето да оствариме профит.

Финансиски показатели

Табела 1: Избрани финансиски показатели за Банката врз основа на неконсолидирани ревидирани финансиски извештаи изготвени во согласност со законските регулативи кои се применуваат во Република Македонија

во илјади МКД

Приходи (за периодот)	2007	2006 ¹	2005
Нето приходи од камати	1.478.371	1.182.374	935.977
Нето приходи од провизии	464.418	361.433	325.308
Добивка пред резервации и оданочување	1.086.877	917.886	760.847
Добивка пред оданочување	626.989	484.110	416.909
Нето добивка за периодот	552.581	406.082	361.291
Состојба (на крај на година)	2007	2006	2005
Вкупна актива	42.474.928	29.460.698	22.440.242
Кредити на комитенти	22.699.921	15.707.331	11.659.229
Депозити на комитенти	27.354.371	18.542.382	12.737.369
Позајмици од банки	8.513.645	5.959.529	6.037.506
Капитал и резерви	3.761.918	2.833.279	2.760.064
Акционерски капитал	2.396.328	1.662.288	1.662.288
Оперативни показатели ²	2007	2006	2005
ROA враќање на вкупна актива (бруто)	1,74%	1,87%	2,14%
ROA враќање на вкупна актива (нето)	1,54%	1,56%	1,86%
ROE враќање на капиталот (бруто)	22,87%	20,63%	18,13%
ROE враќање на капиталот (нето)	19,61%	16,83%	15,41%
Нето каматна маргина ³	3,67%	4,44%	4,56%
Акционерски капитал / вкупна актива	6,16%	6,39%	8,39%
Капитална адекватност	12,90%	12,17%	14,44%
Cost / Income Ratio	48,81%	45,58%	46,52%
Факти и бројки	2007	2006	2005
Број на акционери	532	532	295
Број на акции	785.621	693.866	693.866
Дивиденда по акција (во МКД)	713	537	484
Дивиденда / Номинална вредност на акција	71%	54%	48%
Дивиденда / Акционерски капитал	21,21%	22,42%	20,20%
Нето добивка / Број на акции	775	585	521
Број на вработени	564	436	359
Експозитури и шалтери	33	24	22
Официјален курс на НБРМ (на крајот на годината)	2007	2006	2005
ЕУР 1= МКД	61,20	61,17	61,18
УСД 1= МКД	41,66	46,45	51,86

Забелешка:

1) Врз основа на примената на IFRS во Македонија, извршена е рекласификација на одделните позиции во билансот на успех

2) Оперативните показатели се пресметани врз основа на просечна состојба на капиталот и активата на Банката.

3) Нето каматната маргина е пресметана врз основа на просечна состојба на бруто активата намалена за износот на комисионото работење и ФЗП

Табела 2: Избрани финансиски показатели за Групата на НЛБ Тутунска банка врз основа на консолидирани ревидирани финансиски извештаи изготвени во согласност со законските регулативи кои се применуваат во Република Македонија

во илјади МКД

Приходи (за периодот)	2007	2006 ¹	2005
Нето приходи од камати	1.484.459	1.185.901	937.200
Нето приходи од провизии	499.621	379.997	343.734
Добивка пред резервации и оданочување	1.123.261	943.531	781.413
Добивка пред оданочување	664.283	508.235	422.481
Нето добивка за периодот	587.306	427.533	365.839
Состојба (на крај на година)	2007	2006	2005
Вкупна актива	42.705.889	29.580.934	22.533.701
Кредити на комитенти	22.699.921	15.707.331	11.659.229
Депозити на комитенти	27.376.943	18.546.295	12.745.816
Позајмици од банки	8.513.645	5.959.529	6.037.506
Капитал и резерви	3.985.660	2.944.040	2.841.762
Оперативни показатели ²	2007	2006	2005
ROA враќање на вкупна актива (бруто)	1,84%	1,95%	2,16%
ROA враќање на вкупна актива (нето)	1,62%	1,64%	1,87%
ROE враќање на капиталот (бруто)	23,08%	20,94%	17,94%
ROE враќање на капиталот (нето)	19,86%	17,13%	15,24%
Факти и бројки	2007	2006	2005
Број на вработени	572	440	363
Експозитури и шалтери	33	24	22
Официјален курс на НБРМ (на крајот на годината)	2007	2006	2005
ЕУР 1= МКД	61,20	61,17	61,18
УСД 1= МКД	41,66	46,45	51,86

Забелешка:

1) Врз основа на примената на IFRS во Македонија, извршена е рекласификација на одделните позиции во билансот на успех

2) Оперативните показатели се пресметани врз основа на просечна состојба на капиталот и активата на Групата

Табела 3: Избрани финансиски показатели за Банката врз основа на неконсолидирани ревидирани финансиски извештаи изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување

во илјади МКД

Приходи (за периодот)	2007	2006 ¹	2005
Нето приходи од камати	1.478.371	1.182.374	935.977
Нето приходи од провизии	464.418	361.433	325.308
Добивка пред резервации и оданочување	1.087.249	917.832	754.889
Добивка пред оданочување	631.183	482.305	419.032
Нето добивка за периодот	556.775	404.277	363.096
Состојба (на крај на година)	2007	2006	2005
Вкупна актива	42.468.411	29.450.265	22.436.504
Кредити на комитенти	22.699.921	15.707.331	11.659.229
Депозити на комитенти	27.354.371	18.542.382	12.737.369
Позајмици од банки	8.513.645	5.959.529	6.037.506
Капитал и резерви	3.755.434	2.822.846	2.755.322
Акционерски капитал	2.396.328	1.662.288	1.662.288
Оперативни показатели ²	2007	2006	2005
ROA враќање на вкупна актива (бруто)	1,76%	1,86%	2,15%
ROA враќање на вкупна актива (нето)	1,55%	1,56%	1,87%
ROE враќање на капиталот (бруто)	23,10%	20,63%	18,21%
ROE враќање на капиталот (нето)	19,82%	16,81%	15,47%
Акционерски капитал / вкупна актива	6,16%	6,23%	8,17%
Капитална адекватност	12,90%	12,17%	14,44%
Cost / Income Ratio	48,80%	46,28%	47,06%
Факти и бројки	2007	2006	2005
Број на акционери	532	532	295
Број на акции	785.621	693.866	693.866
Дивиденда по акција(во МКД)	713	537	484
Дивиденда / Номинална вредност на акција	71%	54%	48%
Дивиденда / Акционерски капитал	21,21%	22,42%	20,20%
Нето добивка / Број на акции	781	583	523
Број на вработени	564	436	359
Експозитури и шалтери	33	24	22
Официјален курс на НБРМ (на крајот на годината)	2007	2006	2005
ЕУР 1= МКД	61,20	61,17	61,18
УСД 1= МКД	41,66	46,45	51,86

Забелешка:

1) Врз основа на примената на IFRS во Македонија, извршена е рекласификација на одделните позиции во билансот на успех

2) Оперативните показатели се пресметани врз основа на просечна состојба на капиталот и активата на Банката

Табела 4: Избрани финансиски показатели за Групата на НЛБ Тутунска банка врз основа на консолидирани ревидирани финансиски извештаи изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување

во илјади МКД

Приходи (за периодот)	2007	2006 ¹	2005
Нето приходи од камати	1.484.459	1.185.901	937.201
Нето приходи од провизии	499.621	379.997	343.733
Добивка пред резервации и оданочување	1.123.633	943.572	774.838
Добивка пред оданочување	667.567	506.525	422.467
Нето добивка за периодот	590.590	425.823	367.984
Состојба (на крај на година)	2007	2006	2005
Вкупна актива	42.698.462	29.570.501	22.528.443
Кредити на комитенти	22.699.921	15.707.331	11.659.229
Депозити на комитенти	27.376.943	18.546.295	12.745.816
Позајмици од банки	8.513.645	5.959.529	6.037.506
Капитал и резерви	3.978.266	2.933.607	2.836.925
Оперативни показатели ²	2007	2006	2005
ROA враќање на вкупна актива (бруто)	1,85%	1,94%	2,16%
ROA враќање на вкупна актива (нето)	1,63%	1,63%	1,88%
ROE враќање на капиталот (бруто)	23,27%	20,92%	17,92%
ROE враќање на капиталот (нето)	20,04%	17,11%	15,32%
Факти и бројки	2007	2006	2005
Број на вработени	572	440	363
Експозитури и шалтери	33	24	22
Официјален курс на НБРМ (на крајот на годината)	2007	2006	2005
ЕУР 1= МКД	61,20	61,17	61,18
УСД 1= МКД	41,66	46,45	51,86

Забелешка:

1) Врз основа на примената на IFRS во Македонија, извршена е рекласификација на одделните позиции во билансот на успех

2) Оперативните показатели се пресметани врз основа на просечна состојба на капиталот и активата на Групата

Обраќање на Првиот генерален директор

Ѓорѓи Јанчевски
Прв генерален директор

Почитувани акционери,

За НЛБ Тутунска банка 2007 година беше исклучително динамична и успешна година. Во услови на позитивни пазарни трендови Банката оствари годишен пораст на работењето од 44% и пораст на добивката од 36%, што резултираше со остварување висок поврат на капиталот (ROE) од 23,3% и заработка по акција од 775 МКД. Со билансна актива од 42.475 илјади МКД, пазарното учество на Банката се зголеми на 19%.

Во текот на 2007 година капиталната позиција на Банката беше зајакната со дополнителен капитал од 734 милиони МКД, со што вкупниот капитал на Банката достигна 3.761.918 илјади МКД. Депозитната база беше зголемена за 47,5%, кредитните пласмани беа зголемени за 45%, додека документарно - гаранциското работење беше зголемено за 55%.

Резултатите ги очекувавме, со оглед на проектите коишто ги реализиравме во текот на 2006 и 2007 година, а кои се дел од стратешките активности на Банката во функција на остварување долгорочен раст и развој. Новото интегрално софтверско решение ги даде првите резултати во 2007 година, при што забележителен беше порастот на обемот на работење во сите пазарни сегменти, како и порастот на бројот на клиенти за 20%.

Во делот на корпоративното банкарство, продолживме со финансиската поддршка на бизнис секторот при што кредитното портфолио во овој сегмент беше зголемено за 26% и достигна 14.384.774 илјади МКД. Активно се вршеше финансиска поддршка на тековните потреби на компаниите, а за долгорочно финансирање на инвестиционите проекти и за извозните аранжмани беа обезбедени средства од повеќе странски кредитни линии, како и втор синдициран заем од EBRD и 11 комерцијални банки. Банката активно ги поддржуваше големите македонски компании и на тендерските учества за големи домашни и меѓународни проекти, при што беа издадени нови гаранции во вредност од 7,9 милијарди МКД или 28% повеќе во однос на претходната година. Кон крајот на годината, Банката влезе во проектот на Министерството за финансии за кредитирање на аграрот преку IFAD и PSLD кредитните линии, преку кој се обезбедува кредитна поддршка за примарното производство и за преработувачките капацитети.

Во делот на банкарството на мало, минатата година беше извршена сегментација и пренос на услугата за малите и средни претпријатија во деловната мрежа, кадешто заедно со населението директно се опслужувани низ целата територија на Република Македонија со што дополнително се олесни и поевтини нивниот пристап до услугите на Банката. Интензивно работевме на проширување на деловната мрежа, која е збогатена со 9 нови експозитури. Вкупната понуда беше значително збогатена со продукти и услуги кои беа дополнително

сегментирани и специјализирани за различни групи на клиенти, пришто посебно се работеше на понудата на кредитни и депозитни продукти и пакети на услуги за сегментот население, како и развојот на cross-selling понудата.

Во текот на една година пласманите кај населението беа зголемени за 95% и достигнаа 8.315.147 илјади МКД, со што Банката оствари пораст на пазарното учество во овој сегмент од 15,4% на 18,7%.

Во текот на 2007 година беа направени значителни инвестиции во проширување на мрежата на POS терминали и АТМ-и, а обезбедена беше и лиценца за работа со VISA картичната програма, со што на клиентите им се достапни трите картични бренда VISA, MasterCard и Diners. Само во делот на картичното работење, пласманите се зголемени за 149%. Направени се инвестиции во делот на електронското банкарство кое треба да овозможи целосна услуга за физичките и правни лица и во девизниот платен промет.

Покрај редовните финансиски активности, од 01.06.2007 година воведовме **нова организација на работа** којашто е надоврзување на организацијата од 2003 година, а со којашто се продолжува со потесно дефинирање на процесите на работа, своевидна поделба и специјализација на деловните активности, подетално се разграничуваат нивоата на одговорност и овластувања, а клиентската услуга се насочува „на еден шалтер“ со што клиентите можат да добијат брза, сеопфатна и ефикасна услуга.

Почитувани акционери, во 2007 година Банката беше наградена со повеќе признанија за различни аспекти од работењето кои го збогатуваат постигнатиот успех и значително ја зголемуваат вредноста на Банката дома и во странство. Бевме прва компанија којашто е наградена со **Сертификат за добро корпоративно управување** од Транспарентност нулта корупција, а како **пример за компанија со Општествена корпоративна одговорност** влеговме во Референтната студија за Општествена одговорност на претпријатијата, спроведена од UNDP меѓу компаниите од земјите - нови членки на ЕУ и земјите - кандидати за членство за 2007 година.

Банката доби **признание од Deutsche Bank London** за извонредност во квалитетот на Еуро SWIFT плаќања кон Deutsche Bank за 2006 година, со кое што се истакнува квалитетот на работењето на НЛБ Тутунска банка во корист на своите клиенти и деловните партнери, а по третпат севкупно и вторпат последователно Банката ја доби и престижната награда **Банка на годината за 2007 во Македонија** со која се потврдува успехот во постигнатите финансиски резултати, порастот на бизнисот, зголеменото пазарно учество, развојните проекти и пазарни иницијативи, севкупната стратегија и активностите коишто Банката ги превзема за зголемување на приносот на акционерите. Ова е продолжение на претходните награди од Finance Central Europe за **Банка со најголем остварен профит во Македонија за 2002, 2003, 2004 и 2006 година**, и **Најдобра банка според поврат на капиталот (ROE) за 2005 година**.

На крајот, дозволете ми да заклучам дека во 2007 година, во услови на забрзан економски растеж и изразито силна конкуренција, Банката работеше мошне динамично и успешно, остварувајќи ги сите поставени цели, што придонесува за реализирање на долгорочната стратегија на Банката и севкупно на долгорочната стратегија на НЛБ Групацијата во Република Македонија.

Со почит,
Ѓорѓи Јанчевски
Прв генерален директор

Тим

Знач зоричко.

Менаџерска структура

РАБОТОВОДЕН ОРГАН

Ѓорѓи Јанчевски
Прв генерален директор

Митре Колишевски
Втор генерален директор

Љубе Рајевски
Генерален директор

Томе Перински
Генерален директор

СЕКТОР ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

ПРАВЕН ЦЕНТАР

ЦЕНТАР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

СЕКТОР ЗА ЛОГИСТИКА НА БАНКАТА

ДЕЛОВЕН СЕКТОР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО
ФИНАНСИИ НА БАНКАТА И СРЕДСТВА

СЕКТОР ЗА РАБОТА СО
СТРАТЕШКИ КОМИТЕТИ

ДЕЛОВНА МРЕЖА - ДЕЛОВЕН СЕКТОР

СЕКТОР ЗА ПЛАТЕН ПРОМЕТ И
ЛОГИСТИКА НА ПРОДАЖБАТА

СЕКТОР ЗА РАБОТА СО ГОТОВИНА И ДЕПО

Тихомир Трајковски, Директор

Надица Ценева, Помошник директор
Андреј Илиевски, Помошник директор

Богоја Китанчев, Директор

Јорданка Грујоска, Директор

Стојна Стојкоска, Директор

Љиљана Настоска, Директор

Антонио Аргир, Директор

Слаѓана Белева, Директор

Драган Пановски, Директор

Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура

Корпоративно управување

Банката има јасна организациска структура која прецизно ги дефинира правата и одговорностите на членовите на органите на надзор и управување и на другите вработени во Банката, како и линиите на контрола и проверка при секојдневното извршување на задачите.

Односите помеѓу Работоводниот орган, лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката, Управниот одбор и акционерите на Банката, како и останатите заинтересирани субјекти се утврдени со Статутот на Банката.

Во текот на 2007 година, со Банката се управуваше преку статутарно утврдени органи со права и обврски кои се предвидени во Законот за банки и Законот за трговски друштва, и тоа:

- **Собрание на акционери** - во 2007 година одржани се три седници. Покрај редовното Годишно собрание на акционери, Банката одржа уште две седници на кои беше донесена одлуката за тринаесеттата емисија на акции и усвојување на измени и дополнувања на Статутот на Банката во насока на усогласување со новиот Закон за банки.
- **Управен одбор** - го сочинуваат четири членови, со мандат од четири години. Во текот на 2007 година, Управниот одбор на Банката одржа 12 седници на кои полноправно одлучуваше.

Претседател

Г-дин Матеј Нарат
Nova Ljubljanska banka d.d. Љубљана

Заменик претседател

Г-дин Алојз Јамник
Nova Ljubljanska banka d.d. Љубљана

Членови

Г-дин Борис Закрајшек
LHB Internationale Handelsbank AG Франкфурт

Г-дин Јанко Гедрих
Овластено лице на Управата на
Nova Ljubljanska banka d.d. Љубљана.

- **Работоводен орган - Генерални директори** - се состои од четири генерални директори, кои ги именува Управниот одбор на Банката. Во текот на 2007 година, Работоводниот орган одржа 29 седници на кои полноправно одлучуваше и три седници во присуство на Колегиумот на Банката.

- **Одбор за управување со ризици** - го сочинуваат три членови. Мандатот на членовите трае четири години. Во текот на 2007 година, Одборот за ризик одржа 45 седници на кои полноправно одлучуваше.

- **Одбор за ревизија** - во 2007 година на седница на Собрание на акционери беше извршен избор на нов состав на Одборот за ревизија. Членовите на Одборот имаат мандат од две години. Во текот на 2007 година Одборот за ревизија одржа четири седници на кои полноправно одлучуваше.

- **Надзорен одбор врз информативниот систем на Банката** - Формиран е врз основа на регулативата на НБРМ, Базелските принципи и меѓународните стандарди за сигурност на информативниот систем. Надлежностите и одговорностите на Одборот се делегирани од страна на Управниот одбор на Банката. Во текот на 2007 година Одборот одржа една седница на која полноправно одлучуваше. Во јуни заврши мандатот на Надзорниот одбор над проектот PEXIM кој беше формиран во 2006 година со цел да овозможи успешно спроведување на проектот и ставање во продукција на софтверот. Сите активности поврзани со функционирањето и одржувањето на софтверот преминаа во линиска организација и за таа цел беше формиран Кориснички колегиум за ИТ.

Согласно новиот Закон за банки, Банката поднесе до НБРМ барање за согласност за усогласување на Статутот, барање за издавање согласност за членови на Надзорен одбор, барање за согласност за усогласување на финансиските активности за кои е потребна претходна согласност, барање за добивање согласност за постојните акционери со квалификувано учество во Банката. На крајот од 2007 година Банката доби согласност од НБРМ за усогласување на Статутот на Банката и за постојните акционери со квалификувано учество во Банката, а во 2008 година доби согласност за вршење на финансиските активности во согласност со Законот за банки.

Заради поголема ефикасност во секојдневното управување, Работоводниот орган на Банката работеше преку следните одбори, преку кои поопширно се следат поодделни подрачја од работењето на Банката:

- **Одбор за развој**
- **Одбор за управување со средства и обврски**

Акционерски капитал и сопственичка структура

Во текот на 2007 година Банката реализираше една емисија на акции. Со одлука за тринаесетта емисија на акции донесена на Собранието на акционери, Банката издаде 91.755 обични акции по пат на приватна понуда за познат купувач. Вкупната вредност на емисијата изнесуваше 734.040 илјади МКД.

По промената, акционерскиот капитал на Банката се состои од 735.400 обични акции и 50.221 приоритетни акции. Номиналната вредност по акција изнесува 1.000 МКД или вкупно 785.621.000 МКД. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар на хартии од вредност на РМ.

Обичните акции на сопствениците им даваат право на исплата на дивиденда и право на глас на Седница на Собранието на акционери. Еден глас во Собранието на Банката се добива за еквивалент од 1 обична акција. Приоритетните акции даваат право на првенство во исплата на дивидендата и немаат право на глас. Сите акции носат право на сразмерно учество во поделбата на остатокот на стечајната, односно ликвидационата маса.

Во текот на 2007 година Банката нема извршено откуп на сопствени акции.

Вкупниот капитал на Банката на 31.12.2007 година изнесува 3.761.918 илјади МКД, од кои:

- 785.621 илјади МКД, акционерски капитал;
- 1.610.707 илјади МКД, акционерска премија;
- 778.814 илјади МКД, задржана добивка;
- 477.566 илјади МКД, резерви и
- 109.210 илјади МКД, ревалоризациони резерви.

Во однос на 31.12.2006 година вкупниот капитал е зголемен за 32,8% врз основа на распределба на дел од добивката од 2006 година, искажувањето на ефектот од вреднувањето по пазарна вредност на хартиите од вредност на Банката согласно примената на IFRS и реализацијата на тринаесеттата емисија на акции. Резервниот фонд на Банката, согласно постојните законски прописи и Одлуката на Управниот одбор на Банката е зголемен за 33.476 илјади МКД.

Гарантниот капитал на Банката заклучно со 31.12.2007 година изнесува 3.796.233 илјади МКД (2006: 2.624.244 илјади МКД).

Адекватноста на капиталот заклучно со 31.12.2007 година изнесува 12,90% и е над законскиот минимум од 8%.

Заклучно со 31.12.2007 година бројот на акционери во Банката изнесува 532, од кои 391 се физички лица, а 141 правни лица. На крајот на 2007 година десетте најголеми акционери во Банката поседуваат 92,12% од вкупните акции, односно 94,20% од акциите со право на глас.

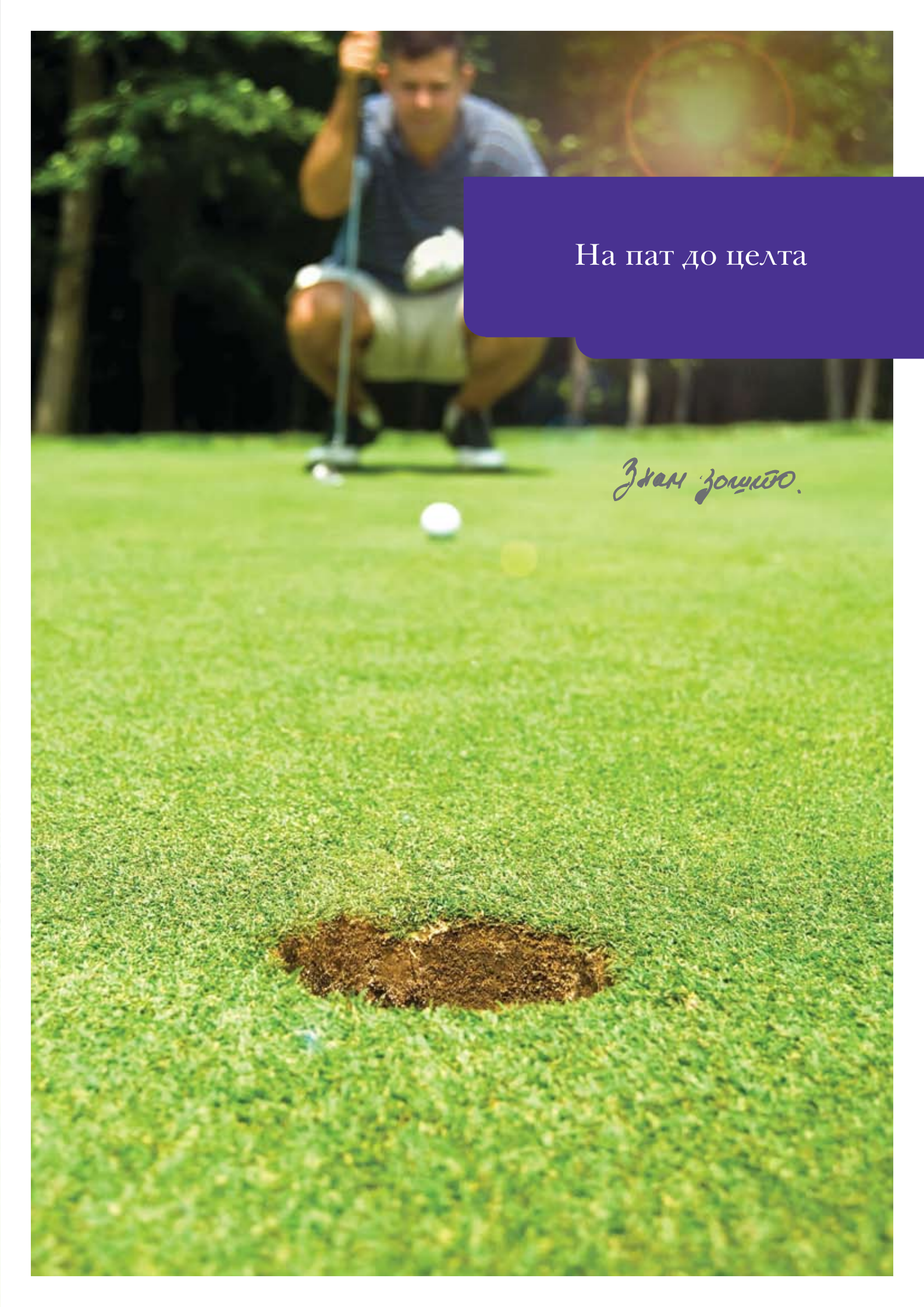
Акционери со над 5% учество на 31.12.2007	% учество според број на обични акции
LHB Internationale Handelsbank AG Франкфурт	30,81
NLB InterFinanz AG Цирих	28,49
Nova Ljubljanska banka d.d. Љубљана	28,31

Врз основа на Договор и Анекс 1, 2, 3 и 4 на договорот за пренос на правата на глас од акциите кои ги поседува NLB InterFinanz AG Цирих во НЛБ Тутунска банка, правата на глас на акционерот NLB InterFinanz AG Цирих (28,5%) се пренесени на Nova Ljubljanska banka d.d. Љубљана. Со тоа, учеството на Nova Ljubljanska banka d.d. Љубљана во вкупните права на глас на 31.12.2007 година изнесува 56,80%.

Во март 2007, на годишното редовно собрание на акционерите на Банката, беше предложена и прифатена Одлуката за употреба и распоредување на добивката за 2006 година, од која 372.606.042 МКД, односно 537 МКД по акција, беа распределени за исплата на дивиденда на акционерите на Банката.

Акциите на Банката не котираат на Македонската берза на хартии од вредност. Со акциите на Банката се тргува на секундарниот пазар на берзата преку овластени брокерски куќи.

Банката се води во Регистарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување, кој е во надлежност на Комисијата за хартии од вредност на РМ. Согласно Законот за хартии од вредност, Банката редовно ја известува Комисијата за хартии од вредност на РМ за работењето, за членовите на органите на управување, за управувањето и правните односи со трети лица и за настани и информации кои се од значење за работењето на Банката.

A photograph of a golfer in a blue shirt and white shorts crouching on a green, looking at a golf ball. A hole is visible in the foreground. The background is a blurred forest. A purple banner is overlaid on the right side of the image.

На пат до целта

Знам зонцкѐ.

Преглед на финансиските резултати на Банката за 2007 година

Анализата на финансиските резултати на Банката за 2007 година се базира на Ревидираните финансиски извештаи изготвени согласно законските регулативи кои се применуваат во Република Македонија. Во делот на финансиското известување, согласно постојните законски прописи, Банката ги применува Меѓународните стандарди за финансиско известување (IFRS) кои се објавени и прифатени во Македонија.

Биланс на успех

За Банката 2007 година е исклучително успешна, како во поглед на надминување на планираниот обем на активности во сите сегменти, така и во поглед на значително зголемување на профитабилноста.

Нето добивката изнесува 552.581 илјади МКД или 36% повеќе во однос на 2006 година при што повратот на капиталот (ROE) е зголемен на 19,61% (2006: 16,83%). Високата годишна профитабилност се должи на порастот на обемот на работење кај сите пазарни сегменти што придонесе и во услови на дополнителна докапитализација на Банката со 734.040 илјади МКД во септември 2007 година, нето добивката по акција да порасне за 32,5% над минатогодишната и изнесува 775 МКД.

Нето добивка (000) МКД

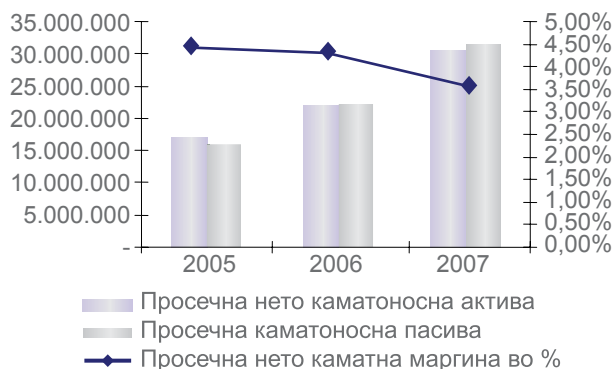
Поврат на капиталот ROE и добивка по акција во МКД

Оперативната добивка изнесува 626.989 илјади МКД или 29,5% повеќе во однос на 2006 година, при што најголем дел од добивката е остварен по основ на камати и провизии.

Нето каматните приходи изнесуваат 1.478.371 илјади МКД или 25% повеќе во однос на 2006 година. Во услови на континуиран пад на активните каматни стапки на пазарот и стеснувањето на каматните маргини, порастот на каматните приходи беше обезбеден со зголемениот обем и динамика на кредитирање посебно во сегментот население, како и со континуирано одржување високо ниво на каматоносна актива во текот на целата година. Просечната нето каматоносна актива на годишна основа порасна за 38%, при истовремено намалување на просечната нето каматна маргина за 17,3%. На крајот на 2007 година, просечната нето каматна маргина изнесуваше 3,67%.

Каматносна актива и пасива (000) МКД

Нето некаматните приходи изнесуваат 644.819 илјади МКД или 22,5% повеќе од минатата година и во најголем дел или 72% се приходи од провизии.

Во 2007 година Банката оствари нето приходи од провизии во износ од 464.418 илјади МКД или за 28,5% повеќе во однос на 2006 година, што се должи на зголемениот обем на операции во сите сегменти: платен промет во земјата и со странство, документарно-гаранциско работење, услугите за клиенти и кредитното работење, картичното работење, е-банкарство и услугите на кеш-центарот. Врз основа на капиталните вложувања во финансиски и нефинансиски правни лица Банката во 2007 година оствари приходи од дивиденди во износ од 1.715 илјади МКД. Остварени се нето позитивни курсни разлики во износ од 125.730 илјади МКД, а нето приходите од тргувањето со хартии од вредност во 2007 година изнесуваат 17.273 илјади МКД. Останатите приходи изнесуваат 35.683 илјади МКД.

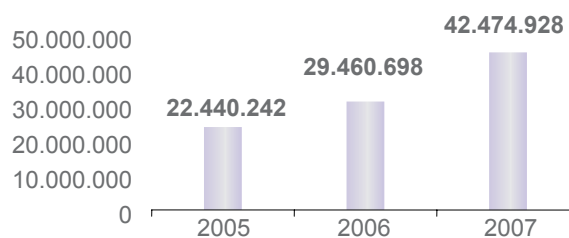
Во текот на 2007 година Банката продолжи со политиката на рационалност во трошењето, при што се следеа потребите за непречено одвивање на процесот на работа, проширувањето на деловната мрежа, порастот на бројот на вработените и порастот на цените на пазарот. Во 2007 година беа остварени 1.036.313 илјади МКД расходи од тековно работење. Остварен е Cost/Income ratio од 48,8% додека оперативните трошоци во вкупната актива на Банката учествуваа со 2,88% и беа покриени со некаматните приходи во висина од 62%.

Банката во 2007 година издвои вкупни резервации за ризични пласмани во износ од 459.888 илјади МКД или 6% повеќе во однос на 2006 година, а кореспондира со порастот на кредитното портфолио и значителниот пораст на вонбилансните активности во текот на годината, при зголемен квалитет на портфолиото.

Биланс на состојба

Банката оствари нето билансна сума од 42.474.928 илјади МКД што претставува највисок годишен пораст од 44% и надминување на планот за 29%.

Нето билансна сума (000) МКД

Главен пораст во работењето Банката оствари во кредитирањето на нефинансискиот сектор каде кредитното портфолио беше зголемено за 44,5% и достигна 22.699.921 илјади МКД.

Истовремено, депозитите од нефинансискиот сектор се зголемени за 47,5% и изнесуваат 27.354.371 илјади МКД. Дополнително, Банката користеше и странски кредитни линии наменети за финансирање на бизнис секторот и за микрофинансирање, како и втор синдициран заем од EBRD во износ од 55 милиони ЕУР, кој беше целосно пласиран во приватниот сектор.

Управување со ризици

Банката применува високо конзервативна политика на антиципирање на ризиците во работењето, преку одржување на ефикасен систем на интегрирано управување со ризиците. Тоа овозможува да оствари висока наплатливост на пласманите, задоволително ниво на капитална адекватност, заштита од непредвидени случувања и евентуални закани за неостварување на планираната политика.

Со ризиците се управува преку Центарот за управување со ризици на Банката. Управувањето со ризиците во Банката е поделено на две области: управување со кредитен ризик и управување со некредитни ризици.

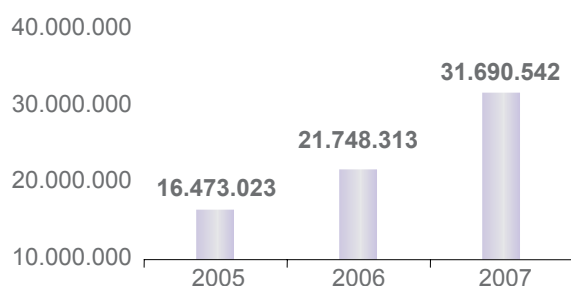
Управување со кредитни ризици

Управувањето со кредитниот ризик вклучува постојана анализа на кредитното портфолио на Банката, во поглед на секторската диверзификација и концентрација на портфолиото, анализа и оценка на финансиските перформанси на клиентите, следење на редовноста во исполнувањето на обврските и издвојување на задоволително ниво на резервации за пласманите.

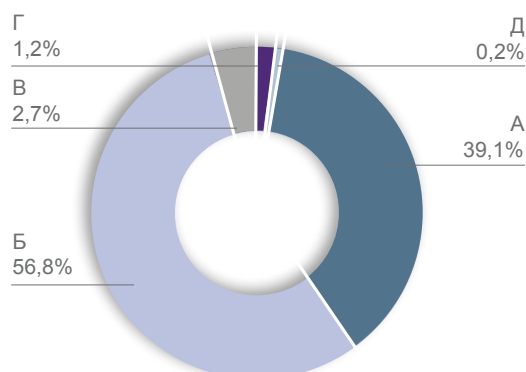
Во 2007 година, просечното ниво на покриеност на кредитното портфолио, изразено како однос помеѓу пресметаните потенцијални загуби и вкупната кредитна изложеност изнесуваше 8,03%, што одговара на квалитет од Б ризична категорија и истата е намалена во однос на 2006 година заради зголемувањето на квалитетот на портфолиото (2006: 9,58%). Имено, при пораст на вкупното кредитно портфолио на кое се пресметуваат резервации за 46% во текот на 2007 година, учеството на А и Б пласманите во вкупното портфолио се зголеми на 95,85% (2006: 94,14%).

Покриеноста на пласманите класификувани во В, Г и Д ризична категорија со вкупниот фонд за потенцијални загуби на Банката на крајот на 2007 година изнесува 193,49%.

Кредитно портфолио на кое се пресметуваат резервации (000) МКД

Структура на вкупното портфолио по ризични категории

Управување со некредитни ризици

Со развојот на финансиските пазари во Македонија особено пазарот на капитал, пазарот на краткорочни хартии од вредност, инвестиционите фондови, развојот на пазарот со хипотеки и работењето со финансиски деривати, Банката сè поголемо внимание посветува на управувањето со некредитните ризици: ликвидносен ризик, каматен ризик, валутен ризик и оперативен ризик.

- Во текот на 2007 година управувањето со **ликвидносниот ризик** се остваруваше преку исполнување на обврската за задолжителна резерва во денари и девизи, одржување на портфолио на високоликвидни средства, усогласување на приливите и одливите на сметката на Банката, следење на резидуалната и очекуваната рочна структура и на промените на средствата неопходни за остварување на целите поставени во стратегијата на Банката. Банката применува Политика за управување со ликвидносниот ризик со утврдена методологија за пресметка на стабилно ниво на депозити. Врз основа на усвоената политика за управување со ликвидносниот ризик, Банката има пропишано повеќе лимити, кои во потполност ги исполнува.
- Управувањето со **каматниот ризик** се однесува на оптимизација на нето приходите од камати, со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловната стратегија на Банката. Банката применува Политика за управување со каматниот ризик која ги следи минималните стандарди на НЛБ Групацијата и регулаторните барања на Базелскиот комитет.
- Управувањето со **валутниот ризик** се однесува на постојано следење на нето изложеноста на Банката по одделни валути, притоа одржувајќи оптимално ниво на потребни средства преку купување и продажба на девизи. Во таа насока Банката применува Политика за управување со девизниот ризик која користи методологија за пресметка на девизните лимити и континуирано оптимизирано следење и управување со девизната позиција на Банката. Заклучно со 31.12.2007 година агрегатната отворена девизна позиција на Банката и изложеноста по одделни валути е во рамките на утврдените интерни лимити, како и лимитите утврдени од НБРМ.
- Управувањето со **оперативните ризици** подразбира поставување на систем за евидентирање, следење, контрола и справување со потенцијални или реални штетни настани кои потекнуваат од тековното работење на Банката и надворешните фактори и имаат негативен ефект врз финансискиот резултат. Управувањето со оперативните ризици се спроведува преку изградена организациона структура, методологија за анализа и управување со потенцијалните и минатите штетни настани и справување и контрола на истите. Управувањето со оперативните ризици обезбедува минимизирање на можноста за настанување на штетни настани, ограничување на обемот на потенцијалните загуби и веројатноста за нивна реализација на ниво кое е прифатливо за Банката, подобрување на квалитетот на услугите на Банката, подобрување на работните процеси и севкупната ефективност на активностите.

Банкарство на мало

Во текот на 2007 година Банката значително ги интензивираше активностите во сегментот банкарство на мало, со цел да обезбеди високо квалитетна и сеопфатна понуда на продуктите и услугите за сите клиенти-физички лица и мали и средни претпријатија кои работат во Република Македонија.

Направена беше сегментација и пренесување на услугата за малите и средни претпријатија во деловната мрежа, каде заедно со населението се директно опслужувани, што дополнително го олеснува и поевтинува нивниот пристап до Банката.

Продуктното портфолио беше збогатено со нови продукти, а постојната понуда беше сегментирана и прилагодена на потребите на одделни групи клиенти.

Беа отворени 9 нови експозитури и шалтери на Банката, направено беше проширување и реорганизација на дел од постојните, а превземени беа и подготвителни активности за отворање нови експозитури. Експозитурите на Банката работат по концептот на мали банки, со комплетна понуда на сите продукти од продуктното портфолио на Банката, со брза, квалитетна и ефикасна услуга на комерцијалниот тим. Со деловна мрежа од 33 експозитури во 19 градови во Република Македонија, Банката има поголема дисперзираност на пазарот и лесна достапност до клиентите. Паралелно со проширувањето на мрежата на експозитури, Банката работеше и на развој на деперсонализираните продажни канали за овој сегмент, што дополнително ќе ја олесни и поевтини услугата.

Значителни инвестиции беа направени во проширување на мрежата за опслужување иматели на картички на Банката, којашто беше проширена со 53 нови банкомати и 2962 POS терминали, што овозможи масовно користење на картичките на Банката на 99 банкомати и 4051 POS терминали низ земјата.

Продуктно портфолио и понуда на нови продукти

Следејќи ги пазарните трендови, потенцијалот на пазарот и потребите на клиентите, во текот на 2007 година портфолиото беше збогатено со нови кредитни продукти за населението: хипотекарен потрошувачки кредит, рамковен хипотекарен кредит и наменски потрошувачки кредит „2 за 1“, а во делот на штедењето се воведоа нови депозитни продукти со различни рокови и намена: детско штедење (за деца до 18 години), златен депозит (орочен со стимулативни каматни стапки) и скалест депозит (по видување со прогресивни каматни стапки). Во делот на услугата, беше воведено „Лично банкарство“ како услуга од повисок степен на банкарско работење за VIP клиенти на Банката.

Во рамки на cross-selling активности на деловната мрежа беше понуден „Виолетов пакет“ со којшто се комбинираат повеќе продукти и услуги на Банката, зависно од потребите на различните клиентски групи.

Паралелно со воведувањето на нови продукти и услуги, Банката ги намали каматните стапки на постојните кредити и воведоа нови поволности во поглед на провизиите, роковите на отплата и обезбедувањето.

Во делот на работа со мали и средни претпријатија, Банката изврши намалување на каматните стапки на кредитите за мали и средни претпријатија, како и олеснување и прилагодување на условите за микрокредитирање, што треба да поттикне побрз развој на малите и средни претпријатија како носители на севкупниот економски раст. Воведени беа и два нови продукти: агро микро кредит и авто микро кредит за микро и мали бизниси од сопствени извори на Банката.

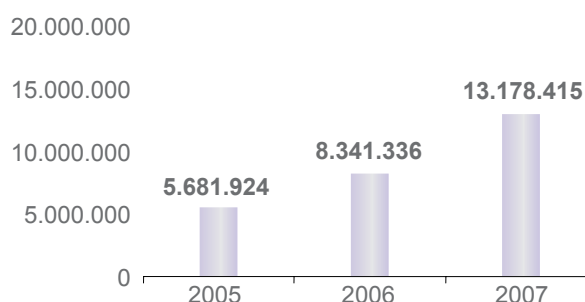
Деловни активности во сегментот население

Банката во континуитет бележи прогрес во банкарството на мало зголемувајќи го бројот на клиенти, обемот на активности и пазарниот удел во овој сегмент.

Депозитното работење бележи пораст кај сите депозитни продукти на Банката. Вкупните депозити на население изнесуваат 13.178.415 илјади МКД и во однос на 2006 година беа зголемени за 58%. Од вкупните депозити на население 66,3% се орочени депозити, а 51,8% се девизни депозити.

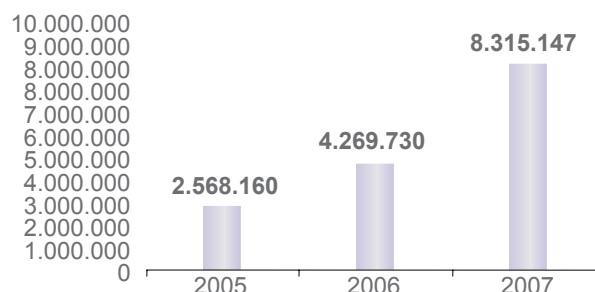
Учеството на депозитите од население во вкупните депозити од клиенти во 2007 година се зголеми на 48,2% (2006: 45%).

Депозити од население
(000) МКД

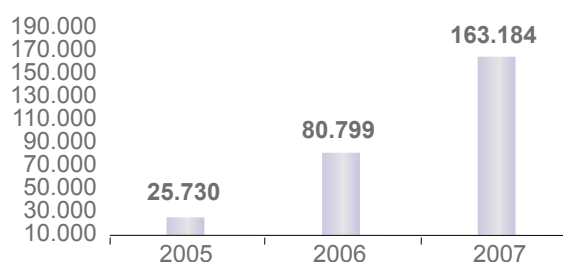
Кредитното портфолио на населението во 2007 година достигна 8.315.147 илјади МКД и беше зголемено за рекордни 94,7%, односно за 4.045.417 илјади МКД во однос на 2006 година.

Нето кредити на население
(000) МКД

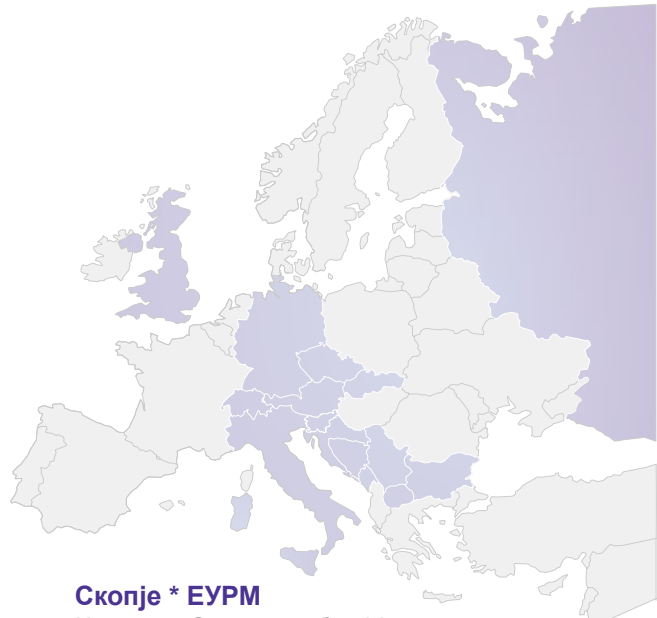
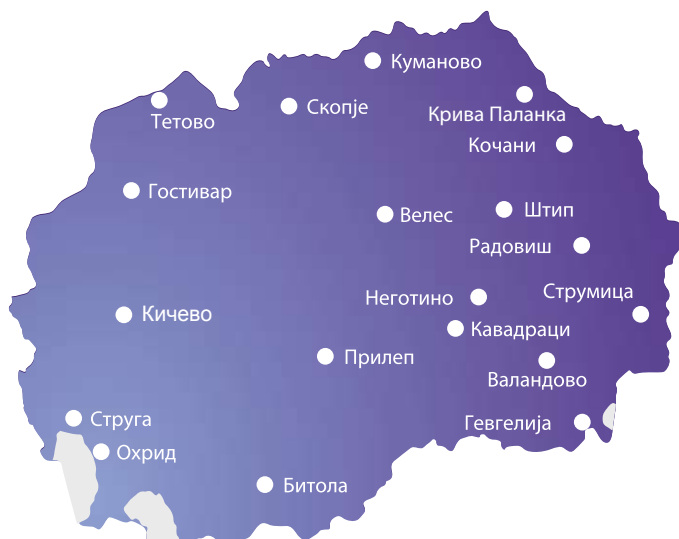

Во делот на картичното работење беа остварени значителни резултати во зголемување на бројот на корисници на постојните картички на Банката, а истовремено успешно беше воведена новата картична програмата на VISA International. Со тоа клиентите на Банката се здобија со можност за работа со картички од трите картични брэнда на MasterCard, VISA и Diners. Бројот на картички на Банката во 2007 година беше зголемен за 102%, а пазарното учество во картичниот сегмент во една година се зголеми од 19,3% на 22,8%. Вкупниот промет остварен преку картички на Банката во 2007 година беше зголемен за 292,5%, додека бројот на трансакции извршени преку истите беше зголемен за 363,7%.

Вкупен број на картички
на Банката

Мрежа на експозитури

Скопје * Дирекција

12 Македонска бригада бр.20
T: 02 / 3105 674
Ф: 02 / 3126 154
E: tb.direkcija@tb.com.mk

Скопје * Аеродром

Бул.Јане Сандански 26/9
T: 02 / 2403 627
Ф: 02 / 2403 630
E: tb.aerodrom@tb.com.mk

Скопје * ЕУРМ

Климент Охридски бр. 68
T: 02 / 3290 024
Ф: 02 / 3290 071
E: tb.eurm@tb.com.mk

Скопје * ГТЦ

Кеј 13-ти Ноември бр.3
ТЦ ГТЦ
T: 02 / 3297 575
Ф: 02 / 3226 665
E: tb.gtc@tb.com.mk

Скопје * Автокоманда

Јани Лукровски бр.2
T: 02 / 3103 450
Ф: 02 / 3172 330
E: tb.avtokomanda@tb.com.mk

Скопје * Катастар

Дрезденска бб
T: 02 / 3079 488
Ф: 02 / 3079 488
E: tb.katastar@tb.com.mk

Скопје * Собрание

Градски сид блок 2
T: 02 / 3107 630
Ф: 02 / 3114 289
E: tb.sobranie@tb.com.mk

Скопје * Три Бисери

Бул. Јане Сандански
ТЦ Три Бисери
T: 02 / 2403 896
Ф: 02 / 2403 898
E: tb.tribiseri@tb.com.mk

Скопје * Чаир

Ферид Бајрам бр.43
T: 02 / 2601 668
Ф: 02 / 2601 672
E: tb.cair@tb.com.mk

Скопје * Карпош 3

Партизански Одреди бб
ТЦ Лептокарија
T: 02 / 3099 814
Ф: 02 / 3069 577
E: tb.karpos3@tb.com.mk

Скопје * Капиштец

Франклин Рузвелт бр.1
T: 02 / 3089 090
Ф: 02 / 3083 509
E: tb.kapistec@tb.com.mk

Скопје * Стара Чаршија

Битпазарска бр.58
T: 02 / 3293 053
Ф: 02 / 329 30 58
E: tb.stara_carsija@tb.com.mk

Скопје * Центар

Васил Главинов бр.3/5
T: 02 / 3219 535
Ф: 02 / 3219 530
E: tb.centar@tb.com.mk

Скопје * Ѓорче Петров

Исаија Мажовски бр.42
T: 02 / 2034 903
Ф: 02 / 2034 909
E: tb.gjorcepetrov@tb.com.mk

Скопје * Универзална Сала

Бул. Партизански одреди бр. 43
T: 02/ 3248 911
Ф: 02/ 3246 830
E: tb.univerzalasala@tb.com.mk

Прилеп

Бул. Гоце Делчев бб
 Т: 048 / 419 755
 Ф: 048 / 419 756
 Е: tb.prilep@tb.com.mk

Битола

Јосиф Христовски бб
 Т: 047 / 202 755
 Ф: 047 / 202 757
 Е: tb.bitola@tb.com.mk

Охрид

Партизанска бб
 Т: 046 / 251 360
 Ф: 046 / 251 350
 Е: tb.ohrid@tb.com.mk

Тетово

ТЦ Мерџан влез 1 кат 1
 Т: 044 / 356 705
 Ф: 044 / 331 566
 Е: tb.tetovo@tb.com.mk

Куманово

Маршал Тито бб
 Т: 031 / 475 240
 Ф: 031 / 438 424
 Е: tb.kumanovo@tb.com.mk

Гевгелија

Маршал Тито бб
 Т: 034 / 215 441
 Ф: 034 / 215 241
 Е: tb.gevgelija@tb.com.mk

Велес

Маршал Тито бр.80
 Т: 043 / 221 911
 Ф: 043 / 221 282
 Е: tb.veles@tb.com.mk

Валандово

Моша Пијаде бр.2
 Т: 034 / 383 355
 Ф: 034 / 383 355
 Е: tb.valandovo@tb.com.mk

Радовиш

22 Октомври бб
 Т: 032 / 633 771
 Ф: 032 / 633 771
 Е: tb.radovis@tb.com.mk

Струга

Пролетерски бригади бб
 Т: 046 / 788 640
 Ф: 046 / 784 399
 Е: tb.struga@tb.com.mk

Неготино

Маршал Тито бб
 Т: 043 / 364 010
 Ф: 043 / 362 657
 Е: tb.negotino@tb.com.mk

Штип

Тошо Арсов бб
 Т: 032 / 391 663
 Ф: 032 / 387 922
 Е: tb.stip@tb.com.mk

Гостивар

Борче Јовановски бб
 Т: 042 / 221 330
 Ф: 042 / 221 494
 Е: tb.gostivar@tb.com.mk

Кавадарци

Илинденска бр.81
 Т: 043 / 400 436
 Ф: 043 / 400 437
 Е: tb.kavadarci@tb.com.mk

Кичево

Ослободување бб
 Т: 045 / 224 460
 Ф: 045 / 224 466
 Е: tb.kicevo@tb.com.mk

Крива Паланка

Маршал Тито бр.172
 Т: 031 / 475-280
 Ф: 031 / 475 285
 Е: tb.krivapalanka@tb.com.mk

Струмица

Благој Мучето 4
 Т: 034 / 326 780
 Ф: 034 / 334 468
 Е: tb.strumica@tb.com.mk

Кочани

Трговски Центар бл. А
 Т: 033 / 276 910
 Ф: 033 / 277 910
 Е: tb.kocani@tb.com.mk

Корпоративно банкарство

Корпоративното банкарство зазема најголем удел во активностите на Банката и е главен носител на растот на бизнисот. Банката практикува концепт на интегрирано управување на односите со корпоративните клиенти, што овозможува повисок квалитет во деловниот однос со спознавање на севкупните потреби на правните лица и можност за нивно финансиско советување. Во делот на работењето со корпоративните клиенти беше воведен принципот на „account manager“ со кој секој корпоративен клиент доби личен комерцијалист задолжен за следење на сите активности на клиентот во Банката. За корпоративните клиенти Банката вршеше и вкрстена понуда на продукти и услуги, што овозможи креирање на пакети на продукти соодветно на потребите на поединечните клиенти.

Инвестиционо - кредитни активности

Во 2007 година обемот на кредитните активности беше зголемен за 25,8% главно преку привлекување нови клиенти, воведување нови продукти и обезбедување нови кредитни линии поволни за финансирање на големите компании, за развојни проекти на малите и средни претпријатија, за микрофинансирање и за поддршка на извозни аранжмани, како и за одобрување на кредити на индивидуалните земјоделци.

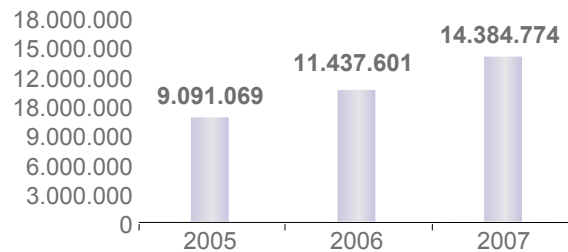
Банката го реализираше Вториот синдициран заем од EBRD и 11 реномирани меѓународни банки во висина од 55 милиони ЕУР, наменет за финансирање на малите и средни претпријатија и населението. Дополнително, Банката реализираше договори за кредит со Erste Bank во висина од 5 милиони ЕУР и Raiffeisen Bank во висина од 10 милиони ЕУР за финансирање на малите и средни претпријатија и големи корпорации. Во насока на следење на потребите за финансирање на големи проекти на стратешките комитенти, Банката потпиша Договор за партиципација во ризикот (Master Participation Agreement) со Nova Ljubljanska banka d.d. Љубљана.

За финансирање развојни проекти на мали и средни претпријатија од приватниот сектор Банката користеше средства од повеќе странски кредитни линии и тоа:

1. Проект за развој на приватниот сектор во Македонија, финансиран со средства од Светска банка;
2. Проект за развој на приватниот сектор и проекти од локална самоуправа финансиран со средства од Европска Инвестициона Банка;
3. Кредитен програм финансиран со средства од Програмата на ЕАР за мали и средни претпријатија;
4. Кредитна линија од Македонската банка за поддршка на развојот за финансирање на инвестициони проекти;
5. Кредитна линија од Македонската банка за поддршка на развојот за финансирање на извозни аранжмани;
6. Програма за микро и мали претпријатија од Македонската развојна фондација на претпријатија, наменета за мали бизниси и за индивидуални земјоделци;
7. Кредитна линија од развојната KfW Банка од Германија;
8. Италијанска кредитна линија за обртни средства (Револвинг Фонд);
9. Микро кредитна линија од Германско - Македонскиот Фонд, обезбедена со средства од развојната KfW Банка од Германија;
10. IFAD кредитна линија за финансирање развојни проекти од областа на земјоделството;
11. Кредити од средствата на Синдицираниот заем преку EBRD;
12. Кредити за поддршка на МСП од извори обезбедени од НЛБ Групација;
13. Кредити за поддршка на МСП и големи претпријатија обезбедени од други комерцијални банки (Erste Bank, Raiffeisen Bank).

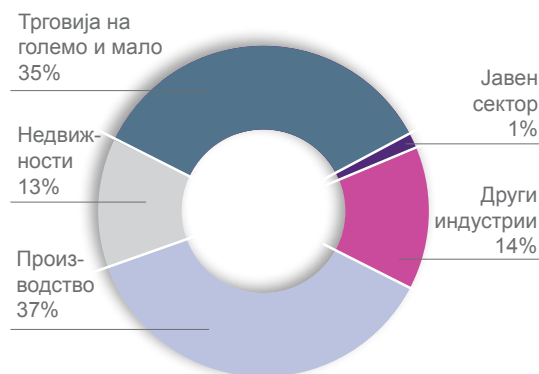
Во 2007 година пласманите по кредити кај нефинансиските правни лица се зголемија за 25,8%, односно истите изнесуваат 14.384.774 илјади МКД.

Нето кредити на претпријатија (000) МКД

Во поглед на рочноста 43,7% од пласираните кредити се краткорочни, додека 56,3% се долгорочни кредити. Во споредба со 2006 година, рочната структура е поместена во корист на краткорочните кредити.

Во поглед на дејностите, кредитите беа пласирани во квалитетни проекти на постојни и нови клиенти од областа на производството (37%), трговијата (35%), недвижностите (13%), јавниот сектор (1%) и останати дејности (14%).

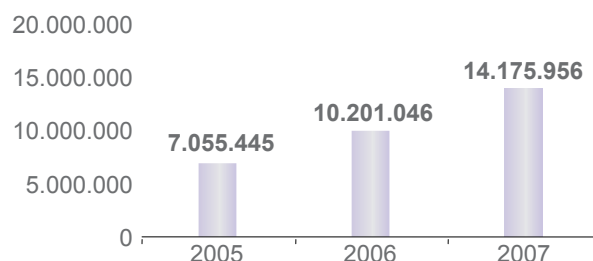

Депозитно работење

Во делот на депозитното работење остварени се исклучително поволни резултати во привлекувањето на депозити од што поголем број поголеми домашни бонитетни компании, како и стекнување нови клиенти во платниот промет.

Вкупните депозити на нефинансиските правни лица депонирани во Банката на 31.12.2007 година, изнесуваа 14.175.956 илјади МКД што во споредба со 2006 година претставува пораст од 39%.

Депозити од нефинансиски правни лица (000) МКД

Банкарски услуги

Банката нуди услуги за правни и физички лица во сите сегменти од работењето. Клиентите на Банката можат сите услуги да ги добијат на еден шалтер во било која експозитура, со што се олеснува пристапот на клиентите до услугите на Банката, а се овозможува и поголем преглед врз севкупното работење на секој клиент и подобро комбинирање на продуктите и услугите.

Документарно - гаранциско работење

Во делот на документарно-гаранциското работење остварени се значителни резултати преку одобрување на акредитиви и гаранции за малиот и среден бизнис, за извозно ориентираните претпријатија, како и за поддршка на тендерските учества на поголемите македонски компании во домашни и меѓународни проекти.

За таа цел во 2007 година Банката обезбеди 713 нови акредитиви во износ од 3.711 милиони МКД и 1807 нови гаранции во износ од 7.873 милиони МКД, со што работењето во овој сегмент беше зголемено за 14% и за 28% соодветно.

Платен промет во земјата и со странство и работа со готовина

Во текот на 2007 година е забележителен порастот на домашниот платен промет остварен преку Банката, што се должи на порастот на бројот на сметки и порастот на трансакции на клиенти извршени преку Банката. Вкупниот годишен промет остварен преку Банката изнесува 389 милијарди МКД или 38% повеќе од 2006 година, додека бројот на сметки е зголемен на 19.086 сметки или за 20,5% во однос на 2006 година. Пазарното учество на Банката во вкупниот платен промет во земјата во 2007 година изнесува 14,93% (2006: 14,7%).

Во делот на платниот промет со странство остварен е годишен вкупен промет од 868,8 млрд. МКД или 29,9% повеќе во однос на 2006 година. Во текот на годината беа отворени 872 нови девизни сметки.

Банката преку својот Кеш центар вршеше купопродажба, транспортирање и обезбедување на готовина за други деловни банки и за нефинансиски правни лица.

Електронско банкарство

Во доменот на електронското работење, во текот на 2007 година, Банката оствари промет од 61.262 милиони МКД, што во споредба со 2006 година претставува пораст од 60,6%. Бројот на реализирани електронски налози на правни лица е зголемен за 50,4% во однос на 2006 година, а бројот на компании кои ги користат услугите за електронско банкарство е зголемен за 11,5%.

Во 2007 година Банката започна со развој на проектот „Електронско банкарство во девизен платен промет за правни лица“, а во завршна фаза беше проектот „Електронско банкарство за физички лица“.

Комисиони и старателски услуги

Банката овозможува комисиони услуги за клиенти кои подразбираат управување со средства во име и за сметка на правни и физички лица и се пласираат како кредити на претпријатија без одредена намена и во хартии од вредност. Овие средства се водат одвоено од средствата на Банката.

Банката овозможува и старателски услуги за нерезиденти физички и правни лица кои тргуваат со хартии од вредност во Република Македонија. Учеството на Банката во овој сегмент во 2007 година достигна 13,10%.

Банка Чувар на имот

Со основањето на првите друштва за управување со отворени инвестициски фондови во Република Македонија, Банката започна со услугата „Банка-чувар на имот“ за трите инвестициски фондови во Република Македонија (Илирика Југоисточна Европа, Илирика Глобал Растечки Пазари и Иново Статус Акции). Ова се први инвестициски фондови во Република Македонија, а по услугата што ја врши, Банката засега е единствена меѓу домашните банки.

Тргување со долгорочни хартии од вредност

Банката преку својата брокерска куќа НЛБ Тутунска брокер, на клиентите им овозможува да го остварат својот интерес на пазарот на капитал во Македонија, со консултантски услуги и информации за избор на најповолни понуди за инвестирање на нивните средства во долгорочни хартии од вредност. НЛБ Тутунска брокер е една од најуспешните брокерски куќи во Република Македонија и втора по активност на пазарот на капитал, со учество до 12% во прометот на берзата.

Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија во НЛБ Тутунска банка АД Скопје е организирана како независен организационен дел, функционално и организациски издвоен од останатите делови на Банката, непосредно одговорен на Управниот одбор на Банката.

Основната цел на работењето на внатрешната ревизија е да обезбеди објективна и независна оценка за адекватноста и ефикасноста на системот на внатрешните контроли, на точноста на сметководствената евиденција и финансиските извештаи, на усогласеноста на внатрешните политики и процедури на Банката со позитивната законска регулатива, на општата ефикасност во работењето на Банката и управувањето со ризици.

Во текот на 2007 година, Секторот за внатрешна ревизија изврши вкупно 23 планирани и две вонредни ревизорски прегледи, тековно го следеше извршувањето на препораките дадени од Секторот за внатрешна ревизија, како и препораките дадени од Екстерниот ревизор и Народна Банка на Република Македонија. За своите ревизорски прегледи и за статусот на реализација на истите, Секторот редовно ги известуваше Управниот одбор на Банката, менаџментот на Банката, Одборот за ревизија и Центарот за внатрешна ревизија во Nova Ljubljanska banka d.d. Љубљана.

Ревизиите се извршени во следните сегменти од работењето:

1. Усогласеност на работата на Банката со законската регулатива и интерните политики и процедури
2. Управување со ризиците во Банката
3. Платен промет во земјата
4. Картичен систем
5. Хартии од вредност
6. Сметководствена функција на НЛБ Тутунска банка
7. Имплементација на интегрален софтверски систем - миграција и верификација на сметководствени податоци
8. Работа со население, мали и средни претпријатија во деловната мрежа
9. Работењето на НЛБ Тутунска брокер АД Скопје
10. Работењето на Нов пензиски фонд АД Скопје.

Спречување на перење пари

Банката има Овластено лице за спречување на перење пари кое врши активности согласно Законот за спречување на перење пари. Банката има усвоено Програма за спречување на перење пари и има донесено повеќе интерни акти кои ја регулираат оваа област. Банката во целост ги има имплементирани сите инструменти кои произлегуваат од законската регулатива која се однесува на ефикасно откривање и спречување на перење пари.

Сигурност на информативниот систем

Банката има Одговорно лице за сигурност на информативниот систем (OSIS), кое ја следи информативната сигурност на Банката.

Информативната сигурност на Банката е во согласност со Циркуларот 9 на НБРМ и во согласност со меѓународните стандарди ISO17799-2005 и ISO27001.

Согласно овие стандарди, во рамките на Банката е воспоставен систем на информативна сигурност, кој ги содржи следните целини:

1. Проценка на ризикот
2. Политика за сигурност на информативните системи
3. Имплементација на сигурносни контроли
4. Тестирање на сигурноста
5. Набљудување и надградба на системот.

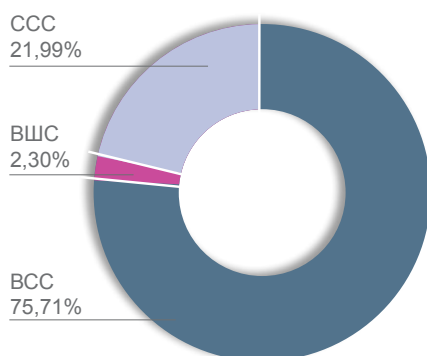
Човечки ресурси и организација на работа

Банката го препознава и го потенцира значителниот удел на вработените во постигнувањето на резултатите и создавањето на позитивниот имиџ на Банката. Банката вработува висококвалификувани кадри, со вештини специјализирани за одделни подрачја од банкарското работење.

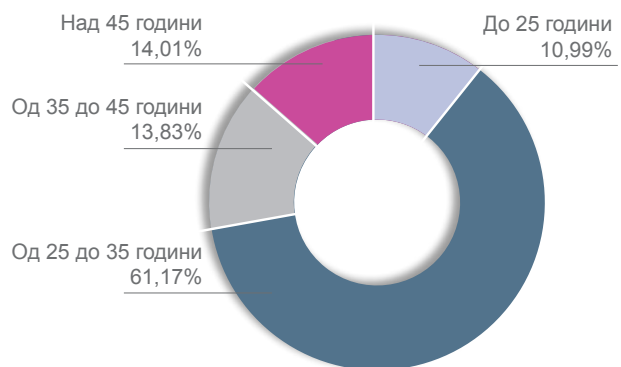
Банката има вкупно 564 вработени од кои 75,7% се со висока стручна спрема. Најголем дел од вработените или 72,2% се на возраст до 35 години.

Во изминатата година бројот на вработени беше зголемен за 128, што претставува пораст од 29,4% во однос на 2006 година. Од нив, 110 се вработени во комерцијалниот дел, што резултира со зајакнување на продажбата и услугата за клиентите.

Структура на вработените според
реалната стручна спрема на 31.12.2007

Структура на вработените
според возраста на 31.12.2007

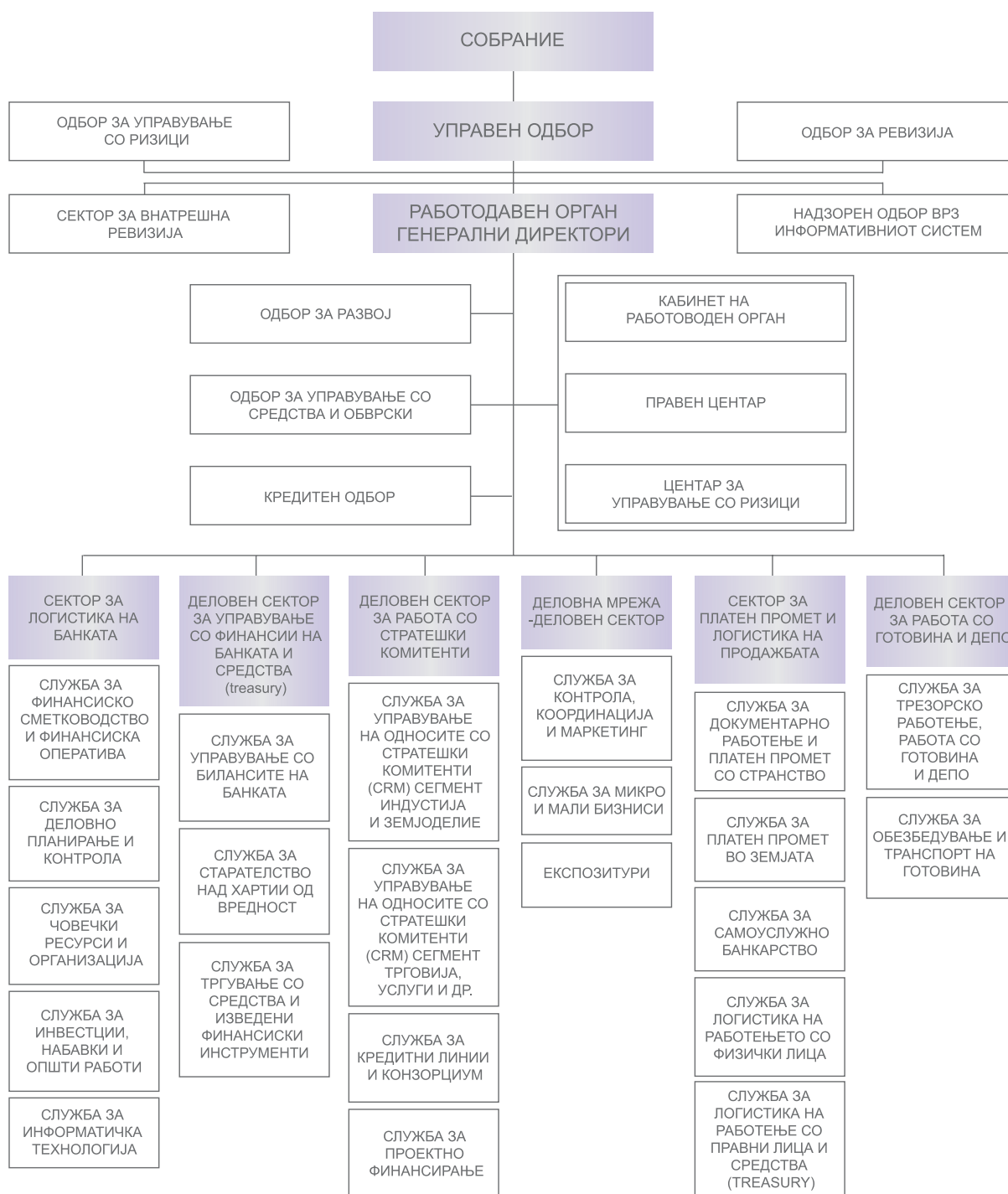
Во текот на 2007 се работеше на повеќе развојни проекти чијашто главна цел е мотивација, усовршување и оптимално искористување на потенцијалот на вработените во Банката. Во насока на реализирање на овие цели беа организирани обуки, семинари и работилници, посебно издвојувајќи ја обуката на комерцијалистите на Банката на тема „Продажба на финансиски производи и услуги“, како и обуката на раководителите за усовршување на нивните менаџмент вештини.

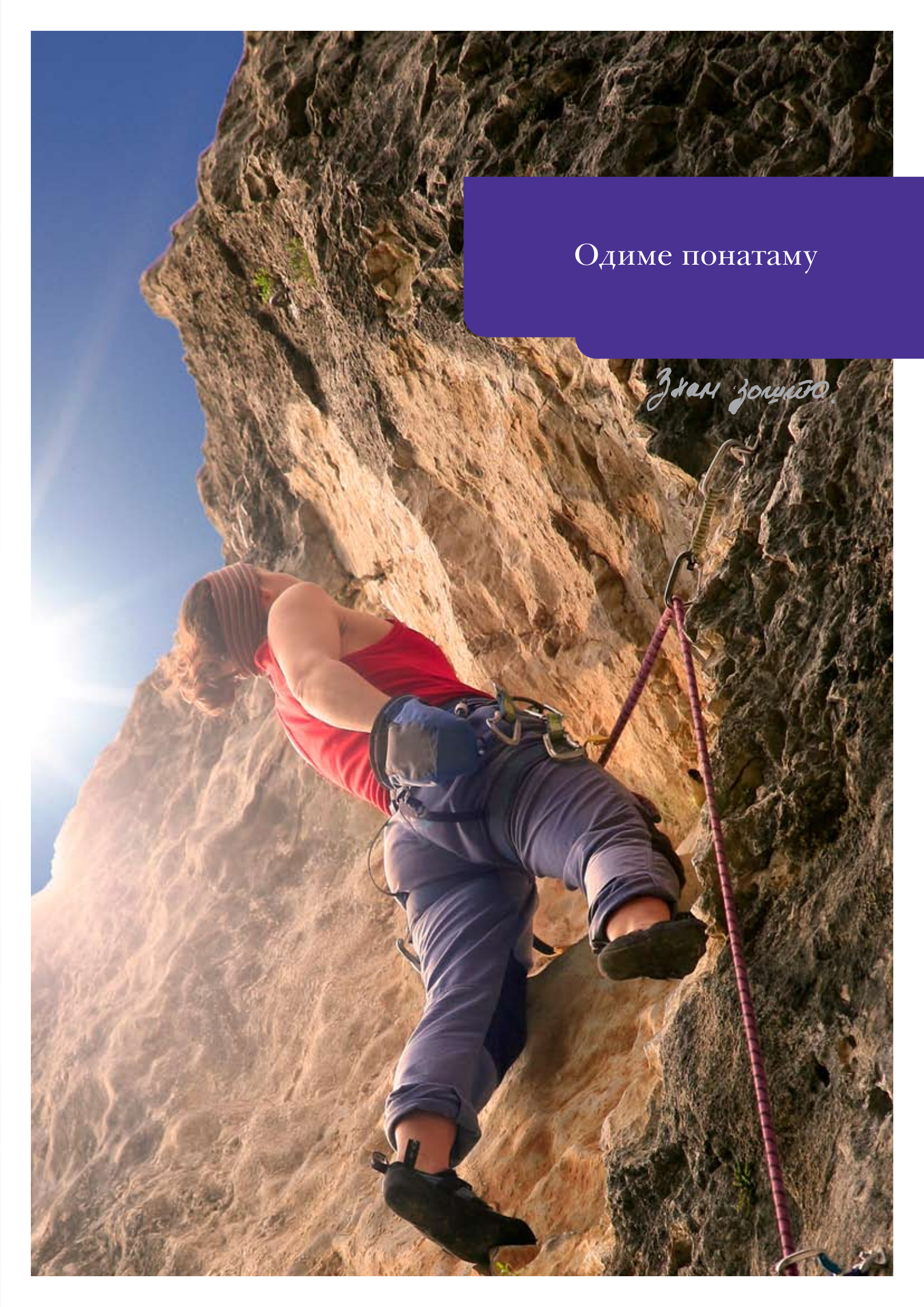
Во 2007 година континуирано се спроведуваа воспоставените процедури и постапки за развој на човечките ресурси:

- **Систем на менторство и приправнички испити** – за успешно воведување на нововработените кадри на Банката, за секој нововработен се одредува ментор кој се грижи за неговиот приправнички, односно пробен период на работа. Системот на приправнички испити опфаќа стручен дел фокусиран на знаењето поврзано со конкретно работно место, работна задача со која критички се анализира еден работен процес или продукт на Банката, и општ дел кој се однесува на законската регулатива, процедури, политики и други акти на Банката. На овој начин се овозможува заокружување на периодот на воведување на приправниците во работењето на Банката.
- **Банкарско школо на НЛБ Тутунска банка** - во текот на 2007 година, во рамки на банкарското школо беа реализирани интерни и екстерни обуки на кои присуствуваа повеќе од 300 вработени на Банката. Воведните обуки за нововработените и обуките за постојните вработени беа збогатени со нови содржини и теми од банкарското работење, продажни вештини и менаџерски способности, со цел за збогатување на знаењето на вработените и стекнување нови вештини за ефикасно извршување на работата, што долгорочно ќе го одржи квалитетот на работењето и ќе ја зголеми продуктивноста.
- **Интерна берза на трудот** - Банката продолжи да го применува системот на интерни огласи и интервјуа за работни места, со цел да ги стимулира вработените во Банката со посебен интерес и потенцијал за понатамошен развој на кариерата.
- **Практиканство** – Банката го поддржува развојот на младите кадри кои имаат интерес за работа во банкарскиот сектор во Република Македонија, овозможувајќи истите да се стекнат со практично банкарско искуство преку организирање работна пракса во различни сектори во Банката. Минатата година беше остварена пракса во Банката за 245 студенти од Економскиот и Правниот факултет при Универзитетот Св. Кирил и Методиј, Факултетот за бизнис и економија при Универзитетот на Југоисточна Европа и Европскиот Универзитет – ФОН.

Организација на работа

Од 01.06.2007 година Банката вовела нова организација на работа којашто е надоврзување на организацијата од 2003 година, а со којашто се продолжува со потесно дефинирање на процесите на работа, се врши и специјализација на деловните активности и подетално се разграничуваат нивоата на одговорност и овластувања.

Одигме понатаму

Знам Золото

НЛБ Тутунска банка АД Скопје

Консолидирани финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2007

PricewaterhouseCoopers dooel
ul.Marsal Tito 12,
"Palata Makedonija" IV floor
Republic of Macedonia
Telephone + 389 (02) 3116 638
+ 389 (02) 3111 012
+ 389 (02) 3110 623
Facsimile + 389 (02) 3116 525
www.pwc.com/mk

Извештај на независниот ревизор

*До Собранието на акционерите и Управниот Одбор
на НЛБ Тутунска банка АД - Скопје*

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на НЛБ Тутунска банка АД - Скопје и нејзината подружница НЛБ Тутунска Брокер АД - Скопје (заедно "Групата") кои што го вклучуваат консолидираниот биланс на состојба заклучно со 31 декември 2007 година, како и консолидираниот биланс на успех, консолидираниот извештај за промени во главнината и консолидираниот извештај за парични текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со законските регулативи кои се применуваат во Република Македонија. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка; избирање и примена на соодветни сметководствени политики; како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот.

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, приложените консолидирани финансиски извештаи даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Групата заклучно со 31 декември 2007 година, како и на неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со законските регулативи кои се применуваат во Република Македонија.

Управител
Љубе Ѓорѓиевски

Љубе Ѓорѓиевски

Скопје,
10 март 2008

Овластен Ревизор
Љубе Ѓорѓиевски

Љубе Ѓорѓиевски

Консолидиран Биланс на успех

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

	Белешки	31 декември	
		2007	2006
Приходи од камати	5	2.629.716	1.840.695
Расходи од камати	5	(1.145.257)	(654.794)
Нето приходи од камати		1.484.459	1.185.901
Приходи од провизии	6	593.270	458.270
Расходи од провизии	6	(93.649)	(78.273)
Нето приходи од провизии		499.621	379.997
Приходи од дивиденди	7	8.069	4.172
Нето приходи од тргување	8	17.273	1.246
Загуби поради оштетување	14	(458.978)	(435.296)
Нето приходи од курсни разлики	9	125.730	135.885
Нето приходи од продажба на средства расположливи за продажба	10	794	12.773
Административни трошоци	12	(579.758)	(468.924)
Други оперативни расходи	13	(470.777)	(332.553)
Други оперативни приходи	11	35.193	27.858
Оперативна добивка		661.626	511.059
Дел од добивка/загуба на придружени претпријатија		2.657	(2.824)
Добивка пред оданочување		664.283	508.235
Данок од добивка	15	(76.977)	(80.702)
Добивка за годината		587.306	427.533

Белешките на страна 8 до 71 се составен дел од овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран Биланс на состојба

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

31 декември			
	Белешки	2007	2006
Актива			
Парични средства и сметки во централна банка	16	4.218.346	3.046.291
Благајнички записи и државни записи	17	8.206.838	4.956.513
Пласмани во, и кредити на банки	18	4.396.169	3.579.625
Кредити	20	22.699.921	15.707.331
Финансиски инструменти за тргување	19	647.949	91.159
Вложувања во хартии од вредност:			
– Расположливи за продажба	21	1.481.517	1.145.280
Недвижности дадени под закуп	22	-	52.949
Вложувања во придружени претпријатија	23	43.447	40.790
Недвижности, постројки и опрема	24	684.667	548.410
Нематеријални средства	25	70.229	58.391
Останата актива	26	256.806	354.195
Вкупна актива		42.705.889	29.580.934
Пасива			
Депозити од банки	27	2.146.872	1.606.883
Депозити на други комитенти	28	27.376.943	18.546.295
Обврски по кредити	29	7.727.525	5.645.454
Субординирани обврски	30	786.120	314.075
Останати обврски	31	292.153	177.966
Посебна резерва за вонбилансни ставки	32	356.296	299.337
Обврски за данок од добивка		5.229	25.627
Одложени обврски за данок	33	29.091	21.257
Вкупна пасива		38.720.229	26.636.894
Капитал			
Акционерски капитал	36	785.621	693.866
Акционерска премија		1.610.707	968.422
Задржана добивка		841.367	660.143
Други резерви		747.965	621.609
Вкупно капитал		3.985.660	2.944.040
Вкупно капитал и обврски		42.705.889	29.580.934

Белешките на страна 8 до 71 се составен дел од овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран Извештај за
промени на капиталот

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

	Припишани на сопствениците на акционерскиот капитал					Вкупно
	Акционерски капитал	Акционерска премија	Задржана добивка	Законски резерви	Ревалоризациони резерви	
На 1 јануари 2006	693.866	968.422	596.900	472.692	109.882	2.841.762
Нето промени во хартиите од вредност расположливи за продажба, нето од данок	-	-	-	-	10.576	10.576
Нето приход признаен во капиталот	-	-	-	-	10.576	10.576
Нето добивка	-	-	427.533	-	-	427.533
Целосно признати приходи за 2006	-	-	427.533	-	10.576	438.109
Дивиденди поврзани со 2005	-	-	(335.831)	-	-	(335.831)
Трансфер во законски резерви	-	-	(28.459)	28.459	-	-
На 1 јануари 2007	693.866	968.422	660.143	501.151	120.458	2.944.040
Зголемување на капиталот	91.755	642.285	-	-	-	734.040
Нето промени во хартиите од вредност расположливи за продажба, нето од данок	-	-	-	-	92.880	92.880
Нето приход признаен во капиталот	91.755	642.285	-	-	92.880	826.920
Нето добивка	-	-	587.306	-	-	587.306
Целосно признати приходи за 2007	91.755	642.285	587.306	-	92.880	1.414.226
Дивиденди поврзани со 2006	-	-	(372.606)	-	-	(372.606)
Трансфер во законски резерви	-	-	(33.476)	33.476	-	-
На 31 декември 2007	785.621	1.610.707	841.367	534.627	213.338	3.985.660

Детална информација е обезбедена во Белешка 36.

Белешките на страна 8 до 71 се составен дел од овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран Извештај за
паричниот тек

Сите износи се исказани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

31декември			
	Белешки	2007	2006
Паричен тек од оперативни активности			
Добивка пред оданочување		664.283	508.235
Корекции за :			
Амортизација на недвижности, постројки и опрема	24	82.856	66.441
Амортизација на нематеријални средства	25	13.998	8.656
Амортизација на недвижности дадени под закуп	22	967	1.659
Расходувани недвижности, постројки и опрема		427	1.791
Загуба поради оштетување		458.978	435.296
Загуба поради оштетување на средства добиени во замена на спорни и сомнителни побарувања		13.704	8.910
Приходи од дивиденди		(8.069)	(4.172)
Приходи од камати	5	(2.629.715)	(1.840.695)
Расходи од камати	5	1.145.256	654.794
Наплатени камати		2.577.204	1.779.223
Платени камати		(1.122.370)	(627.667)
Оперативна добивка пред промените на оперативна актива		1.197.519	992.471
(Зголемување)/намалување во оперативна актива:			
Ограничени сметки		-	(1.481)
Депозити кај НБРМ		(116.437)	(390.630)
Пласмани во, и кредити на банки		2.289.572	1.240.966
Кредити		(7.377.016)	(4.435.526)
Останата актива		80.610	(69.732)
Зголемување/(намалување) на оперативна пасива:			
Депозити од банки		538.818	1.124.048
Депозити на други комитенти		8.789.110	5.774.635
Останата пасива		114.187	71.654
Нето паричен тек од основната дејност пред оданочување		5.516.363	4.306.405
Платен данок			
Платен данок од добивка		(97.374)	(73.498)
Нето паричен тек од основната дејност		5.418.989	4.232.907
Паричен тек од инвестициона дејност			
Набавка на недвижности, постројки и опрема	24	(167.563)	(77.633)
Набавка на нематеријални средства	25	(25.836)	(49.610)
Вложувања во хартии од вредност		(1.077.694)	(1.179.209)
Продажба на хартии од вредност		511.487	382.250
Зголемување од продажба на недвижности, постројки и опрема		6	-
Примени дивиденди		8.069	4.172
Нето паричен тек од инвестиционата дејност		(751.531)	(920.030)

Белешките на страна 8 до 71 се составен дел од овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран Извештај за
паричниот тек (продолжение)

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

Паричен тек од финансиски активности			
Зголемување на субординирани обврски	30	469.190	314.075
Зголемување на обврски по кредити		9.000.458	5.927.413
Намалување на обврски по кредити		(6.895.708)	(6.304.060)
Платени дивиденди		(372.606)	(335.831)
Издавање на обични акции		734.040	-
Нето паричен тек од финансиски активности		2.935.374	(398.403)
Нето зголемување/(намалување) на паричните средства и паричниот еквивалент			
		7.602.832	2.914.474
Парични средства и паричен еквивалент на 1 јануари		6.923.727	4.009.253
Парични средства и паричен еквивалент на 31 декември		14.526.559	6.923.727

Белешките на страна 8 до 71 се составен дел од овие консолидирани финансиски извештаи

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

1. Општи информации

НЛБ Тутунска банка АД Скопје (“Банката,”) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Македонија. Банката е подружница на НЛБ групацијата, која поседува 87,6% (2006: 83,4%) од акциите со право на управување. Адресата на регистрираното седиште е следната:

Бул. Дванаесетта македонска бригада бр. 20 Скопје - Аеродром,
1000 Скопје,
Република Македонија

Консолидираните финансиски извештаи на Банката за годината завршена на 31 декември 2007 се состојат од финансиските извештаи на Банката и нејзината подружница НЛБ Тутунска Брокер АД. Скопје, (заеднички именувани како „Групата“) и на уделот на Групата во придруженото претпријатие Нов Пензиски Фонд АД. Скопје.

Групата има големо овластување да ги извршува сите банкарски активности во согласност со законот. Главните активности вклучуваат одобрување на кредити на клиенти, примања на депозити, обезбедување странски кредитни линии, платен промет во земјата и странство, посредување при обезбедување на девизни средства на клиенти и банкарски услуги на население. Дополнително, обезбедува капацитети за трговски финансии на компании за извозни и увозни цели. Овие консолидирани финансиски извештаи се одобрени за издавање од Управниот одбор на ден 5 март 2008 година.

Директори

Имињата на Директорите на Групата кои работеа во текот на финансиската година и до датумот на овој извештај се следниве:

Прв генерален директор	Ѓорѓи Јанчевски
Втор генерален директор	Митре Колишевски
Генерален директор	Љубе Рајевски
Генерален директор	Томе Перински
Директор на сектор за внатрешна ревизија	Тихомир Трајковски
Директор на деловен сектор за управување со финансии на Банката и средства	Стојна Стојкоска
Директор на деловен сектор за работа со стратешки комитенти	Љиљана Настоска
Директор на сектор за логистика на Банката	Јорданка Грујоска
Директор на деловен сектор за работа со готовина и депо	Драган Пановски
Директор на сектор за платен промет и логистика на продажбата	Слаѓана Белева
Директор на деловна мрежа - деловен сектор	Антонио Аргир
Директор на центар за управување со ризици	Богоја Китанчев

2. Сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при составување на финансиските извештаи се наведени во понатамошниот текст. Овие политики постојано се применувани на сите прикажани години, освен ако не е наведено поинаку.

2.1 Основа на изготвување на финансиските извештаи

Финансиските извештаи на Групата се изготвени во согласност со Законот за Трговски друштва и Правилникот за водење на сметководство (Службен весник на РМ бр. 94/2004, бр.11/2005 и бр. 116/2005) и се прикажани во илјади македонски денари (МКД).

Консолидираните финансиски извештаи се изготвени според историска вредност освен за ревалоризацијата на финансиски средства расположливи за продажба.

Подготовката на овие посебни финансиски извештаи на Групата е неопходно според локалната регулатива. Групата поседува 49% од Нов пензиски фонд АД Скопје, којшто е со седиште во Република Македонија и претставува вложување во придружено претпријатие. Во отделните финансиски извештаи на Банката вложувањето во придруженото претпријатие се евидентира по набавна вредност.

Групата исто така поседува 100% од капиталот на НЛБ Тутунска брокер АД Скопје, којашто е со седиште во Република Македонија и претставува подружница. Во отделните финансиски извештаи на Банката вложувањето во подружницата се евидентира по набавна вредност.

Подготовката на финансиските извештаи во согласност со општо прифатените сметководствени стандарди, бара користење на определени критични сметководствени проценки кои се базирани на најдобрите познавања на раководството на тековните настани и акции. Областите коишто бараат повисоко ниво на расудување и сложеност, или области каде што претпоставките и проценките се значајни за консолидираните финансиски извештаи се објавени во Белешка 4.

(а) Основи за консолидација

(I) Подружници

Подружници се оние друштва кои се управувани (контролирани) од Групата. Контролата постои кога Групата има моќ, директно или индиректно, да управува со финансиските и деловните политики на подружниците за да се добие одредена корист од тие активности. Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните извештаи од моментот на започнувањето до моментот на завршувањето на контролата врз нив.

(II) Придружени претпријатија

Придружено претпријатие е претпријатие во кое Групата има значајно влијание во одлуките за финансиските и оперативните политики на претпријатието, но не и контрола над тие политики. Вложувањата во придруженото претпријатие се евидентираат со примена на методата на главнина.

Консолидираните финансиски извештаи го вклучуваат уделот на Групата во вкупните признаени добивки и загуби на придруженото претпријатие според методата на главнина од датумот кога значајното влијание почнува па се до датумот кога значајното влијание престанува. Доколку уделот на Групата во загубата на придруженото претпријатие ја надминува сметководствената вредност на вложувањето, вложувањето се сведува на вредност нула и се престанува со признавање на идни загуби.

Идните загуби се земаат во предвид само до степенот до кој што Групата презела обврски или извршила плаќања во име на придруженото претпријатие.

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.1 Основа на изготвување на финансиските извештаи (продолжение)

(III) Трансакции елиминирани при консолидација

Сметките и трансакциите, како и било какви нереализирани добивки кои произлегуваат од меѓусебните односи се елиминирани при изготвувањето на консолидираните финансиски извештаи. Нереализираните добивки и загуби коишто произлегуваат од трансакции со придруженото претпријатие кое се евидентира со метод на главнина се елиминираат од вложувањето до степенот на учество на Групата во придруженото претпријатие.

Нереализираните загуби се елиминираат на исти начин како и нереализираните добивки, но само до степенот доколку не постојат докази за оштетување.

2.2 Странски валути

(а) Функционална и известувачка валута

Ставките вклучени во финансиските извештаи на Групата се мерени користејќи ја валутата на основната економска средина во којашто работи Групата („функционална валута”).

Финансиските извештаи се претставени во илјади македонски денари („МКД”), којашто е функционална и известувачка валута на Групата.

(б) Трансакции во странска валута

Деловните трансакции во странска валута се искажуваат во функционалната валута според средниот девизен курс на датумот на трансакциите. Добивките и загубите кои произлегуваат од подмирувањето на такви трансакции и од искажувањето на монетарните средства и обврски назначени во странски валути според курсот на датумот на известување се вклучени во билансот на успех.

Промените во објективната вредност на монетарните хартии од вредност означени во странски валути класифицирани како расположливи за продажба се утврдуваат помеѓу искажаните разлики кои се резултат од промени во амортизираниот трошок на хартиите од вредност и другите промени во книговодствената вредност на хартијата од вредност. Пренесените разлики поврзани со промени во амортизираниот трошок се признаени во добивка или загуба, а другите промени во книговодствената вредност се признаени во капитал.

Пренесените разлики на немонетарните ставки, како на пример акции коишто се вреднуваат по објективна вредност преку билансот на успех, се искажуваат како дел од добивка или загуба од објективната вредност. Преведените разлики на немонетарните ставки, како на пример акциите, класифицирани како финансиски средства расположливи за продажба, се вклучени во ревалоризационите резерви во капиталот.

Странските валути со кои работи Групата во главно се еврото (ЕУР) и доларот на САД (УСД). Девизните курсеви кои се користат за искажување на 31 декември 2007 и 2006 беа следниве:

	2007	2006
	МКД	МКД
1 ЕУР	61,20	61,17
1 УСД	41,66	46,45

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.3 Финансиски средства

Групата ги класифицира своите финансиски средства во следниве категории: кредити и побарувања; финансиски инструменти за тргување и финансиски средства расположливи за продажба. Групата ја определува класификацијата на своите вложувања при почетното признавање.

(а) Кредити и побарувања одобрени од Групата

Кредити и побарувања одобрени од Групата се недеривативни финансиски средства со фиксни и определени отплати кои не котираат на активен пазар.

Кредитите и побарувањата на Групата настануваат кога се обезбедуваат средства на клиентот без намера за тргување и остварување на профит на краток рок.

Кредитите и побарувањата одобрени од Групата се проценуваат според амортизирана набавна вредност со примена на ефективна каматна стапка.

(б) Финансиски инструменти за тргување

Финансиските средства се класифицираат за тргување ако се набавуваат со намера да се продадат или откупат во краток период и за кои постои доказ на близок веројатен модел на краткорочна добивка. Единствени инструменти за тргување кои ги има Групата се државни записи и државни обврзници.

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние кои се наменети да се чуваат на неодреден временски период, кои можат да бидат продадени за потребите за ликвидност.

Финансиски средства по објективна вредност преку биланс на успех, финансиски средства кои се чуваат до достасување и финансиски средства расположливи за продажба се евидентираат на датумот за тргување – датумот на којшто Групата се обврзува да ги купи или продаде средствата.

Финансиските средства кои не се вреднуваат по објективна вредност преку биланс на успех првично се признати по објективна вредност плус трошоците од трансакцијата. Финансиските средства според објективна вредност преку биланс на успех првично се признати по објективна вредност, а трошоците од трансакцијата се признати во билансот на успех.

Финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку биланс на успех последователно се мерат по објективна вредност. Кредитите, побарувањата и вложувањата кои се чуваат до достасаност се мерат според амортизирана вредност, користејќи го методот на каматна стапка. Добивките и загубите коишто се јавуваат од промените во објективната вредност на „финансиските средства по објективна вредност преку биланс на успех“, се вклучени во билансот на успех во периодот во којшто се јавуваат. Добивките и загубите коишто се јавуваат од промената во објективната вредност на средствата расположливи за продажба, директно се препознаваат во капиталот, сè до моментот кога финансиските средства се депризираат или се оштетени. Во тој случај, кумулативната добивка или загуба, претходно призната во капиталот, се признава во билансот на успех. Сепак, каматата која е пресметана со примена на методот на каматна стапка и добивките и загубите од девизните промени кај монетарните средства класифицирани како расположливи за продажба, се признати во билансот на успех. Дивидендите кои произлегуваат од сопственичките вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех, кога ќе се утврди правото на субјектот да се прими плаќањето.

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.3 Финансиски средства (продолжение)

За утврдување на објективната вредност на вложувањата кои котираат на активен пазар се користи тековната куповна цена, освен кај вложувањата кои немаат определена пазарна цена и чијашто објективна вредност не може со сигурност да се измери, се мерат според набавната вредност, намалени за загуби поради оштетувања.

Групата ги депризнава финансиските средства кога се истечени правата од договорот за добивање на паричните текови од финансиските средства или кога Групата ги има пренесено правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг. Финансиски обврски се депризнаваат кога се изгасени, односно кога обврската е подмирена, откажана или истечена.

2.4 Нетирање на финансиски инструменти

Финанските средства и обврски се нетираат, и нето износот се прикажува во билансот на состојба само кога Групата има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да се порамни трансакцијата на нето основа, или да се реализира средството и истовремено да се подмири обврската.

2.5 Приходи и расходи од камата

Приходите и расходите по основ на камата за сите каматоносни финансиски инструменти, освен за оние што се класифицирани за тргување или оние кои се вреднуваат по фер вредност преку Билансот на успех, се признати како „приход од камата” и „расход од камата” во билансот на успех, користејќи ја методата на ефективна каматна стапка.

Методата на ефективна каматна стапка е метода на мерење на финансиските средства и обврски според амортизирана набавна вредност и алокација на приходите и расходите од камата во периодот на очекуваното достасување на финансиските инструменти.

Ефективната каматна стапка е стапката која ги дисконтира очекуваните идни парични приливи и одливи до датумот на крајната достасаност на инструментот или, доколку е соодветно, за пократок временски период до нето книговодствената вредност на финансиските средства или финансиските обврски. При пресметувањето на ефективната каматна стапка, Групата го проценува паричниот тек, земајќи ги во предвид сите договорни услови на финансискиот инструмент (на пример, однапред платени опции) освен идните кредитни загуби. Пресметката ги вклучува добиените или исплатени надоместоци и поени помеѓу договорените страни, кои се составен дел од ефективната каматна стапка, трансакционите трошоци и сите други премии или дисконти.

Кога еднаш финансиски средства или група на слични финансиски средства се отпишани како резултат на загуба поради оштетување, приходот од камата се признава со користење на каматната стапка која се користи при дисконтирањето на идните парични текови при мерењето на загуба поради оштетување.

2.6 Приходи од провизии и надомести

Приходите од провизии и надомести се состојат од финансиски услуги што ги извршува Групата вклучувајќи издавање на гаранции, отварање на акредитиви, платен промет во земјата и странство и други услуги. Провизиите и надоместите генерално се признаваат на пресметковна основа, кога услугата ќе се изврши.

2.7 Приход од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат во билансот на успех кога ќе биде утврдено правото на Групата да прими плаќање.

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.8 Оштетување на финансиски средства

(а) Средства кои се вреднуваат според амортизирана вредност

На секој датум на билансот на состојба, Групата прави проценка дали постои објективен доказ дека финансиско средство или група на финансиски средства се оштетени. Финансиските средства или група на финансиски средства се оштетени и загубите поради оштетување настануваат само доколку има објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случиле по првичното признавање на средството ('настан на загуба') и тој настан на загуба (или настани) има влијание на очекуваните идни парични текови од финансиското средство или групата на финансиски средства коишто можат веродостојно да се проценат.

Критериумите кои Групата ги користи за да утврди дека постои објективен доказ за загуба поради оштетување вклучуваат:

- Неисполнување на договорени плаќања на главнина или камата;
- Тешкотии во паричните текови од страна на должникот (на пример, коефициент на акционерски капитал, процент на нето приход од продажба);
- Прекршување на договори и услови за кредити;
- Започнување на постапки за стечај;
- Влошување на конкурентската позиција на должникот;
- Влошување на вредноста на колатералот.

Проценетиот период помеѓу појавувањето на загуба и идентификацијата на настанот, зависи од менаџментот за секое поодделно портфолио. Генерално, тој период е три месеци.

Групата прво проценува дали објективниот доказ за оштетување постои поединечно за финансиски средства кои се значајни, и поединечно или колективно за финансиски средства коишто не се поединечно значајни. Доколку Групата утврди дека не постои објективен доказ за оштетување за поединечно проценето финансиско средство, без разлика дали е значајно или не, го вклучува во групата на финансиски средства со слични карактеристики на кредитен ризик и колективно ги проценува за оштетувања. Средствата коишто поединечно се проценуваат за оштетувања и за коишто постои загуба поради оштетување или продолжува да се препознава, не се вклучуваат во колективната проценка за оштетување.

Загуба поради оштетување е износот утврден како разлика помеѓу сметководствената вредност на средствата и сегашната вредност на очекуваните идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби кои не се случиле) дисконтирани според првичната ефективна каматна стапка на финансиските средства. Сметководствената вредност на средството се намалува преку употреба на сметки за исправка на вредноста (резервација) и износот на загубата се признава во билансот на успех. Доколку кредитот или средството кое се чува до достасаност има променлива каматна стапка, стапката за мерење на било која загуба од оштетување е тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот.

Пресметката на сегашната вредност на очекуваните идни парични текови на финансиското средство кое е обезбедено со колатерал, ги искажува паричните текови кои можат да се јават од реализација на колатералот, намалени за трошоците за стекнување и продажба на колатералот, без разлика дали стекнувањето е можно или не.

За целите на општа проценка и оштетување, финансиските средства се групираат врз основа на слични карактеристики за кредитен ризик (т.е. врз основа на постапката за степенување на финансиските средства на Групата, земајќи ги во предвид типот на средствата, индустриската и географската локација, типот на колатерал, статусот на пречекорена достасаност и други релевантни фактори). Тие карактеристики се релевантни за проценката на идните парични текови за групите од таков вид на средства коишто се проценуваат, така што тие се показатели за способноста на должниците да ги платат сите износи кои се должат, согласно условите од договорот.

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.8 Оштетување на финансиски средства (продолжение)

(а) Средства кои се вреднуваат според амортизирана вредност (продолжение)

Проценката на промените од идните парични текови за група средства треба да соодветствува и директно да е конзистентна со промените во податоците коишто се набљудуваат од период до период (на пример, промени во стапката на невработеност, цените на недвижностите, платежната состојба, или други фактори кои ги покажуваат промените во веројатноста на загуби на Групата и нивната големина). Методологијата и претпоставките кои се користат за проценување на идни парични текови се разгледуваат редовно од страна на Групата, за да се намалат секакви разлики помеѓу веројатноста од загуба и вистинската загуба.

Кога еден кредит е ненаплатлив тогаш се отпишува во износ на соодветната резервација за оштетување на кредитот. Такви кредити се отпишуваат откако се превземени сите неопходни постапки за наплата и кога износот на загубата е утврден.

Доколку, во наредниот период, износот на загубата поради оштетување се намалува и намалувањето може објективно да се поврзе со настан којшто се случил откако оштетувањето било признаено (како на пример подобрување во рангирањето на должникот), претходно признаената загуба од оштетување се ослободува од посебната резерва и износот се признава во билансот на успех во позиција нето загуби поради оштетување.

(б) Средства класифицирани како расположливи за продажба

На секој датум на биланс на состојба, Групата разгледува дали има објективен доказ, дека финансиското средство или групата на финансиски средства е оштетена. Во случај на сопственички вложувања класифицирани како расположливи за продажба, значајно или пролонгирано намалување на објективната вредност на хартијата од вредност под својата сметководствена вредност се зема во предвид при утврдување дали средствата се оштетени. Доколку постои таков доказ, кај средствата расположливи за продажба, кумулативната загуба – измерена како разлика помеѓу почетната набавна вредност и тековната објективна вредност, намалена за било која загуба поради оштетување на тие финансиски средства претходно признаени во добивката или загубата – се отстранува од капиталот и се признава во билансот на успех. Загубата поради оштетување признаена во билансот на успех за сопственичките вложувања, последователно не може да се ослободи/анулира преку билансот на успех. Доколку, во последователниот период, објективната вредност на должничките инструменти класифицирани како расположливи за продажба се зголемува, и зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случил откако загубата поради оштетување била признаена во билансот на успех, загубата поради оштетување се ослободува преку билансот на успех.

(в) Кредити со повторно обновени услови

Кредити чии услови се повторно обновени без разлика дали се под анализа на општа проценка на оштетување или се значајни поделни кредити, не се сметаат како достасани кредити туку како нови кредити. Во наредната година, средствата треба да се признаат како достасани кредити и треба да се обелодени за таквите кредити.

2.9 Вложувања во недвижности

Вложувања во недвижности претставуваат недвижностите кои се чуваат за заработка на приход од наемнини или за зголемување на вредноста на капиталот или двете заедно. Групата ги задржува вложувањата во недвижности кои биле добиени преку реализација на гаранција врз кредити и побарувања. Приходот од наемнините од вложувањата во недвижности е признат во билансот на успех по праволиниска основа според условите на закупот. Вложувањата во недвижности се мерат според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и акумулирана загуба поради оштетување, доколку има.

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.9 Вложувања во недвижности (продолжение)

Амортизацијата на вредноста на вложувањата во недвижности се признава како трошок во билансот на успех со примена на методот на праволиниска основа за да се распредели нивната сметководствена вредност до остатокот од вредноста во текот на нивниот корисен век на траење. Вложувањата во недвижности периодично се разгледуваат поради оштетување.

Групата донесе одлука да ги користи овие средства за сопствена употреба.

Корисниот век на употреба е следниот:

	2007	2006
Згради	40 години	40 години

2.10 Нематеријални средства

Нематеријални средства кои се стекнати од Групата, се искажани според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби поради оштетување.

Последователните издатоци се капитализираат само кога се зголемуваат идните економски добивки кои произлегуваат од средствата со кои се поврзани. Сите други издатоци се признаваат во билансот на успех како што настануваат.

Амортизацијата се признава во билансот на успех по пропорционална основа преку отпишување на набавната вредност на средствата во текот на нивниот корисен век на употреба. Нематеријалните средства се амортизираат од датата кога се расположливи за употреба.

Корисниот век на употреба е следниот:

	2007	2006
Софтвер	5 години	5 години
Патенти и лиценци	5 години	5 години
Останато	5 години	5 години

2.11 Недвижности и опрема

Недвижностите и зградите се состојат од филијали и канцеларии. Сите недвижности, постројки и опрема се искажуваат според набавна вредност намалена за амортизација. Набавната вредност ги вклучува трошоците што се директно поврзани со стекнувањето на средството.

Последователни издатоци се вклучени во набавната вредност на средствата или се искажани како посебно средство, соодветно, само кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе бидат прилив во Групата и можат веродостојно да се измерат. Сите други поправки и одржувања на недвижностите, постројките и опремата се признаваат во билансот на успех како други оперативни трошоци во период кога тие настанале.

Земјиштето не се амортизира. Амортизацијата на другите средства се пресметува со примена на методот на праволиниска основа за да се распредели нивната сметководствена вредност до остатокот на вредноста во текот на нивниот корисен век на употреба. Корисниот век на употреба на средствата е следниот:

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.11 Недвижности и опрема (продолжение)

	2007	2006
Згради	40 години	40 години
Мебел и опрема	4-10 години	4-10 години

На секој датум на билансот на состојба Групата ја разгледува преостаната вредност на средствата и корисниот век на употреба на средствата и се прилагодуваат, ако е потребно. Средствата кои се предмет на амортизација се ревидираат за оштетувањето кога настаните и промените покажуваат дека сметководствената вредност не може да се надомести. Ако сметководствената вредност на средството е поголема од пресметаниот надоместлив износ, тогаш сметководствената вредност на средството веднаш се сведува до надоместливиот износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ од нето продажната цена на средството и неговата употребна вредност.

Добивките и загубите од депризнавањето се одредуваат во зависност од сметководствената вредност на средствата и се вклучени во други оперативни трошоци во билансот на успех.

2.12 Наеми

(а) Групата како наемопримач

Наемите кои го користи Групата се главно оперативни наеми. Вкупните плаќања од оперативните наеми се искажани како други оперативни трошоци во билансот на успех и тоа според праволиниска основа во периодот на наемот.

Кога оперативниот наем е прекинат пред да истече периодот на наем, секоја исплата која треба да му се исплати на наемодавачот како казна, се препознава како трошок во периодот во кој раскинувањето настанало.

2.13 Парични средства и парични еквиваленти

За извештајот за паричен тек, паричните средства и паричните еквиваленти ги сочинуваат средствата со рок на достасаност до три месеци или помалку, од датумот на стекнување, вклучувајќи ги паричните средства во благајна и неограничените сметки во централна банка, благајничките записи и други записи, кредити и побарувања кон банки.

2.14 Резервации

Резервирање се признава во билансот на состојба кога Групата како резултат на минат настан има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека ќе има одлив од Групата за подмирување на обврската. Резервирањата се утврдуваат со дисконтирање на очекуваните идни парични текови користејќи дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и, каде што е потребно, ризиците специфични за обврската.

Резервации за неповолен договор се признаваат кога економските користи кои се очекуваат да се примат според него се пониски од неизбежните трошоци за исполнување на обврските според договорот. Резервациите се мерат според сегашната вредност на пониската од очекуваните трошоци за раскинување на договорот и очекуваните нето трошоци за продолжување на договорот. Пред да се утврди резервацијата од неповолниот договор, Групата признава секаква загуба за оштетување на средствата кои се опфатени со договорот.

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.15 Бонуси за вработените

(а) Планови за дефинирани придонеси

Групата плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на македонските закони. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платата на вработените се уплаќаат во пензиските фондови, кои што се одговорни за исплата на пензиите. Групата нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во билансот на успех кога се пресметуваат.

(б) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие.

Групата признава обврска за износ кој што се очекува да биде исплатен како бонус или како удел во добивката и доколу Групата има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

(в) Други долгорочни користи за вработените

Нето обврската на Групата во однос на долгорочните користи, освен спрема пензиските планови, е износот на идни користи кои вработените ги заработиле како возврат за нивната услуга во тековниот и минатиот период; бонусот е дисконтиран за да се процени сегашната вредност, и објективна вредност на било кои поврзани средства се одбива. Секоја актуарска добивка или загуба се признава како добивка или загуба во периодот во кој настанале. Други долгорочни користи за вработени вклучуваат јубилејни награди, отпремнини при одење во пензија и слично. Вреднувањето на овие обврски го врши независен квалификуван актуар. Главни актуарски претпоставки вклучени во пресметката на користите за вработени се следните:

- Дисконтен фактор од 2,75%;
- Број на вработени подобни за искористување на правото на бенефиции и
- Идните зголемувања на платите земајќи го во предвид општиот индекс на инфлација на платите, унапредувањата како и зголемувањата на платите врз основа на минат труд.

2.16 Одложен данок на добивка

Одложениот данок се признава со користење на методата на билансот на состојба, и произлегува од времените разлики помеѓу сметководствената вредност на средствата и обврските за потребите на финансиското известување и износите ползувани за даночни цели. Одложениот данок се мери со примена на даночните стапки кои се очекува да се применат кога ќе се реализираат времените разлики врз основа на законите кои се усвоени или значајно усвоени на денот на известување.

Одложено даночно средство се признава само за износот за кој е веројатно дека ќе има оданочив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложените даночни средства се намалуваат за износот за кој повеќе не е веројатно дека може да биде искористен.

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.17 Депозити, обврски по кредити и субординирани обврски

Депозитите, обврските по кредити и субординираните обврски претставуваат главен извор за финансирање на активностите на Групата.

Групата ги класифицира капиталните инструменти како финансиски обврски или како инструменти на капиталот во согласност со содржината на договорните услови на инструментот.

Групата почетно ги признава депозитите, обврските по кредити и субординираните обврски на датумот кога настанале.

Депозитите, обврските по кредити и субординираните обврски првично се искажани според нивната набавна вредност нето за трансакциските трошоци, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка, освен кога Групата ги искажува обврските по објективната вредност преку билансот на успех.

2.18 Акционерски капитал

(а) Акции без право на глас

Акциите без право на глас, кои не се откупливи, се прикажуваат како капитал.

(б) Трошоци од издавање на акции

Дополнителните трошоци кои директно се припишани на издавањето на нови акции се искажани во капиталот како одбиток, нето данок, од добивката.

(в) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обични акции се признати во капиталот во периодот во кој тие се одобрени од акционерите на Групата.

Дивидендите за годината на датумот на известување, а кои се објавени по датумот на билансот на состојба, се разгледуваат во белешката за последователни настани.

(г) Откуп на сопствени акции

Кога Групата откупува сопствени акции, износот на платениот надомест претставува негативна ставка на вкупниот акционерски капитал како трезорски акции и се чуваат се додека не се поништат. Кога такви акции последователно се продадени или реиздадени, секој примен надомест се вклучува во акционерскиот капитал на Групата.

2.19 Комисионо работење

Групата делува како доверител и во останати доверителски улоги кои се резултат на чување и пласирање на средства во име на поединци, фондации, пензиски планови и други институции. Овие средства и приходот кој се препишува на тие средства се исклучени од овие финансиски извештаи, бидејќи не се средства на Групата.

2.20 Компаративи

Каде што е неопходно, споредливите податоци се променети за да се усогласат со промените во презентацијата на тековната година.

2. Сметководствени политики (продолжение)

2.21 Договори за финансиски гаранции

Договорите за финансиски гаранции се договори кои од издавачот бараат да изврши посебни плаќања со цел да му ја надомести на корисникот на гаранцијата загубата на која е изложен од причина што должникот не ја подмирил платежната обврска навреме. Ваквите финансиски гаранции се даваат на банки, финансиски институции и други институции, а во корист на комитенти, со цел да се обезбеди кредит, дозволено пречекорување и други банкарски инструменти.

Финансиските гаранции почетно се признаваат во финансиските извештаи според објективната вредност на датата кога гаранцијата е издадена. По почетното признавање обврските на Групата по ваквите гаранции се мерат според повисоката од почетната вредност, намалена за амортизација која се пресметува за да во билансот на успех се препознае приходот од провизија која се добива праволиниски за периодот на важност на гаранцијата и најдобрата проценка на трошоците потребни за подмирување на било која финансиска обврска на датата на билансот на состојба.

Овие проценки се одредуваат според искуството со слични трансакции и од историјата на загуби кои се случиле во минатото заедно со проценката на менаџментот. Секое зголемување на обврските поврзани со гаранциите се внесуваат во билансот на успех под други трошоци од работењето.

3. Управување со финансиски ризици

Активностите на Групата се изложени на разни финансиски ризици и тие активности вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со одреден степен на ризик или комбинација на ризици. Превземањето на ризикот е основа на финансискиот бизнис и оперативните ризици се неизбежна последица на работењето. Затоа, целта на Групата е да постигне одреден биланс помеѓу ризикот и повратот на средствата и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти на финансиското работење на Групата.

Политиката за управување со ризици на Групата е проектирана за да ги идентификува и анализира ризиците, да определи одредени лимити и контроли, да врши мониторинг на ризиците и да се држи до лимитите преку веродостојни и современи информациски системи. Групата редовно ја ревидира политиката и системите на управување со ризици, во согласност со промените на пазарот, производите и појавата на најдобри решенија.

Управувањето со ризици се спроведува од страна на Центарот за управување со ризици во Групата, применувајќи ја политиката која е одобрена од страна на Управниот одбор. Одборот обезбедува, во пишана форма, принципи за севкупните управувања со ризиците и политика која ги покрива специфичните области како што се кредитниот ризик, валутниот ризик, ризикот од каматни стапки и ризикот на ликвидност. Понатаму, внатрешната ревизија е одговорна за независно надгледување на управувањето со ризици и начинот на контрола.

Најважните видови на ризик на кои Групата е изложена се кредитен ризик, ризик на ликвидност, пазарен ризик и други оперативни ризици. Пазарниот ризик ги опфаќа валутниот ризик, ризик од каматни стапки и ризик од цена на капиталот.

3.1 Кредитен ризик

Групата е изложена на кредитен ризик, кога клиентот ќе предизвика финансиска загуба од неисполнување на својата обврска кон Групата. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик во работењето на Групата, и затоа менаџментот внимателно ја разгледува изложеноста на кредитниот ризик. Изложеноста на кредитниот ризик примарно настанува кај кредитните активности односно

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1 Кредитен ризик (продолжение)

кредитите и побарувањата, и инвестиционите активности во должничките инструменти и други хартии од вредност во активата на Групата. Исто така, кредитен ризик постои и кај вонбилансните финансиски инструменти. Управувањето и контролата на кредитниот ризик е централизирано во тимот за управување со кредитен ризик во рамките на Центарот за управување со ризици, кој е одговорен пред Управниот одбор.

3.1.1 Мерење на кредитен ризик

(а) Кредити и побарувања

При мерењето на кредитниот ризик поврзан со кредити и аванси дадени на клиенти и банки, важни се три аспекти:

- 1) веројатноста од неисполнување на обврските кои произлегуваат од договорот помеѓу договорените страни;
- 2) тековната изложеност кон клиентот и можноста за пратење на неговиот иден деловен развој;
- 3) коефициентот на поврат на ненаплатените побарувања на Групата.

Мерењето на кредитниот ризик, кој претставува очекувана загуба (модел на очекувана загуба), кој е условен од Базелскиот Комитет за банкарска супервизија (Basel Committee on Banking Regulations and the Supervisory Practices - the Basel Committee), исто така се вклучени во оперативното управување со Групата.

Оперативните мерења може да отстапуваат од оштетувањата кои ги подразбираат МСС 39 кои пред сè се базираат на загубите кои настануваат на денот на билансот на состојба на Групата, отколку на очекуваните загуби (белешка 3.1.3).

(I) Групата ја мери веројатноста од неисполнување на обврските помеѓу договорените страни користејќи интерен систем за класификација модификуван за различни категории на коминтенти. Системот за класификација е развиен интерно и ја комбинира финансиската анализа со оценките на кредитниот референт, и потврдување каде што е возможно со споредување на дополнителни екстерни податоци. Клиентите на Групата се класификуваат во четири ризични категории. Подолу прикажаната табела за системот за класификација на Групата, укажува на веројатноста од неисполнување на обврските за секоја поединечна категорија. Генерално, изложеноста може да се движи помеѓу ризични категории во зависност од промената на веројатноста од неисполнување на обврските. Методологијата редовно се ревидира и надградува, доколку е тоа потребно. Групата редовно ги верификува перформансите на рејтинг системот имајќи ги во предвид реално настанатите неисполнувања на договорните обврски.

Систем за класификација на Групата

Категории на Групата	Опис на категоријата
А	Многу добри
Б	Добри
В	Задоволителни
Г+Д	Лоши

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.1 Мерење на кредитен ризик (продолжение)

(а) Кредити и побарувања (продолжение)

Критериумот за класификација на финансиските средства или превземените обврски во ризичните категории А, Б, В, Г или Д е како што следи:

Финансиските средства или превземените обврски се класификуваат во ризичната А категорија доколку се однесуваат на побарувања од:

- Народна Банка на Република Македонија и Република Македонија;
- комитенти за кои постои мала веројатност од неисполнување на обврските и кои ги подмируваат своите обврски до датумот на доспевање или со задоцнување од 15 дена;
- изложеност обезбедена со колатерал оценет како првокласен колатерал.

Финансиските средства или превземените обврски се класификуваат во ризичната Б категорија доколку се однесуваат на побарувања од:

- комитенти чии парични текови се адекватни за навремено подмирување на доспеаните обврски, без оглед на моменталната финансиска позиција која може да биде слаба, меѓутоа не постои можност за нејзино влошување во иднина;
- комитенти кои ги подмируваат обврските со задоцнување од 30 дена, а повремено и со задоцнување од 31 до 90 денови.

Финансиските средства и превземените обврски се класификуваат во ризичната категорија В доколку се однесуваат на побарувања од:

- комитенти чии парични средства не се доволни за редовно подмирување на доспеаните обврски;
- комитенти кои ги подмируваат обврските со задоцнување до 90 дена, а повремено и со задоцнување од 91 до 180 денови;
- комитенти кои се очигледно недокапитализирани;
- комитенти кои немаат доволно долгорочни извори на средства за финансирање на долгорочните инвестиции;
- комитенти од кои Групата не добива задоволителни информации или адекватна документација во врска со подмирувањето на обврските.

Финансиските средства или превземените обврски се класификуваат во ризичната категорија Г и Д доколку се однесуваат на побарувања од:

- комитенти за кои подолго време постои веројатност за загуба на дел од пласираните средства или за плаќање на превземените обврски;
- комитенти кои ги подмируваат обврските со задоцнување од 90 до 180 денови, а повремено и со задоцнување од 181 до 360 денови;
- комитенти кои се несолвентни;
- комитенти кои се во фаза на отпочнување на процес на ликвидација;
- комитенти кои се во процес на реструктурирање или во процес на ликвидација;
- комитенти кои објавиле стечај;
- комитенти за кои не се очекува подмирување на обврските;
- комитенти за кои постои сомнителна законска основа.

(II) Изложеноста кон претпријатијата кои не ги исполнуваат обврските не го надминува износот кој Групата очекува да го поседува до моментот на неисполнување на обврските. На пример, за кредитот тоа е неговата главнина. Како обврски кои ги има претпријатието, Групата го вклучува износот кој е веќе повлечен зголемен за износот кој во иднина може да биде повлечен до моментот на неисполнување на обврските.

(III) Дадената стапка на неисполнување на обврските или значајноста на загубите ги претставува очекувањата на Групата за големината на загубата во случај на неисполнување на обврските. Овој показател се прикажува како процентуален износ на загубата по единица изложеност и вообичаено варира согласно класификацијата на комитентот, типот, редот (предноста) во наплата на побарувањата и ликвидноста на колатералот или други кредитни разводнувања.

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.1 Мерење на кредитен ризик (продолжение)

(б) Должнички и останати хартии од вредност

За должничките и останатите хартии од вредност, во делот за управување со изложеноста кон кредитен ризик се употребуваат класификации во зависност од издавачот: Народна банка на Република Македонија, Република Македонија и банки. Вложувањата во таквите хартии од вредност претставуваат начин да се зголеми кредитниот квалитет и во исто време да се одржуваат достапни извори на средства за пресретнување на барањата за финансирање.

Вложувања се дозволени само во ликвидни хартии кои имаат висок кредитен рејтинг. Со високиот кредитен ризик, менаџментот на Групата не очекува договорната страна да не ги исполнува своите обврски. Максималната изложеност кон кредитниот ризик е претставена со сметководствената вредност на секое финансиско средство во Билансот.

3.1.2 Политика на контрола на лимити и политика на ублажување на ризикот

Групата управува, ги ограничува и контролира концентрациите на кредитни ризици, каде и да се забележани, особено кај поединечните клиенти и групи, како и кај индустриските и географските ризици.

Групата ги структурира нивоата на кредитен ризик кои таа ги презема со поставување на ограничувања на износот на прифатен ризик во однос на еден заемобарател, или група на заемобаратели и во однос на географска и индустриска сегментација. Таквите ризици се следат постојано и подлежат на ревизии на годишно или почесто ниво, кога тоа се смета за потребно. Нивоата на ограничувања на кредитен ризик по производи, индустриски сектор се одобруваат од страна на Управниот одбор.

Изложеноста на кредитниот ризик, исто така, се управува преку редовни анализи на способноста на заемобарателите и потенцијалните заемобаратели, да ги исполнат обврските за плаќање на камата и главница и со менување на овие лимити при одобрување на кредити каде тоа е соодветно.

Неколку други специфични мерки за контрола и олеснување се прикажани подолу.

(а) Колатерал

Групата применува голем број на политики и искуства за намалување на кредитниот ризик. Највообичаениот начин е земање гаранција за одобрените средства, што е и често применувано. Групата имплементира насоки за прифатливоста на специфичните класи на колатерал или ограничување на кредитниот ризик. Главни типови на колатерал за кредити и побарувања се:

- Готовина, банковна и првокласна корпоративна гаранција;
- Хипотека на станбен имот ;
- Теретење на деловен имот како што се работни простории, инвентар и наплатливи сметки;
- Теретење на финансиски инструменти како што се должнички и сопственички хартии од вредност.

Кредитите одобрени на претпријатија и население вообичаено се осигурани; пречекорувањата на сметки и кредитни картички издадени на население се обезбедени со меници во полн износ на главница, камата и други трошоци. Со цел да се минимизира загубата од кредити, Групата ќе побара дополнителен колатерал од клиентите веднаш штом ќе се забележат индикатори за загуби поради оштетување за релевантните поединечни кредити и побарувања.

Должничките хартии од вредност, благајничките записи и други записи обично не се осигурани.

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.2 Политика на контрола на лимити и политика на ублажување на ризикот (продолжение)

(б) Кредитни обврски

Примарната цел на овие инструменти е да осигураат дека средствата се расположливи по барање на клиентите. Гаранциите и акредитивите го имаат истиот кредитен ризик како кредитите и се осигурани со ист колатерал како кредитите.

3.1.3 Политики на оштетување и резерви

Интерните системи на рангирање кои се опишани во Белешка 3.1.1 се фокусираат на прикажување на квалитетот на кредитот од почетокот на активностите на одобрување на кредитите и вложувањата. Спротивно на тоа, резервациите за оштетување се признаваат во финансиските извештаи само за загуби кои се појавиле во билансот на состојба врз основа на објективни докази на оштетување (види Белешка 2.8).

Резервирањата за оштетување прикажани во билансот на состојба произлегуваат од секоја од четирите внатрешни степени на рангирање. Маѓутоа, поголем дел од резервациите за оштетување доаѓаат од средните два степени. Табелата подолу ја прикажува процентуалноста на ставките на билансната и вонбилансната состојба на Групата кои се поврзани со кредити и побарувања, како и соодветните резервации за оштетување на секоја интерно рангирана категорија на Групата:

Рангирање на Групата	2007		2006	
	Кредити и побарувања (%)	Резервации за оштетување (%)	Кредити и побарувања (%)	Резервации за оштетување (%)
1. Многу добри	95	1	94	1
2. Добри	2	10	1	10
3. Задоволителни	2	25	4	25
4. Лоши	1	57	1	58
	100	7,4	100	8,6

Интерните рангирања му помагаат на менаџментот да одреди дали објективните докази за оштетувања постојат според МСС 39, засновани на следните критериуми кои се поставени од страна на Групата:

- Неисполнување на договорно плаќање на главнина или камата;
- Потешкотии во паричниот тек на заемопримачот (пр. коефициент на акционерски капитал, процент на нето приход од продажби);
- Прекршување на договорот и условите на кредитот;
- Започнување на постапка за стечај;
- Намалување на конкурентната положба на заемопримачот и
- Намалување на вредноста на колатералот.

Политиката на Групата бара разгледување на поединечните финансиски средства кои се над прагот на материјалност, најмалку еднаш годишно или почесто, кога тоа го бараат поединечните околности. Резервацијата за оштетување на поединечно проценетите средства се одредуваат со проценка на загубата која се појавува на датумот на билансот на состојба, за секој случај поединечно, и се применуваат на поединечно значајни сметки.

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.3 Политики на оштетување и резерви (продолжение)

Проценката обично го вклучува примениот колатерал (вклучувајќи ја повторната потврда за нејзината способност да стапи на сила), и однапред примените средства за таа поединечна сметка.

Пресметката на општата резервација се однесува за: (I) портфолија на хомогени средства кои поединечно се под прагот на материјалност, и (II) загуби кои настанале но се уште не се одредени, со користење на расположливите минати искуства, проценка врз основа на искуство и статистички техники.

3.1.4 Максимална изложеност на кредитен ризик пред давање колатерал или други кредитни зголемувања

	Максимална изложеност	
	2007	2006
Ризици од кредитна изложеност на билансните ставки се следните:		
Благајнички записи и други записи	8.206.838	4.956.513
Пласмани во, и кредити на банки	4.396.169	3.579.625
Кредити:		
Кредити на физички лица:		
— Пречекорување на сметка	623.728	86.222
— Кредитни картици	472.513	266.053
— Други кредити	5.242.391	2.346.378
— Хипотеки	1.976.515	1.571.077
Кредити на претпријатија:		
— Големи претпријатија	2.272.675	722.292
— Мали и средни претпријатија	12.112.099	10.715.309
Финансиски средства за тргување	647.949	91.159
Вложувања во хартии од вредност		
— Должнички хартии од вредност	1.285.867	1.043.022
Други средства	256.806	354.195
Ризици од кредитна изложеност на вонбилансните ставки се следните:		
Финансиски гаранции	7.219.545	4.941.851
На 31 декември 2007	44.713.095	30.673.696

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.4 Максимална изложеност на кредитен ризик пред давање колатерал или други кредитни зголемувања (продолжение)

Погоренаведената табела претставува сценарио за најлошиот можен случај за изложеност на кредитен ризик на Групата на 31 декември 2007 и 2006 година, без да се земе во предвид било кој примен колатерал или други кредитни зголемувања кои се додадени. За средствата во билансот на состојба, изложеноста се базира на нето сметководствена вредност како што е искажано во билансот на состојба.

Како што е прикажано подолу, 61% од вкупната максимална изложеност произлегува од кредити и побарувања од банки и останати клиенти (2006: 63%); 23% претставува инвестирање во хартии од вредност (2006: 20%).

Раководството е убедено во неговата способност дека ќе води контрола и дека ќе ја одржува минималната изложеност на кредитен ризик на Групата која произлегува од портфолиото на кредити и побарувања и од должнички хартии од вредност врз основа на следново:

- 96% од портфолиото на кредити и побарувања се категоризирани во првите два степена на интерниот систем на рангирање (2006: 95%);
- Кредитите дадени на мали и средни претпријатија, кои претставуваат најголемо портфолио во Групата, се обезбедени со колатерал;
- 87% од портфолиото на кредити и побарувања се обезбедени со колатерал;
- 93% од портфолиото на кредити и побарувања на Групата се сметаат дека не се достасани ниту оштетени (2006: 92%);
- Подобрувањето на портфолиото на кредитите и побарувањата резултира во пониска загуба поради оштетување во билансот на успех, прикажувајќи 8,04% намалување;
- Групата има воведено построг процес на избор при одобрувањето на кредити и побарувања;
- Повеќе од 97% од вложувањата во должничките хартии од вредност и други хартии од вредност се издадени од Република Македонија и Народна банка на Република Македонија.

3.1.5 Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се прикажани на следниот начин:

	31 декември 2007		31 декември 2006	
	Кредити на комитенти	Кредити на банки	Кредити на комитенти	Кредити на банки
Ниту се достасани ниту оштетени	22.996.121	4.137.493	16.026.019	3.366.271
Достасани, но не оштетени	628.429	263.382	312.698	214.275
Оштетени	1.238.872	637	1.140.105	312
Бруто	24.863.422	4.401.512	17.478.822	3.580.858
Намалени за посебна резерва	(2.163.501)	(5.343)	(1.771.491)	(1.233)
Нето	22.699.921	4.396.169	15.707.331	3.579.625

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.5 Кредити и побарувања (продолжение)

Вкупната резервација за оштетување на кредити и побарувања е МКД 2.168.844.000 (2006: МКД 1.772.724.000). Подетални информации за загубите поради оштетување на кредитите и побарувањата од банки и комитенти се прикажани во Белешка 17 и 19.

За време на годината завршена на 31 декември 2007, вкупните кредити и побарувања на Групата се зголемени за 40% како резултат на проширувањето на деловното работење со кредити, особено во делот со население. При појава на нови пазари или нови индустрии, а со цел да се минимизира потенцијалниот пораст на изложеност од кредитен ризик, Групата повеќе се фокусира на големи корпоративни претпријатија или банки со добро кредитно рангирање или на население кое обезбедува доволен колатерал.

(а) Кредити и побарувања кои не се достасани ниту оштетени

Кредитниот квалитет на портфолиото на кредити и побарувања кои не се достасани ниту оштетени може да се процени со користење на интерниот систем на рангирање кој е прифатен од Групата.

31 декември 2007								
Кредити								
Физички лица					Правни лица			
Пречеко- рување на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи претпри- јатија	SMEs	Вкупно Кредити	Кредити на банки	
Категории:								
1. Многу добри	310.507	468.377	5.346.820	2.058.698	2.319.303	12.492.416	22.996.121	4.137.493
Вкупно	310.507	468.377	5.346.820	2.058.698	2.319.303	12.492.416	22.996.121	4.137.493

31 декември 2006								
Кредити								
Физички лица					Правни лица			
Пречеко- рување на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи претпри- јатија	SMEs	Вкупно Кредити	Кредити на банки	
Категории:								
1. Многу добри	41.782	275.044	2.418.510	1.667.290	764.837	10.858.556	16.026.019	3.366.271
Вкупно	41.782	275.044	2.418.510	1.667.290	764.837	10.858.556	16.026.019	3.366.271

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.5 Кредити и побарувања (продолжение)

(б) Кредити и побарувања кои се достасани но не оштетени

Бруто износот на кредити и побарувања кон коминтенти кои се достасани но не се оштетени е следниот:

(I) Кредити и побарувања

31 декември 2007				
Физички лица				
	Пречекорувања	Други кредити	Хипотеки	Вкупно
Во задоцнување до 30 дена	114.322	18.911	3.792	137.025
Во задоцнување од 30-60 дена	41.906	8.677	1.433	52.016
Во задоцнување од 60-90 дена	175.217	5.284	862	181.363
Вкупно	331.445	32.872	6.087	370.404
Објективна вредност на обезбедувањето	-	37.108	13.545	50.653

31 декември 2007		
Правни лица		
	Мали и средни претпријатија	Вкупно
Во задоцнување до 30 дена	170.509	170.509
Во задоцнување од 30-60 дена	42.410	42.410
Во задоцнување од 60-90 дена	45.106	45.106
Вкупно	258.025	258.025
Објективна вредност на обезбедувањето	415.102	415.102

31 декември 2006				
Физички лица				
	Пречекорувања	Други кредити	Хипотеки	Вкупно
Во задоцнување до 30 дена	16.203	10.845	3.565	30.613
Во задоцнување од 30-60 дена	5.939	6.190	1.638	13.767
Во задоцнување од 60-90 дена	31.787	27.553	5.411	64.751
Вкупно	53.929	44.588	10.614	109.131
Објективна вредност на обезбедувањето	-	50.362	23.641	74.003

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.5 Кредити и побарувања (продолжение)

(б) Кредити и побарувања кои се достасани но не оштетени (продолжение)

31 декември 2006		
	Правни лица	
	Мали и средни претпријатија	Вкупно
Во задоцнување до 30 дена	128.193	128.193
Во задоцнување од 30-60 дена	21.780	21.780
Во задоцнување од 60-90 дена	53.594	53.594
Вкупно	203.567	203.567
Објективна вредност на обезбедувањето	328.292	328.292

(II) Кредити и пласмани во банки

Бруто износот на достасани но не оштетени кредити и пласмани во банки на 31 декември 2007 е МКД 263.382.000 (2006: МКД 214.275.000). Генерално, Групата не чува колатерал по основ на кредити и пласмани во банки.

(в) Кредити и побарувања кои се поединечно оштетени

(I) Кредити и побарувања за комитенти

Поединечно оштетени кредити и побарувања за комитенти, не земајќи го во предвид паричниот тек од примениот колатерал е МКД 444.708.000 (2006: МКД 286.331.000).

Прегледот на бруто износот на поединечно оштетените кредити и побарувања по класи, заедно со објективната вредност на соодветниот колатерал земен од страна на Групата како гаранција, е следниот:

	Физички лица		Правни лица	
	Кредитни картици	Други кредити	Мали и средни претпријатија	Вкупно
31 декември 2007				
Индивидуално оштетени кредити	49.443	4.812	390.453	444.708
Објективна вредност на обезбедувањето	-	-	781.519	781.519
31 декември 2006				
Индивидуално оштетени кредити	9.368	3.425	273.538	286.331
Објективна вредност на обезбедувањето	-	-	547.506	547.506

Објективна вредност на обезбедувањето која е прикажана погоре е утврдена од страна на локалните овластени проценители и претставува вредност која е реална за законските сопственици на средствата. Менаџментот го смета кредитот кој е покриен со обезбедување како оштетен, затоа што досегашното искуство покажало дека значаен дел од обезбедувањето не може да се искористи поради административни и законски пречки. Оштетувањето на кредитите е поради тоа што менаџментот не може да ги користи правата кои произлегуваат од обезбедувањето и не може да го превземе обезбедувањето во своја сопственост.

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.5 Кредити и побарувања (продолжение)

(в) Кредити и побарувања кои се поединечно оштетени (продолжение)

(II) Кредити и пласмани во банки

Вкупниот бруто износ на поединечно оштетени кредити и побарувања на банки на 31 декември 2007 е МКД 637.000 (2006: МКД 312.000). Генерално Групата не чува колатерал по основ на кредити и побарувања на банки.

3.1.6 Должнички инструменти, благајнички записи и други записи

Следнава табела претставува анализа на должнички инструменти, благајнички записи и други записи.

Издавачи на хартиите од вредност се НБРМ и Република Македонија. Според Standard & Poor's Ratings Services Република Македонија е рангирана со БББ- за странски долг и БББ- за РМ. Издавачи на финансиските инструменти за тргување се банки кои според Fitch Rating Agency се рангирани во ББ+.

2007	Благајнички и други записи	Финансиски средства за тргување	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРМ	6.060.092	-	-	6.060.092
РМ	2.146.746	350.949	1.285.867	3.783.562
Банки	-	297.000	-	297.000
Вкупно	8.206.838	647.949	1.285.867	10.140.654

2006	Благајнички и други записи	Финансиски средства за тргување	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРМ	3.289.001	-	-	3.289.001
РМ	1.667.512	91.159	1.043.022	2.801.693
Вкупно	4.956.513	91.159	1.043.022	6.090.694

3.1.7 Колатерал кој е земен во сопственост

За време на 2007, Групата се здобила со средства преку стекнување на сопственост на колатералот кој е чуван како гаранција:

	2007	2006
Природа на средствата	Сметководствена вредност	Сметководствена вредност
Недвижности	6.997	20.107

Недвижностите вклучуваат станови, опрема и деловен имот кој не се користи од страна на Групата за нејзини деловни цели.

Недвижностите со кои Групата се стекнала се продаваат штом е тоа изводливо со цел да се намали постоечката задолженост кон Групата. Недвижностите со кои Групата се стекнала се класифицирани во билансот на состојба заедно со другите средства.

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.8 Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик

(а) Географска секторизација

Следната табела ја прикажува кредитната изложеност на Групата на ден 31 Декември 2007 година според нивната сметководствена вредност, категоризирано во географски регион. За оваа табела, Групата ја има распределено изложеноста по региони врз основа на домицилната земја на комитентите.

	Држави во ЕУ	Европски држави вон ЕУ	Република Македонија	Други држави	Вкупно
Благајнички записи и други записи	-	-	8.206.838	-	8.206.838
Пласмани во, и кредити на банки	3.002.307	659.845	685.626	48.391	4.396.169
Кредити:					
Кредити на физички лица:					
— Пречекорувања на сметка	11	130	623.585	2	623.728
— Кредитни картици	144	94	472.272	3	472.513
— Други кредити	-	-	5.242.391	-	5.242.391
— Хипотеки	-	-	1.976.515	-	1.976.515
Кредити на претпријатија:					
— Големи претпријатија	-	-	2.272.675	-	2.272.675
— Мали и средни претпријатија	-	-	12.111.899	200	12.112.099
Финансиски средства за тргување	-	-	647.949	-	647.949
Вложувања во хартии од вредност - должнички хартии од вредност	-	-	1.285.867	-	1.285.867
Останати средства	13.494	78	243.232	2	256.806
На 31 декември 2007	3.015.956	660.147	33.768.849	48.598	37.493.550

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)**3.1.8 Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик (продолжение)****(а) Географска секторизација (продолжение)**

	Држави во ЕУ	Европски држави вон ЕУ	Република Македонија	Други држави	Вкупно
Благајнички записи и други записи	-	-	4.956.513	-	4.956.513
Пласмани во, и кредити на банки	2.206.846	937.945	350.269	84.565	3.579.625
Кредити:	-	-	-	-	-
Кредити на физички лица:					
— Пречекорувања на сметка	6	-	86.216	-	86.222
— Кредитни картици	332	134	265.444	143	266.053
— Други кредити	1	-	2.346.377	-	2.346.378
— Хипотеки	-	-	1.571.077	-	1.571.077
Кредити на претпријатија:					
— Големи претпријатија	-	-	722.292	-	722.292
— Мали и средни претпријатија	3	-	10.715.294	12	10.715.309
Финансиски средства за тргување	-	-	91.159	-	91.159
Вложувања во хартии од вредност — должнички хартии од вредност	-	-	1.043.022	-	1.043.022
Останати средства	-	-	354.195	-	354.195
На 31 декември 2006	2.207.188	938.079	22.501.858	84.720	25.731.845

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.8 Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик (продолжение)

(б) Индустриска секторизација

Следната табела ја прикажува кредитната изложеност на Групата според нивната сметководствена вредност, категоризирано според индустрискиот сектор на комитентите.

31 декември 2007	Финансиски институции	Производство	Недвижности	Големо-продажба и мало-продажба	Јавен сектор	Други индустрии	Физички лица	Вкупно
Благајнички записи и други записи	8.206.838	-	-	-	-	-	-	8.206.838
Пласмани во, и кредити на банки	4.396.169	-	-	-	-	-	-	4.396.169
Кредити:								
Кредити на физички лица:								
— Пречекорувања на сметка	-	-	-	-	-	-	623.728	623.728
— Кредитни картици	-	-	-	-	-	-	472.513	472.513
— Други кредити	-	-	-	-	-	-	5.242.391	5.242.391
— Хипотеки	-	-	-	-	-	-	1.976.515	1.976.515
Кредити на претпријатија								
— Големи претпријатија	-	991.794	-	1.040.833	-	240.048	-	2.272.675
— Мали и средни претпријатија	-	4.285.565	1.836.277	4.016.507	205.954	1.767.796	-	12.112.099
Финансиски средства за тргување	647.949	-	-	-	-	-	-	647.949
Вложувања во хартии од вредност — должнички хартии од вредност	1.232.187	-	-	-	53.680	-	-	1.285.867
Останати средства	-	-	-	-	-	256.806	-	256.806
На 31 декември 2007	14.483.143	5.277.359	1.836.277	5.057.340	259.634	2.264.650	8.315.147	37.493.550

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.1.8 Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик (продолжение)

(б) Индустриска секторизација (продолжение)

31 декември 2006	Финансиски институции	Производство	Недвижности	Големо-продажба и мало-продажба	Јавен сектор	Други индустрии	Физички лица	Вкупно
Благајнички записи и други записи	4.956.513	-	-	-	-	-	-	4.956.513
Пласмани во, и кредити на банки	3.579.625	-	-	-	-	-	-	3.579.625
Кредити:								
Кредити на физички лица:								
— Пречекорувања на сметка	-	-	-	-	-	-	86.222	86.222
— Кредитни картици	-	-	-	-	-	-	266.053	266.053
— Други кредити	-	-	-	-	-	-	2.346.378	2.346.378
— Хипотеки	-	-	-	-	-	-	1.571.077	1.571.077
Кредити на претпријатија								
— Големи претпријатија	-	429.988	-	50.517	-	241.787	-	722.292
— Мали и средни претпријатија	-	3.782.160	668.550	3.984.948	-	2.279.651	-	10.715.309
Финансиски средства за тргување	91.159	-	-	-	-	-	-	91.159
Вложувања во хартии од вредност – должнички хартии од вредност	982.475	-	-	-	60.547	-	-	1.043.022
Останати средства	155	-	-	-	-	354.040	-	354.195
На 31 декември 2006	9.609.927	4.212.148	668.550	4.035.465	60.547	2.875.478	4.269.730	25.731.845

3.2 Пазарен ризик

Пазарниот ризик претставува ризик од промена на пазарните цени, како што се промена на каматните стапки, цена на капиталот, промена на девизните курсеви и кредитното проширување (со исклучок на промените во односите помеѓу должникот и доверителот) кој ќе влијае врз приходите на Групата или врз вредноста на финансиските инструменти. Целта на управувањето со пазарниот ризик е да се контролира кредитната изложеност во прифатливи рамки, за оптимизирање на повратот од ризик.

3.2.1 Девизен ризик

Групата е изложена на валутен ризик преку трансакциите во странска валута. Групата е убедена дека нето изложеноста се одржува на задоволително ниво преку купување и продажба на девизи заради надоместување на краткорочни отстапувања.

Концентрација на девизниот ризик – билансни и вонбилансни финансиски инструменти:

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.2.1 Девизен ризик (продолжение)

Концентрација на девизниот ризик – билансни и вонбилансни финансиски инструменти:

	ЕУР	УСД	МКД	Останати	Вкупно
На 31 декември 2007					
Актива					
Парични средства и сметки во НБРМ	1.777.854	49.478	1.862.242	528.772	4.218.346
Благајнички записи и други записи	-	-	8.206.838	-	8.206.838
Пласмани во, и кредити на банки	2.295.597	1.910.413	68.641	121.518	4.396.169
Кредити	13.381.500	6.418	7.974.246	1.337.757	22.699.921
Финансиски средства за тргување	282.654	-	365.295	-	647.949
Вложувања во хартии од вредност					
– Расположливи за продажба	1.033.611	-	447.906	-	1.481.517
Вложувања во придружени претпријатија	-	-	43.447	-	43.447
Останати средства	32.569	13.798	210.439	-	256.806
Вкупна актива	18.803.785	1.980.107	19.179.054	1.988.047	41.950.993
Пасива					
Депозити од банки	799.745	55.980	870.042	421.105	2.146.872
Депозити на други комитенти	11.109.326	1.868.917	14.142.839	255.861	27.376.943
Обврски по кредити	7.401.512	73.313	9.734	242.966	7.727.525
Субординирани обврски	-	-	-	786.120	786.120
Останати обврски	20.596	-	270.944	613	292.153
Обврски за данок од добивка	-	-	5.229	-	5.229
Одложени обврски за данок	-	-	29.091	-	29.091
Вкупна пасива	19.331.179	1.998.210	15.327.879	1.706.665	38.363.933
Нето финансиска позиција на билансот на состојба	(527.394)	(18.103)	3.851.175	281.382	3.587.060
Вонбилансна евиденција	3.196.965	444.520	3.578.060	-	7.219.545
На 31 декември 2006					
Вкупно средства	14.852.583	1.535.940	11.695.747	836.914	28.921.184
Вкупно обврски	15.898.064	1.647.981	8.125.292	666.220	26.337.557
Нето финансиска позиција на билансот на состојба	(1.045.481)	(112.041)	3.570.455	170.694	2.583.627
Вонбилансна евиденција	2.011.095	239.976	2.690.005	775	4.941.851

На 31 декември 2007, доколку МКД ослабне за 5% во однос на странските валути, а останатите променливи останат непроменети, профитот пред оданочување за дванаесет месечен период, заклучно со 31 декември 2007 година, ќе се намали за околу 18.576.000 МКД (2006: 52.481.000 МКД). Спротивно, ако МКД зајакне за 5% во однос на странските валути, а останатите променливи останат непроменети, профитот пред оданочување ќе се зголеми за околу МКД 20.176.000 (2006: МКД 57.681.000).

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.2.2 Каматен ризик

Групата е изложена на ризик од променливоста на каматните стапки како резултат на тоа што каматоносните средства (вклучувајќи ги и вложувањата) и каматоносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи. Во случај на средства и обврски со променливи каматни стапки, Групата е исто така изложена на основниот ризик кој произлегува од различниот начин на менување на променливите каматни стапки, како што се на пример каматната стапка на штедните влогови на населението и три или шест месечен ЛИБОР или ЕУРИБОР и различни видови на камати.

Активностите за управување со ризикот се наменети за оптимизирање на нето приходите од камати, со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловните стратегии на Групата.

Активностите за управување со средствата и обврските се спроведуваат од аспект на реагирање на сензитивноста на Групата на промените на каматните стапки. Генерално, Групата е осетлива на промените во средствата бидејќи за најголемиот дел на каматоносните средства и обврски Групата го задржува правото за истовремено менување на каматните стапки, како во активата така и во пасивата. Во услови кога се намалуваат каматните стапки, ќе се намалат и каматните маргини како резултат на тоа што каматните стапки на обврските ќе се намалат со понизок процент во споредба со каматните стапки на средствата. И покрај тоа Групата секогаш внимава да не се намали каматната маргина. Како и да е, крајниот ефект ќе зависи од различни фактори, вклучувајќи ја стабилноста на економијата, опкружувањето и стапката на инфлација.

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.2.2 Каматен ризик (продолжение)

Табелата подолу ги резимира изложувањата на Групата на ризици од каматни стапки. Таа ги вклучува финансиските инструменти на Групата според сметководствена вредност, категоризирани според минати или договорни повторни оценувања на датумите на доспевање.

	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Некамато- носни	Вкупно
На 31 декември 2007							
Актива							
Парични средства и сметки во НБРМ	1.494.376	-	-	-	-	2.723.970	4.218.346
Благајнички записи и други записи	6.649.846	1.112.225	396.120	-	-	48.647	8.206.838
Пласмани во, и кредити на банки	3.782.398	67.693	95.673	414.139	6.225	30.041	4.396.169
Кредити	6.633.822	3.519.005	5.378.860	4.429.077	2.052.262	686.895	22.699.921
Финансиски средства за тргување	647.949	-	-	-	-	-	647.949
Вложувања во хартии од вредност							
— Расположливи за продажба			205.598	790.635	273.550	211.734	1.481.517
Вложувања во придружени претпријатија	-	-	-	-	-	43.447	43.447
Останати средства	-	-	-	-	-	256.806	256.806
Вкупна актива	19.208.391	4.698.923	6.076.251	5.633.851	2.332.037	4.001.540	41.950.993
Пасива							
Депозити од банки	302.885	1.139.107	176.856	201.200	69.400	257.424	2.146.872
Депозити на други комитенти	14.796.070	5.367.551	5.426.501	1.363.917	9.163	413.741	27.376.943
Обврски по кредити	636.952	3.147.421	3.641.580	239.314	16.103	46.155	7.727.525
Субординирани обврски	-	783.265	-	-	-	2.855	786.120
Останати обврски	-	-	-	-	-	292.153	292.153
Обврски за данок од добивка	-	-	-	-	-	5.229	5.229
Одложени обврски за данок	-	-	-	-	-	29.091	29.091
Вкупна пасива	15.735.907	10.437.344	9.244.937	1.804.431	94.666	1.046.648	38.363.933
Нето каматен ризик	3.472.484	(5.738.421)	(3.168.686)	3.829.420	2.237.371	2.954.892	3.587.060
На 31 декември 2006							
Вкупна актива	11.589.875	4.113.083	4.976.240	3.315.057	1.405.943	3.520.986	28.921.184
Вкупна пасива	11.452.738	9.297.379	3.447.551	902.906	337.914	899.069	26.337.557
Нето каматен ризик	137.137	(5.184.296)	1.528.689	2.412.151	1.068.029	2.621.917	2.583.627

Анализата на сензитивноста на каматните стапки е дефинирана врз основа изложеноста на каматниот ризик на датумот на известување. На датумот на известување, доколку каматните стапки се поголеми/помали за 50 базични поени, а останатите променливи останат непроменети, профитот на Групата пред оданочување за дванаесет месечен период, заклучно со 31 декември 2007 година, ќе се зголеми/намали за околу 8.869.000 МКД (2006: 2.718.000 МКД) и останати капитални компоненти ќе влијаат на намалувањето/зголемување на капиталот на Групата за 6.566.000 МКД (2006: 5.402.000 МКД).

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.3 Ризик на ликвидност

Ризикот од ликвидност е ризикот кога Групата не е во можност да ги исполни своите обврски на плаќање соодветно кога тие ќе достасаат, и да ги замени средствата кога ќе бидат повлечени. Последица од ова може да биде неисполнување на обврската да се исплатат депонентите и да се исполнат обврските по основ на кредитите.

3.3.1 Процес на управување со ризици

Процесот на управување со ликвидноста на Групата, кој што се спроведува во Групата е следен од тимот на центарот за управување со ризици, вклучува:

- Финансирање на дневна основа, управувано по пат на следење на идни парични текови, за да се осигура дека сите барања ќе се исполнат. Ова вклучува обезбедување на средства како тие доспеваат или се позајмени од комитентите. Групата одржува активно присуство во глобалните парични пазари за тоа да се овозможи;
- Одржување на портфолио на високо ликвидни средства кои лесно може да се ликвидираат како заштита од било какви непредвидени прекини во паричниот тек;
- Следење на показатели на ликвидност на билансот на состојба согласно интерните и регулаторни барања; и
- Управување на концентрацијата и профилот на достасаноста на долговите.

Следењето и известувањето се во форма на мерења на паричниот тек и планирања за наредниот ден, недела и месец, соодветно, бидејќи овие се клучните периоди за управување со ликвидноста. Почетна точка за овие планирања е анализата на договорната достасаност на финансиските обврски и очекуваната наплата на финансиските средства (Забелешки 3.3.3 - 3.3.4).

Центарот за управување со ризик исто така ги следи немечираните среднорочни средства, нивото и типот на неповлечени обврски по кредити, употребеноста на пречекорувањата и влијанието на потенцијалните и превземни обврски како што се акредитивите и гаранциите.

3.3.2 Пристап за финансирање

Изворите на ликвидност редовно се разгледуваат од тимот на Центарот за управување со ризик за да се одржи широка разновидност според валута, географска секторизација, провајдер, производ и услови.

3.3.3 Не-деривативни парични текови

Табелата долу ги претставува тековите на парични одливи на Групата на не-деривативните финансиски обврски според преостанатата договорна достасаност на датумот на билансот на состојба. Износите кои се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови, а Групата управува со ризиците на ликвидност врз основа на очекуваните недисконтирани текови на парични средства.

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.3.3 Не-деривативни парични текови (продолжение)

На 31 декември 2007	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Пасива						
Депозити од банки	595.030	1.162.473	179.137	254.473	107.852	2.298.965
Депозити на други комитенти	15.137.462	5.404.970	5.452.605	1.553.624	12.504	27.561.165
Обврски по кредити	278.114	303.765	3.340.218	4.057.668	195.805	8.175.570
Субординирани обврски	-	2.855	-	-	1.065.160	1.068.015
Останати обврски	292.153	-	-	-	-	292.153
Обврски за данок од добивка	5.229	-	-	-	-	5.229
Одложени обврски за данок	29.091	-	-	-	-	29.091
Вкупна пасива (достасаност според договор)	16.337.079	6.874.063	8.971.960	5.865.765	1.381.321	39.430.188
Вкупна актива (очекувана достасаност)						
	17.235.304	2.727.954	8.586.500	10.394.071	3.007.164	41.950.993
На 31 декември 2006						
Пасива						
Депозити од банки	538.990	424.718	632.341	23.316	-	1.619.365
Депозити на други комитенти	10.061.770	5.107.193	2.521.474	685.750	357.877	18.734.064
Обврски по кредити	40.799	430.581	1.133.796	4.171.931	272.247	6.049.354
Субординирани обврски	-	-	-	-	427.375	427.375
Останати обврски	177.966	-	-	-	-	177.966
Обврски за данок од добивка	25.627	-	-	-	-	25.627
Одложени обврски за данок	21.257	-	-	-	-	21.257
Вкупна пасива (достасаност според договор)	10.866.409	5.962.492	4.287.611	4.880.997	1.057.499	27.055.008
Вкупна актива (очекувана достасаност)						
	10.884.365	2.295.480	7.385.138	6.830.524	1.525.677	28.921.184

Средствата со кои можат да се исполнат сите обврски се паричните средства, средствата во централната банка, средствата по пат на наплата, благајнички и други записи, пласмани и кредити кон банки и кредити и побарувања кон комитенти.

Групата исто така, може да се справи со неочекуваните нето одливи на парични средства, со продавање на хартии од вредност и изнаоѓање на дополнителни финансиски извори како што се пазарите поддржани со средства.

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.3.4 Вонбилансна евиденција

	До 1 година	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
На 31 декември 2007				
Акредитиви и гаранции	4.090.732	3.078.407	50.406	7.219.545
Вкупно	4.090.732	3.078.407	50.406	7.219.545
На 31 декември 2006				
Акредитиви и гаранции	4.353.629	381.248	206.974	4.941.851
Вкупно	4.353.629	381.248	206.974	4.941.851

3.4 Објективна вредност на финансиски средства и обврски

(а) Финансиски инструменти кои не се мерат според објективна вредност

Табелата подолу ги резимира сметководствените и објективните вредности на оние финансиски средства и обврски кои не се презентирани на билансот на состојба на Групата по нивната објективна вредност.

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2007	2006	2007	2006
Финансиски средства				
Пласмани во, и кредити на банки	4.396.169	3.579.625	4.413.614	3.579.625
Кредити	22.699.921	15.707.331	25.185.648	17.948.051
— Физички лица	8.315.147	4.269.730	9.309.519	5.119.514
— Големи претпријатија	2.272.675	722.292	2.508.298	810.131
— Мали и средни претпријатија	12.112.099	10.715.309	13.367.832	12.018.406
Финансиски обврски				
Депозити на банки	2.146.872	1.606.883	2.146.872	1.606.883
Депозити на други коминенти	27.376.943	18.546.295	27.376.943	18.546.295
— Физички лица	13.199.948	8.345.249	13.199.948	8.345.249
— Мали и средни претпријатија	14.176.995	10.201.046	14.176.995	10.201.046
Обврски по кредити	7.727.525	5.645.454	7.727.525	5.645.454
Субординирани обврски	786.120	314.075	786.120	314.075

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.4 Објективна вредност на финансиски средства и обврски (продолжение)

(а) Финансиски инструменти кои не се мерат според објективна вредност (продолжение)

(I) Пласмани во и кредити на други банки

Пласманите во и кредити на други банки ги вклучуваат меѓубанкарските пласмани.

Објективната вредност на пласманите и депозитите орочени преку ноќ е иста со нивната сметководствена вредност.

Проценетата објективна вредност на депозитите со фиксна камата е базирана на дисконтираниот паричен тек, користејќи ја преовладувачката каматна стапка на пазарот на пари за долгови со сличен кредитен ризик и преостаната достасаност.

(II) Кредити и побарувања на комитенти

Кредитите и побарувањата на комитентите се прикажани по амортизирана вредност намалени за резервации за оштетување. Проценетата објективна вредност на кредитите и побарувањата претставува дисконтирана сума на идните приливи на парични средства кои се очекуваат да бидат примени. Со цел да се утврди објективната вредност, очекуваните приливи се дисконтираат користејќи ги каматните стапки кои преовладуваат на датумот на изготвување на билансот на состојба.

(III) Депозити на останати банки и комитенти, други депозити и други позајмици и субординирани обврски

Проценетата објективна вредност на депозити по видување, вклучувајќи ги и некаматносни депозити претставува износ кој треба да се исплати по видување.

Проценетата објективна вредност на депозити кои носат фиксна камата и други позајмици кои не котираат на активен пазар се утврдува врз основа на дисконтираните текови на парични средства, користејќи каматни стапки за новите долгови со слична преостаната достасаност.

Субординираните обврски носат варијабилни каматни стапки и нивната пазарна вредност ја претставува книговодствената вредност на денот на билансот на состојба.

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.5 Управување со капиталот (продолжение)

Целите на Групата кога раководи со капиталот, кој е поширок концепт од прикажаниот „акционерскиот капитал“ во самиот биланс на состојба, се:

- Да се придржува до капиталните барања поставени од регулаторот;
- Да се заштити способноста на Групата за одржување на континуитетот во работењето за да може да продолжи да дава повраток на акционерите и засегнатите страни;
- Да одржи силна капитална основа за да го поддржи развојот на својот бизнис.

Капитална адекватност и пропишаниот капитал се надгледуваат на дневна основа од управата на Групата, применувајќи техники кои се базирани на насоките развиени од Комитетот од Базел и Директивите на Европската Заедница, а се имплементирани од македонските власти (НБРМ) за целите на супервизија. Потребните информации се поднесуваат до НБРМ на квартална основа.

НБРМ пропишува секоја банка или банкарска група да: (а) држи минимално ниво на пропишан капитал од ЕУР 5.000.000; (б) показателот за вкупен пропишан капитал во однос на ризично пондерираната актива („Basel ratio“) да е на или над нивото на меѓународно усогласениот минимум од 8%.

Пропишаниот капитал на Групата кој е управуван од страна на Центарот за управување со ризици е поделен во 2 столба:

- Ниво 1: Акционерски капитал (нетиран од било која книговодствена вредност на сопственичките акции) задржана добивка и резерви создадени во согласност со задржаната добивка; и
- Ниво 2: капитал на квалификуван субординиран заем и нереализирани добивки кои потекнуваат од фер вредноста на сопственичките и должничките инструменти кои се класифицирани како расположливи за продажба.

Ризично пондерираната актива се пресметува применувајќи хиерархија од четири пондери за ризик, класифицирани според природата на и одразувајќи ја проценката за кредитниот, пазарниот и другите ризици поврзани со секое средство и договорна страна, земајќи го во предвид секој правен колатерал или гаранции. Сличен третман е прифатен и за вонбилансната изложеност, со некои прилагодувања за да ја одразат природата на потенцијалните загуби.

Табелата подолу го резимира составот на пропишаниот капитал и показателите на Групата за годините кои завршаат со 31 декември. За време на тие две години, Групата се придржува до сите пропишани капитални барања.

3. Управување со финансиски ризици (продолжение)

3.5 Управување со капиталот (продолжение)

	2007	2006
Ниво 1 капитал		
Акционерски капитал (нето од сопственички акции)	2.396.328	1.662.288
Законски резерви	477.565	444.089
Задржана добивка	226.234	226.234
Вкупно Ниво 1 капитал	3.100.127	2.332.611
Ниво 2 капитал		
Субординирани обврски	783.265	314.075
Ревалоризациони резерви	87.368	94.587
Вкупно Ниво 2 капитал	870.633	408.662
Намалувања на пропишаниот капитал	(174.527)	(60.128)
Вкупно пропишан капитал	3.796.233	2.681.145
Ризично пондерирана актива:		
Актива	23.717.092	17.170.949
Вонбилансна актива	5.719.039	4.450.957
Вкупно ризично пондерирана актива	29.436.131	21.621.906
Басел Процент	12,90%	12,40%

Одбитните ставки од пропишаниот капитал претставуваат инвестиции во финансиски инструменти над 10% учество, осигурителни компании и нематеријалните средства. Како резултат на промените во локалната регулатива кои стапија во сила во 2007, нематеријалните средства се одбитни ставки од сумата во Ниво 1 и Ниво 2 капиталот.

Порастот на пропишаниот капитал во 2007 година главно се должи на дополнително уплатениот капитал и дополнителното зголемување на субординираниот долг. Зголемувањето на ризично пондерираната актива во 2007 година е резултат на порастот на активностите поврзани со кредитирање на населението и малите и средни претпријатија.

4. Критични сметководствени проценки и расудувања

Групата прави проценки и претпоставки кои влијаат на известувањата за износите во активата и пасивата во текот на следната финансиска година. Проценките и расудувањата постојано се оценуваат и на основа на претходното искуство и други фактори, вклучувајќи очекувани настани кои се сметаат за веројатни во дадените услови.

(а) Загуби поради оштетување од кредити и побарувања

Групата ги разгледува нејзините портфолија за кредити и побарувања за да го процени оштетувањето најмалку на квартална основа. При одредувањето дали една загуба од оштетување треба да се искаже во Билансот на успех, Групата расудува во однос на тоа дали постојат забележливи податоци кои навестуваат дека има мерливо намалување на проценетиот иден паричен тек од некое портфолио на кредити пред намалувањето да може да биде идентификувано со поединечен кредит во тоа портфолио. Овој доказ може да вклучува забележливи податоци кои навестуваат дека постои неповолна промена во статусот на исплата на заемопримачите во Групата, или во државните или локалните економски услови кои се однесуваат на неизвршувањата на обврските за активата во Групата.

Менаџментот користи проценки кои се базираат на историски евидентирани загуби на активата изложена на кредитниот ризик и на објективни докази на оштетувањата слични на оние во портфолиото кога се проектира идниот готовински тек. Методологијата и претпоставките кои се употребуваат за проценка на износот и времето на идните готовински текови се ревидираат на редовна основа за да се намали било какво несовпаѓање помеѓу проценетите загуби и стварно настанатите загуби. При вкупна промена на очекуваните готовински текови од +/-5%, проценетите резервации би се зголемиле односно намалиле за МКД 108.000.000 (2006: МКД 88.636.000).

(б) Оштетување на сопственички вложувања расположливи за продажба

Групата одредува дека сопственичките вложувања расположливи за продажба се оштетени кога постои значително или продолжено опаѓање на реалната вредност под неговата вредност. Ова одредување на тоа што е важно или продолжено бара расудување. Во донесувањето на овој заклучок, меѓу другите фактори, Групата ја одредува несигурноста на цената на капиталот. Во дополние, оштетувањето може да биде соодветно кога постојат докази за опаѓање на финансиската состојба на депонентот, исполнувањата во индустријата и секторот, промените во технологија, и оперативни и финансиски парични текови.

Ако фер вредноста на сопственичките вложувања расположливи за продажба има значајно и продолжено опаѓање под набавната вредност, Групата во финансиските извештаи за 2007 ќе има дополнителна загуба од МКД 5.394.000, преку трансфер на ревалоризационите резерви во Билансот на успех (2006: МКД 3.248.000).

(в) Оштетување на запленети средства

Процесот за пресметување на загубата поради оштетување бара да се направат важни и комплексни претпоставки во однос на планираниот продажен период на запленетите средства, нивните проценети нето продажни вредности и соодветната стапка на попуст, со цел да намали вредност на нето сегашната вредност на очекуваниот паричен тек на готовина од продажбата на одредени предмети на запленетите недвижности.

Менаџментот на Групата е сигурна дека запленетите средства ќе бидат продадени во разумна временска рамка, без загуби. Во спротивно, ќе бидат направени прилагодувања во идните периоди доколку пазарната активност посочи дека таквите прилагодувања се соодветни.

5. Нето приходи од камати

	2007	2006
Приходи од камати		
Кредити:		
– на банки	206.821	143.525
– на комитенти	1.904.919	1.404.553
	2.111.740	1.548.078
Парични средства и краткорочни средства	21.000	13.683
Вложувања во хартии од вредност	496.976	278.934
	2.629.716	1.840.695
Расходи од камати		
Депозити на банки	55.220	14.429
Депозити на комитенти	633.742	356.488
	688.962	370.917
Обврски по кредити	456.295	283.877
	1.145.257	654.794

6. Нето приходи по провизии

	2007	2006
Приходи по провизии		
Акредитиви и гаранции	120.305	216.616
Платен промет	275.718	120.862
Комисионо работење	4.238	6.040
Административни услуги	70.402	50.451
Старателски сметки	1.962	307
Брокерски услуги	36.299	18.962
Други провизии	84.346	45.032
	593.270	458.270
Расходи по провизии		
Банкарски услуги	38.055	49.413
Услуги од платен промет	11.331	8.620
Останато	44.263	20.240
	93.649	78.273

Групата обезбедува старателство, доверителство, корпоративна администрација, управување со вложувања и советодавни услуги на трети страни, кои ја вклучуваат Групата во правењето на распределба и набавка и одлуки за продажба во однос на широк опсег на финансиски инструменти. Средствата кои се чуваат во доверителска сопственост не се вклучени во овие финансиски извештаи. За некои од овие спогодби, Групата ги прифаќа целите за нивоата на референтните точки за повратите на средствата кои се во грижа на Групата. Овие услуги предизвикуваат пораст на ризикот дека Групата ќе биде обвинета за лошо управување или лошо извршување.

7. Приходи од дивиденди

	2007	2006
Хартии од вредност расположливи за продажба	8.069	4.172
	8.069	4.172

8. Нето приходи од тргување

	2007	2006
Нето приходи/(расходи) од тргување	16.822	(159)
Приходи од камати од хартии од вредност за тргување	451	1.405
	17.273	1.246

Нето приходот од тргување вклучува добивки и загуби од државни записи и обврзници. Приходот вклучува резултати од учеството на пазарот на државни записи и обврзници.

9. Нето приходи од курсни разлики

	2007	2006
Позитивни курсни разлики	3.766.777	1.195.894
Негативни курсни разлики	(3.641.047)	(1.060.009)
	125.730	135.885

10. Нето приходи од продажба на средства расположливи за продажба

	2007	2006
Приходи од продажба на средства расположливи за продажба	794	12.773
	794	12.773

11. Други оперативни приходи

	2007	2006
Приход од наемнини	6.292	8.942
Капитални добивки	663	4.436
Останато	28.238	14.480
	35.193	27.858

12. Административни трошоци

	2007	2006
Трошоци за вработени		
Хонорари и плати	223.074	178.341
Трошоци за социјално осигурување	148.509	133.770
Надоместоци за хранарина и превоз	19.720	16.555
Регрес за годишен одмор	6.907	4.580
Награди за членови на Управен одбор, Работоводен орган и вработени	70.908	54.913
Амортизација	97.821	76.757
Трошоци за неискористени годишни одмори	8.991	-
Други трошоци	3.828	4.008
	579.758	468.924

13. Други оперативни расходи

	2007	2006
Административни и маркетинг трошоци	257.371	182.778
Премии за осигурување на депозити	69.563	47.927
Премии за осигурување на средства	18.663	15.544
Трошоци по актуарска пресметка (Белешка 31)	3.716	7.713
Намалување на вредноста на средства стекнати за наплата на побарувања	13.704	8.910
Судски трошоци	-	164
Наеми	57.602	37.357
Друго	50.158	32.160
	470.777	332.553

14. Загуби поради оштетување

	2007	2006
Пласмани во и кредити на други банки (Белешка 18)	4.110	(592)
Кредити и аванси на комитенти (Белешка 20)	392.010	431.359
Вложувања (Белешка 21)	(88)	(231)
Финансиски инструменти за тргување (Белешка 19)	3.000	-
Останати средства (Белешка 26)	2.987	2.896
Потенцијални и преземени обврски (Белешка 32)	56.959	28.333
Наплатени отпишани побарувања	-	(26.469)
	458.978	435.296

15. Данок од добивка

	2007	2006
Данок	76.977	80.702
	76.977	80.702

Данокот од добивка пресметан на добивката при оданочување кој е различен од износот што произлегува со користење на стапката на добивка која припаѓа на акционерите, е прикажано подолу:

	2007	2006
Добивка пред оданочување	664.283	508.235
Данок пресметан по даночна стапка од 12% (2006:15%)	79.714	76.235
Расходи кои не се одземаат за даночни цели	14.386	32.972
Приход кој не се оданочува	(13.547)	(11.301)
Даноци за инвестиции	-	(16.337)
Даночни олеснувања за резервации	(3.332)	-
Даночни олеснувања за неискористени бонуси	(244)	(867)
Расходи од данок од добивка	76.977	80.702

Управата за јавни приходи е одговорната власт за извршување на целосна даночна контрола за годината завршена на 31 декември 2007 година.

Даночните обврски на Групата се основаат на даночните поврати поднесени до даночните власти и се финализирани при ревизијата на Централните даночни власти, или откако е поминат 5 годишен период од нивното поднесување.

Раководството на Групата не е запознаена со било какви околности, кои може да предизвикаат потенцијална материјална обврска во однос на горенаведеното.

16. Парични средства и парични еквиваленти

	2007	2006
Парични средства во благајна	1.555.982	1.130.143
Тековни сметки кај домашни банки	38.538	5.684
Тековни сметки кај странски банки	7.349	379
Сметки кај НБРМ различни од задолжителна резерва	1.443.718	853.763
Вклучено во пари и парични еквиваленти (Белешка 37)	3.045.587	1.989.969
Задолжителна резерва кај НБРМ	1.172.759	1.056.322
	4.218.346	3.046.291

Групата мора да обезбеди задолжителна резерва во МКД и во странска валута кај Народна Банка на Република Македонија.

Задолжителната резерва во МКД во износ од 1.494.376.000 на 31 декември 2007 година, претставува 10% од просечниот месечен износ на депозитите по видување, орочените депозити до три месеци и орочените депозити со доспеаност од повеќе од три месеци. Ефективната каматна стапка на задолжителната резерва во МКД е 2% (2006: 2%). Задолжителните резервни средства се одржуваат на тековната сметка во НБРМ.

Задолжителната резерва во странски валути на 31 декември 2007 година претставува 10% од просечните дневни биланси на сметките изразени во Евра според средниот девизен курс на НБРМ кој е важечки на датумот на билансот на состојба. Групата не прима камата од задолжителните резерви во странски валути. Банките се обврзани да извршат трансфер на износот во Евра на пресметаната задолжителна резерва на сметката на НБРМ кај Deutsche Bundesbank Frankfurt.

17. Благајнички записи и други записи

	2007	2006
Благајнички записи	6.060.092	3.289.001
Државни записи со доспеаност до 90 дена	1.696.689	1.032.429
Вклучено во пари и парични еквиваленти (Белешка 37)	7.756.781	4.321.430
Државни записи со доспеаност над 90 дена	450.057	635.083
	8.206.838	4.956.513

Благајнички записи се должнички хартии од вредност издадени од Народна Банка на Република Македонија со доспеаност до 28 дена. Групата прима ефективна камата на стапките од 4,71% - 4,86% (2006: 5,52% - 5,92%) на годишно ниво. Вкупниот износ на благајничките записи ја вклучува каматата во износ од МКД 15.654.000 (2006: МКД 7.471.000).

Државните записи со доспеаност до и над 90 дена, се со ефективни каматни стапки од 5,19% - 8,39% (2006: 5,99% - 8,80%) на годишно ниво. Вкупниот износ на државните записи ја вклучува каматата во износ од МКД 32.992.000 (2006: МКД 26.408.000).

18. Пласмани во, и кредити на банки

	2007	2006
Пласмани кај други банки	3.724.191	612.328
Вклучено во пари и парични еквиваленти (Белешка 37)	3.724.191	612.328
Кредити на други банки	677.321	2.968.530
Посебна резерва за оштетување	(5.343)	(1.233)
	4.396.169	3.579.625
Тековно	3.883.070	3.295.278
Нетековно	513.099	284.347

Движење на посебната резерва за кредити и пласмани во банки:

	2007	2006
Состојба на 1 јануари	1.233	1.825
Посебна резерва за оштетување	4.110	(592)
На 31 декември	5.343	1.233

Кредитите и пласманите на банки и други финансиски институции се со ефективни каматни стапки од 5,87% до 10,38% (2006: 5,7% до 8,75%) на година. Пласманите кај странски банки се ефективни каматни стапки од 0,47% до 5,60% (2006: 3% до 5,52 %), на годишно ниво и пласманите кај домашни банки се со ефективна стапка од 4,88% (2006: 3,66%), на годишно ниво.

На 31 декември 2007 година, дел од пласманите на Групата кај странски банки во износ од МКД 116.463.000 (2006: МКД 246.026.000) претставува депозит задржан како колатерал кај LHB Internationale Handelsbank AG Frankfurt за кредити од истата банка (Белешка 29).

19. Финансиски средства за тргување

	2007	2006
Државни записи	68.295	46.587
Други државни обврзници	282.654	44.572
Корпоративни обврзници	300.000	-
Посебна резерва за оштетување	(3.000)	-
Вкупно должнички хартии од вредност	647.949	91.159

Државните записи се со доспеаност до 1 година и со ефективна каматна стапка од 5,24% -8,39% (2006: 9%) на годишно ниво. Вкупниот износ на државните записи чувани за тргување вклучува камата во износ од нула МКД (2006: МКД 1.169.000).

Државните обврзници се со доспеаност од 1 месец и со ефективна каматна стапка од 2% (2006: 9%) на годишно ниво. Вкупниот износ на државните обврзници чувани за тргување ја вклучува каматата во износ од нула МКД (2006: МКД 415.000).

20. Кредити и побарувања од комитенти

	2007	2006
Кредити на физички лица		
-Пречекорување на сметка	691.017	97.937
-Кредитни картици	545.637	299.064
-Други кредити	5.617.190	2.595.366
-Хипотеки	2.177.540	1.766.727
	9.031.384	4.759.094
Кредити на претпријатија:		
-Големи претпријатија	2.319.304	764.837
-Мали и средни претпријатија	13.512.734	11.911.069
	15.832.038	12.675.906
Јавни институции	-	43.822
Бруто кредити и пласмани	24.863.422	17.478.822
Посебна резерва за оштетување	(2.163.501)	(1.771.491)
Нето	22.699.921	15.707.331
Тековни	11.061.232	8.601.122
Нетековни	11.638.689	7.106.209

Кредитите се со ефективни стапки од 2,74% до 24,92% (2006: 2,6% до 25,4%) годишно.

20. Кредити и побарувања од комитенти (продолжение)

Посебна резерва за загуби од оштетување

Движењето на посебната резерва за загуби од кредити и побарувања по класа се следните:

Кредити на физички лица					
	Пречекорување на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Вкупно
На 1 јануари 2007	11.715	33.011	248.988	195.650	489.364
Посебна резерва	55.574	40.113	125.811	5.375	226.873
На 31 декември 2007	67.289	73.124	374.799	201.025	716.237

Кредити на физички лица					
	Пречекорување на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Вкупно
На 1 јануари 2006	12.144	8.158	173.164	104.696	298.162
Посебна резерва	(429)	24.853	75.824	90.954	191.202
На 31 декември 2006	11.715	33.011	248.988	195.650	489.364

Кредити на претпријатија				
	Големи претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно	
На 1 јануари 2007	42.545	1.239.582	1.282.127	
Посебна резерва	4.084	161.053	165.137	
На 31 декември 2007	46.629	1.400.635	1.447.264	

Кредити на претпријатија			
	Големи претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно
На 1 јануари 2006	37.372	1.009.566	1.046.938
Посебна резерва	5.173	234.984	240.157
Отпишани резервации	-	(4.968)	(4.968)
На 31 декември 2006	42.545	1.239.582	1.282.127

21. Вложувања во хартии од вредност

	2007	2006
Хартии од вредност расположливи за продажба		
Должнички хартии од вредност – по објективна вредност:		
- Котирани	1.285.867	966.056
- Некотирани	-	76.966
Сопственички хартии од вредност – по објективна вредност:		
- Котирани	153.382	79.265
- Некотирани	51.770	32.583
Поседна резерва за оштетување	(9.502)	(9.590)
Вкупно хартии од вредност расположливи за продажба	1.481.517	1.145.280
Тековни	330.430	220.425
Нетековни	1.151.087	924.855

Условите на државните обврзници кои се расположливи за продажба се следните:

- Обврзници кои се издадени од Владата за старо девизно штедење во износ од МКД 212.440.000 (2006: МКД 252.366.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 20 полугодишни рати на секој 1 април и 1 октомври, почнувајќи од 1 април 2002 се до 1 октомври 2011.
- Обврзници за денационализација (01) во износ од МКД 1.752.000 (2006: МКД 2.102.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2003 до 1 јуни 2012.
- Обврзници за денационализација (02) во износ од МКД 140.879.000 (2006: МКД 153.968.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2004 до 1 јуни 2013.
- Обврзници за денационализација (03) во износ од МКД 198.838.000 (2006: МКД 191.715.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2005 се до 1 јуни 2014.
- Обврзници за денационализација (04) во износ од МКД 275.273.000 (2006: МКД 266.129.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2006 се до 1 јуни 2015.
- Обврзници за денационализација (05) во износ од МКД 79.694.000 (2006: МКД 51.800.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2007 се до 1 јуни 2016.
- Обврзници за денационализација (06) во износ од МКД 115.473.000, со каматна стапка 2% годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2008 се до 1 јуни 2017.
- Континуирани долгорочни обврзници во износ од МКД 244.958.000 (2006: МКД 34.857.000), со каматна стапка 6,50%-9,00% (2006: 9%) годишно. Плаќањето на каматата се врши годишно, а вкупниот износ се плаќа на датумот на доспевање.

21. Вложувања во хартии од вредност (продолжение)

Вкупниот износ од обврзниците за старо девизно штедење, денационализација и континуирани долгорочни обврзници вклучуваат камата во износ од МКД 16.560.000 (2006: МКД 13.119.000).

Движењето на посебната резерва на вложувања:

	2007	2006
Состојба на 1 јануари	9.590	9.821
Намалување на посебната резерва	(88)	(231)
На 31 декември	9.502	9.590

Движењата на вложувањата во хартии од вредност може да се прикаже на следниот начин:

	Расположливи за продажба	Вкупно
На 1 јануари 2007	1.145.280	1.145.280
Зголемувања	496.664	496.664
Намалувања (продажба и отплата)	(261.847)	(261.847)
Добивки од промена во објективната вредност	101.508	101.508
Намалување на посебна резерва	(88)	(88)
На 31 декември 2007	1.481.517	1.481.517
На 1 јануари 2006	982.690	982.690
Зголемувања	475.231	475.231
Намалувања (продажба и отплата)	(338.087)	(338.087)
Добивки од промена во објективната вредност	25.215	25.215
Зголемување на посебна резерва	231	231
На 31 декември 2006	1.145.280	1.145.280

22. Недвижности дадени под закуп

	2007	2006
Состојба на 1 јануари		
Трошоци	66.369	66.369
Акумулирана амортизација	13.420	11.761
Нето книговодствена вредност	52.949	54.608
Состојба на 31 декември		
Почетна книговодствена вредност	52.949	54.608
Трансфер во недвижности, постројки и опрема	(66.369)	-
Амортизација	(967)	(1.659)
Трансфер на амортизацијата на недвижности, постројки и опрема	14.387	-
Сметководствена вредност	-	52.949
Состојба на 31 декември		
Трошоци	-	66.369
Акумулирана амортизација	-	13.420
Нето сметководствена вредност	-	52.949

Објективната вредност на недвижностите дадени под закуп е МКД нула (2006: МКД 55.000.000).

23. Вложувања во придружени претпијатија

	2007	2006
Нов пензиски фонд	43.447	40.790
	43.447	40.790

		% на учество	
	Држава	2007	2006
Нов пензиски фонд АД Скопје	Република Македонија	49%	49%

Преглед на финансиските информации за депонентот за кој е пресметан акционерски капитал, несменет за процентот на сопственоста кој го поседува Групата:

	Средства	Обврски	Акционерски капитал	Приходи	Добивка / загуба
2006					
Нов пензиски фонд АД Скопје	92.984	9.741	83.243	58.113	(5.762)
Состојба на 31 декември	92.984	9.741	83.243	58.113	(5.762)
2007					
Нов пензиски фонд АД Скопје	99.350	10.714	88.636	84.599	5.423
Состојба на 31 декември	99.350	10.714	88.636	84.599	5.423

24. Недвижности и опрема

	Згради	Мебел и опрема	Инвестиции во тек	Друго	Вкупно
На 1 јануари 2006					
Набавна вредност	401.183	316.461	42.805	8.302	768.751
Акумулирана амортизација	(43.731)	(182.560)	-	(4.161)	(230.452)
Нето сметководствена вредност	357.452	133.901	42.805	4.141	538.299
На 31 декември 2006					
Почетна сметководствена вредност	357.452	133.901	42.805	4.141	538.299
Зголемувања	-	75.674	1.959	2.196	79.829
Трансфер	29.548	250	(29.798)	-	-
Оттуѓување и расходување	-	(1.789)	-	-	(1.789)
Амортизација за годината	(10.413)	(56.028)	-	(1.488)	(67.929)
Крајна сметководствена вредност	376.587	152.008	14.966	4.849	548.410
На 1 јануари 2007					
Набавна вредност	430.731	377.521	14.966	10.498	833.716
Акумулирана амортизација	(54.144)	(225.513)	-	(5.649)	(285.306)
Нето сметководствена вредност	376.587	152.008	14.966	4.849	548.410
На 31 декември 2007					
Почетна сметководствена вредност	376.587	152.008	14.966	4.849	548.410
Зголемувања	120	154.216	5.710	7.517	167.563
Трансфер од недвижности дадени под закуп	66.369	-	-	-	66.369
Оттуѓување и расходување	-	(433)	-	-	(433)
Амортизација за годината	(11.290)	(69.379)	-	(2.186)	(82.855)
Трансфер од недвижности дадени под закуп	(14.387)	-	-	-	(14.387)
Крајна сметководствена вредност	417.399	236.412	20.676	10.180	684.667
На 31 декември 2007					
Набавна вредност	497.220	521.132	20.676	18.015	1.057.043
Акумулирана амортизација	(79.821)	(284.720)	-	(7.835)	(372.376)
Нето сметководствена вредност	417.399	236.412	20.676	10.180	684.667

На 31 декември 2007 Групата нема недвижности заложени како колатерал (2006: нема).

25. Нематеријални средства

	2007	2006
Состојба на 1 јануари	78.344	31.004
Зголемувања	25.836	47.415
Намалувања и отписи	-	(75)
Состојба на 31 декември	104.180	78.344
Амортизација		
Состојба на 1 јануари	19.953	12.859
Амортизација за годината	13.998	7.169
Намалувања и отписи	-	(75)
Состојба на 31 декември	33.951	19.953
Сметководствена вредност на 31 декември	70.229	58.391

26. Останати средства

	2007	2006
Средства добиени во замена на сомнителни и спорни побарувања	113.609	280.908
Аванси	51.417	12.804
Останато	97.663	63.379
Посебна резерва за оштетување	(5.883)	(2.896)
	256.806	354.195
Тековни	201.893	354.195
Нетековни	54.913	-
Движење на посебна резерва за оштетување на останата актива		
Состојба на 1 јануари	2.896	-
Нето зголемување на оштетување (Белешка 14)	2.987	2.896
Состојба на 31 декември	5.883	2.896

Средствата стекнати преку процедурата на заплenuвање вклучуваат станови, опрема и деловни простории кои не се користат од Групата за своите основни операции.

Пазарот за одредени видови на колатерали во Република Македонија е во рана фаза на развој. Раководството има направено пресметка на очекуваниот повратен нето износ намалени за расходите за реализација на средствата, врз основа на поголем број на фактори, вклучувајќи и независна проценка. Меѓутоа, доколку се земе во предвид горенаведеното, реализираните износи може да се разликуваат од направените пресметки.

27. Депозити на банки

	2007	2006
Депозити по видување:		
- Банки и штедилници	314.677	280.941
- Осигурителни друштва	60.406	21.824
- Други финансиски институции	84.507	57.972
Орочени депозити:		
- Банки и штедилници	1.038.510	1.070.874
- Осигурителни друштва	32.274	16.550
- Други финансиски институции	616.498	158.722
	2.146.872	1.606.883
Тековни	1.875.502	1.589.541
Нетековни	271.370	17.342

Ефективните каматни стапки на депозитите од банки и други финансиски институции се од 1% до 1,5% (2006: 1% - 1,5%) годишно, додека ефективните каматни стапки на орочените депозити се од 1% до 9,50% (2006: 1% - 9,3%) годишно.

28. Депозити на коминтенти

	2007	2006
Јавни институции		
-Депозити по видување	6.020	416.071
-Орочени депозити	217.271	122.454
Претпријатија		
-Депозити по видување	8.466.398	4.648.912
-Орочени депозити	5.339.431	4.851.226
Население		
-Депозити по видување	4.462.232	3.210.146
-Орочени депозити	8.737.716	5.135.103
Ограничени депозити		
Претпријатија	147.875	162.383
	27.376.943	18.546.295
Тековни	25.995.038	17.690.437
Нетековни	1.381.905	855.858

Ефективните каматни стапки на тековните сметки се од нула до 1% (2006: нула до 1%) годишно, додека ефективните каматни стапки на орочените депозити се од 0,10% до 9,40% (2006: 1% до 8,75%) годишно.

29. Обврски по кредити

	Каматна стапка (%)	2007	2006
Домашни извори:			
Македонска банка за Поддршка на развојот	4 - 5,5%	323.107	387.247
	7 - 8%		
	3 месеци EURIBOR + 1%		
	3 месеци EURIBOR + 1%		
Македонска развојна фондација	4,25% - 6,3%	102.270	114.448
Странски извори:			
Европска инвестициона банка	3 месеци EURIBOR + 0,061-0,078%	1.010.077	814.585
Европска инвестициона банка (преку НБРМ)	3 месеци EURIBOR + 0,25%		
Европска банка за обнова и развој	6 месеци EURIBOR 1,20% + 1,45%	3.172.343	1.249.219
НЛБ Групација	3 месеци EURIBOR + 0,75%	1.618.931	2.386.129
	3 месеци EURIBOR + 1,5 до 2,25%		
	6 месеци EURIBOR + 1,8%		
	1 месеци CHFLIBOR + 2,25%		
	3 месеци EURIBOR + 1,50%		
	3 месеци EURLIBOR + 2,15%-2,75%		
	3 месеци CHFLIBOR + 2,25%		
	3 месеци CHFLIBOR + 3,25%		
Меѓународен Фонд за соработка и развој Тајван	6 месеци USDLIBOR - 0,5%	73.313	94.330
	4%		
	6 месеци USDLIBOR - 0,5%		
Светска банка	6 месеци EURIBOR + 2,75%	129.424	225.876
	6 месеци EURIBOR		
Меѓународен фонд за развој на земјоделството	1%	165.604	159.418
Адриа банка	3 месеци EURIBOR + 1,85%	214.237	214.202
Раифајзен банка	3 месеци EURIBOR + 0,75%	612.016	-
Ерсте банка	3 месеци EURIBOR + 0,95%	306.203	-
		7.727.525	5.645.454
Тековни		3.922.100	1.605.176
Нетековни		3.805.425	4.040.278

Кредитите кои биле доделени од страна на Македонска банка за Поддршка на развојот, Македонска развојна фондација за претпријатија, Меѓународен фонд за развој на земјоделството, Меѓународен Фонд за соработка и развој Тајван и Светската банка се осигурани со меници од НЛБ Тутунска банка АД.

Кредитот од Европската банка за обнова и развој, Адриа банка и РЗБ банка, се осигурани со конфирмирано писмо од НЛБ а.д. Љубљана. (Кредитот од Адриа банка е платен на 7 Јануари 2008).

29. Обврски по кредити (продолжение)

Кредитот од Европската банка за инвестиции е осигуран со Банковна гаранција од НЛБ а.д. Љубљана.

Кредитот доделен од страна на ЛХБ Интернационал Ханделсбанк АГ Франкфурт во износ од МКД 116.463.000 (2006: МКД 246.026.000), вклучен во кредитот од НЛБ - Групата, е со каматна стапка од три месеци EURIBOR + 0,75% и е осигуран со депозит (Белешка 18).

Синдициран кредит

На 19 декември 2006 Групата склучи Договор за синдициран заем со Европската банка за обнова и развој на ЕУР 55.000.000 кој се содржи од А и Б делови:

	Износ во ЕУР	Каматна стапка	Датум на отплата
Кредит А	19.000.000	6 месеци EURIBOR + 1,45 %	Две години со можност за пролонгација за уште една година
Кредит Б	36.000.000	6 месеци EURIBOR + 1,20%	ЕУР 3.272.727,27 беа отплатени на 19 декември 2007; ЕУР 32.727.272,73 беа пролонгирани до 19 јануари 2008

Заем од Европска инвестициона банка

На 23 ноември 2006 Групата склучи договор со Европската инвестициона банка за ЕУР 10.000.000. Условите за секоја поединечна исплата ќе се одредат при секоја исплата на одделни транши. На 21 декември 2006 Групата повлече износ од ЕУР 8.560.000 во 4 дела, под следниве услови:

	Износ во ЕУР	Каматна стапка	Датум на отплата
Дел 1	2.810.000	3 месеци EURIBOR + 0,073%	8 години вклучувајќи 2 години грејс период
Дел 2	2.750.000	3 месеци EURIBOR + 0,078%	7 години вклучувајќи 1 година грејс период
Дел 3	1.500.000	3 месеци EURIBOR + 0,061%	5 години вклучувајќи 1 година грејс период
Дел 4	1.500.000	3 месеци EURIBOR + 0,044%	7 години вклучувајќи 1 година грејс период

29. Обврски по кредити (продолжение)

Кредит од ЕРСТЕ БАНК АГ Виена

На 21 мај 2007 Групата склучи договор со ЕРСТЕ БАНК АГ ВИЕНА за заем од ЕУР 5.000.000:

	Износ во ЕУР	Каматна стапка	Датум на отплата
Кредит	5.000.000	3 месеци EURIBOR + 0,95 %	Две години

Кредит од РЗБ Австрија

На 18 декември 2007 Групата склучи договор со РЗБ АВСТРИЈА во износ од ЕУР 10.000.000:

	Износ во ЕУР	Каматна стапка	Датум на отплата
Кредит	10.000.000	3 месеци EURIBOR + 0,75 %	Една година со можност да се пролонгира за уште една година

30. Субординиран кредит

	2007	2006
Субординиран кредит	786.120	314.075
	786.120	314.075
Тековни	2.855	-
Нетековни	783.265	314.075

Субординираниот кредит од НЛБ Интерфинанз беше доделен со каматна стапка од 3 месеци CHF Libor + 3,25%, и доспеаност од 7 години. Конверзијата во капитал ќе се одреди со посебен Анекс договор, по посебно одобрение од страна на релевантниот одбор на Групата.

31. Останати обврски

	2007	2006
Обврски за дивиденди	2.359	1.862
Обврски за предвремени уплати	119.894	74.336
Обврски кон добавувачи	30.029	16.338
Обврски за пресметани награди на членови на Управен одбор, Управата и вработените	60.450	51.738
Обврски по актуарска пресметка	15.997	12.282
Обврски за неискористени годишни одмори	8.867	-
Останато	54.557	21.410
	292.153	177.966

31. Останати обврски (продолжение)

Движењето на долгорочните користи за вработени е прикажано подолу:

	2007	2006
Состојба на 1 јануари	12.281	4.568
Актуарска пресметка (Белешка 13)	3.716	7.713
Состојба на 31 декември	15.997	12.281

Долгорочните користи за вработени вклучуваат јубилејни награди и отпремнини при одење во пензија.

32. Превземени обврски

Групата издава банковни гаранции и акредитиви во име на своите коминтенти до трети страни. Овие договори имаат фиксни лимити и обично се продолжуваат во период од најмногу три години. Истекувањата не се концентрирани во ниеден период.

Следната табела укажува на договорните износи на превземените обврски на Групата по категории:

	2007	2006
Гаранции		
- во МКД валута	2.068.136	1.138.040
- во странска валута	2.407.667	1.453.019
Акредитиви		
- во странска валута	857.794	798.828
Лимити на сметки и картици	1.885.948	1.551.964
	7.219.545	4.941.851
Посебна резерва за оштетување	(356.296)	(299.337)
	6.863.249	4.642.514

Овие превземени обврски имаат кредитен ризик на вонбилансната состојба, бидејќи во билансот на состојба се признаени само надоместоците и зголемувањата од можните загуби се додека не се исполнат или истечат обврските. Голем број од превземените обврски ќе истечат без да бидат целосно или делумно авансирани. Поради тоа, износите не го претставуваат очекуваниот иден паричен тек.

Движење на превземени обврски:

	2007	2006
Состојба на 1 јануари	299.337	271.004
Посебна резерва за оштетување (Белешка 14)	56.959	28.333
Состојба на 31 декември	356.296	299.337

33. Одложени обврски за данок

	2007	2006
Состојба на 1 јануари	21.257	19.391
Признати во капиталот	7.834	1.866
Состојба на 31 декември	29.091	21.257

Обврските за одложен данок произлегуваат од следново:

Одложени обврски за данок		
Финансиски средства расположливи за продажба	29.091	21.257

34. Трансакции на поврзани страни

Според одредбите од Статутот на Банката, највисоко тело на Групата е Собранието, кое е составено од сите иматели на регистрираните обични акции на Групата. Свкупната контрола врз Групата е во рацете на неизвршниот Одбор на директори („Управниот одбор“) кој е назначен од страна на акционерите.

Групата е контролирана од страна на НЛБ Група која поседува 87,6% (2006: 83,4%) од акциите со право на глас.

34. Трансакции на поврзани страни (продолжение)

Обемот на трансакции на поврзаните страни, како и состојбите на крајот на годината, се следните:

За годината завршена на 31 декември 2007:

	Компанија – мајка и подружници	Вложувања во придружени претпријатија	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	54.812	1	1.347
Приходи од провизии	205.322	2.335	1.418
Расходи за камати	6.253	64	296
Расходи за провизии	19.562	-	-
Биланс на состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	37.784	-	-
Кредити издадени во текот на годината	86.610.545	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(86.539.730)	-	-
Состојба на 31 декември	108.599	-	-
Кредити			
Состојба на 1 јануари	549.930	-	4.265
Кредити издадени во текот на годината	51.233.720	525	55.759
Кредити отплатени во текот на годината	(50.614.298)	(525)	(30.896)
Состојба на 31 декември	1.169.352	-	29.128
Депозити			
Состојба на 1 јануари	1.034.631	31.578	341.165
Депозити примени во текот на годината	28.702.612	267.463	598.252
Депозити вратени во текот на годината	(28.543.531)	(193.481)	(826.344)
Состојба на 31 декември	1.193.712	105.560	113.073
Позајмици (кредити)			
Состојба на 1 јануари	2.700.204	-	-
Кредити издадени во текот на годината	1.014.368	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(1.095.579)	-	-
Состојба на 31 декември	2.618.993	-	-

34. Трансакции на поврзани страни (продолжение)

За годината завршена на 31 декември 2006:

	Компанија – мајка и подружници	Вложувања во придружени претпријатија	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	42.298	-	366
Приходи од провизии	1.222	14	5.690
Расходи за камати	26.647	206	25.909
Расходи за провизии	7.962	-	8.620
Биланс на состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	75.327	-	-
Кредити издадени во текот на годината	70.336.378	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(70.373.921)	-	-
Состојба на 31 декември	37.784	-	-
Кредити			
Состојба на 1 јануари	2.487.591	-	5.534
Кредити издадени во текот на годината	6.539.282	141	18.116
Кредити отплатени во текот на годината	(8.476.943)	(141)	(19.385)
Состојба на 31 декември	549.930	-	4.265
Депозити			
Состојба на 1 јануари	285.559	12.267	641.202
Депозити примени во текот на годината	5.377.710	537.575	27.973.197
Депозити вратени во текот на годината	(4.628.638)	(518.264)	(28.273.234)
Состојба на 31 декември	1.034.631	31.578	341.165
Позајмици (кредити)			
Состојба на 1 јануари	2.930.098	-	-
Кредити издадени во текот на годината	2.185.795	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(2.415.689)	-	-
Состојба на 31 декември	2.700.204	-	-

34. Трансакции на поврзани страни (продолжение)**Трансакции со клучниот менаџерски персонал**

Вкупните надоместоци со клучниот менаџерски персонал се следните:

	2007	2006
Извршни директори	43.919	73.803
Неизвршни директори	2.404	3.064
	46.323	76.867

35. Комисионо работење

	2007	2006
Претпријатија	863.423	1.063.472
Физички лица	82.004	82.190
Останато	525.406	45.841
	1.470.833	1.191.503

Групата управува со средства во име на трети страни, кои главно се во облик на кредити до различни коминтенти. Групата прима приходи од надоместоци за обезбедување на овие услуги. Доверителските средства не се средства на Групата и не се признаени во биланс на состојба. Групата не е изложена на кредитен ризик поврзан со ваквите пласмани, бидејќи таа не ги гарантира овие вложувања.

36. Акционерски капитал

	Број на акции	Обични акции	Премија по акција	Акции без право на глас	Вкупно
На 1 јануари 2006	693.866	643.645	968.422	50.221	1.662.288
На 31 декември 2006	693.866	643.645	968.422	50.221	1.662.288
- Зголемувања на капиталот од издадени акции	91.755	91.755	642.285	-	734.040
На 31 декември 2007	785.621	735.400	1.610.707	50.221	2.396.328

Акционерски капитал на Групата се состои од МКД 735.400 (2006: МКД 643.645) обични акции и МКД 50.221 (2006: МКД 50.221) акции без право на глас. Обичните акции и акциите без право на глас имаат номинална вредност од МКД 1.000 (2006: МКД 1.000). Сите издадени акции се платени во целост.

Имателите на обични акции имаат право да примаат дивиденди како што е најавено од време на време и имаат право на еден глас по акција на состаноците на Групата. Акциите без право на глас даваат право на приоритет во плаќањето на дивиденди, но не носат право на глас. Сите акции се рангирани на ист начин во однос на преостанатите средства на Групата.

36. Акционерски капитал (продолжение)

Долунаведените акционери имаат повеќе од 5% од капиталот од издадените акции со право на глас.

Акционери	% на капитал од акции со право на глас	
	2007	2006
ЛХБ АГ – Франкфурт	30,8%	35,2%
НЛБ Интерфинанз АГ – Цирих	28,5%	30,1%
Нова Љубљанска банка д.д. – Љубљана	28,3%	18,1%
Хрватска Поштенска банка д.д. – Загреб	-	5,5%

Врз основа на Договор и Анекс бр. 1,2,3 и 4 на договорот за пренос на правата на глас од акциите што ги поседува НЛБ Интерфинанз АГ Цирих во НЛБ Тутунска банка, правата на глас од акционерот НЛБ Интерфинанз АГ Цирих (28,5%) се пренесени на Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана. Со тоа, учеството на Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана во вкупните права на глас во Групата на 31 декември 2007 година изнесува 56,80%.

Законски резерви

Средствата на резервите се сопствени средства на Групата кои служат за покривање на загубите што произлегуваат од ризиците со кои се соочува Групата во своето работење. Според законската регулатива Групата треба да пресметува и издвојува 15% од нето добивката за годината за законска резерва се додека не се достигне износ еднаков од една петтина од основната главнина.

Кога законската резерва ќе го надмине најмалиот износ и по покривање на сите загуби од годишните завршни сметки, со одлука на Собранието, вишокот може да се употреби за дополнување на дивидендата, доколку таа за деловната година не го достигнала најмалиот износ пропишан со Законот за трговски друштва или со Статутот на Групата.

Ревалоризациони резерви

Ревалоризационата резерва го вклучува кумулативниот нето ефект од промените во фер објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се до моментот на нивното депризнавање или оштетување.

	2007	2006
Ревалоризациони резерви за хартии од вредност расположливи за продажба	213.338	120.458
	213.338	120.458

Движење на ревалоризационите резерви:

	2007	2006
Ревалоризациони резерви за хартии од вредност расположливи за продажба		
На 1 јануари	120.458	109.882
Нето добивки од промени во фер вредноста	101.508	25.215
Реализиран приход	(794)	(12.773)
Одложен данок	(12.085)	(1.866)
Корекции за одложен данок	4.251	-
На 31 декември	213.338	120.458

36. Акционерски капитал (продолжение)

Дивиденди

По датумот на завршната сметка за 2007, следните дивиденди беа предложени од страна на Управниот одбор и истите не се исплатени.

	2007	2006
МКД - (2006: MKD 537) за обична акција	-	345.637
МКД - (2006: MKD 537) за приоритетна акција	-	26.969
	-	372.606

37. Пари и парични еквиваленти

За целите на паричниот тек, паричните средства, како и паричните еквиваленти го сочинуваат следните позиции со доспеаност помала од 90 дена од датумот на стекнување:

	2007	2006
Пари и состојби на сметки со НБРМ (Белешка 16)	3.045.587	1.989.969
Благајнички записи (Белешка 17)	7.756.781	4.321.430
Пласмани кај други банки (Белешка 18)	3.724.191	612.328
	14.526.559	6.923.727

38. Настанени по денот на составување на билансот

По денот на составување на билансот на состојба, не се настанати материјални настани за кои е потребно дополнително обелоденување во финансиските извештаи.

НЛБ Тутунска банка АД Скопје

Неконсолидирани финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2007

Биланс на успех

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

	Белешки	31 декември	
		2007	2006
Приходи од камати	5	2.623.860	1.837.182
Расходи од камати	5	(1.145.489)	(654.808)
Нето приходи од камати		1.478.371	1.182.374
Приходи од провизии	6	557.101	439.341
Расходи од провизии	6	(92.683)	(77.908)
Нето приходи од провизии		464.418	361.433
Приходи од дивиденди	7	1.715	688
Нето приходи од тргување	8	17.273	1.246
Загуби поради исправка на вредноста	13	(459.888)	(433.776)
Нето приходи од курсни разлики	9	125.730	135.869
Административни трошоци	11	(569.733)	(460.096)
Други оперативни расходи	12	(466.580)	(330.719)
Други оперативни приходи	10	35.683	27.091
Оперативна добивка		626.989	484.110
Добивка пред оданочување		626.989	484.110
Данок од добивка	14	(74.408)	(78.028)
Добивка за годината		552.581	406.082

Биланс на состојба

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

		31 декември	
	Белешки	2007	2006
Актива			
Парични средства и сметки во централна банка	15	4.190.623	3.042.320
Благајнички записи и државни записи	16	8.206.838	4.956.513
Пласмани во, и кредити на банки	17	4.396.169	3.579.625
Кредити	19	22.699.921	15.707.331
Финансиски инструменти за тргување	18	647.949	91.159
Вложувања во хартии од вредност:			
— Расположливи за продажба	20	1.262.473	1.009.108
Недвижности дадени под закуп	21	-	52.949
Вложувања во подружници	22	30.555	30.864
Вложувања во поврзани субјекти	23	59.527	60.128
Недвижности, постројки и опрема	24	654.329	518.627
Нематеријални средства	25	69.692	57.948
Останата актива	26	256.852	354.126
Вкупна актива		42.474.928	29.460.698
Пасива			
Депозити од банки	27	2.177.441	1.610.137
Депозити на други комитенти	28	27.354.371	18.542.382
Обврски по кредити	29	7.727.525	5.645.454
Субординирани обврски	30	786.120	314.075
Останати обврски	31	291.584	175.043
Посебна резерва за вонбилансни ставки	32	356.296	299.337
Обврски за данок од добивка		4.781	24.299
Одложени обврски за данок	33	14.892	16.692
Вкупна пасива		38.713.010	26.627.419
Капитал			
Акционерски капитал	36	785.621	693.866
Акционерска премија		1.610.707	968.422
Задржана добивка		778.814	632.315
Други резерви		586.776	538.676
Вкупно капитал		3.761.918	2.833.279
Вкупно капитал и обврски		42.474.928	29.460.698

НЛБ Тутунска банка АД Скопје

**Консолидирани финансиски извештаи
подготвени во согласност со Меѓународните
стандарди за финансиско известување
за годината завршена на 31 декември 2007**

PricewaterhouseCoopers dooel
ul.Marsal Tito 12,
"Palata Makedonija" IV floor
Republic of Macedonia
Telephone + 389 (02) 3116 638
+ 389 (02) 3111 012
+ 389 (02) 3110 623
Facsimile + 389 (02) 3116 525
www.pwc.com/mk

Извештај на независниот ревизор

До Акционерите на НЛБ Тутунска банка АД - Скопје

Ние извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на НЛБ Тутунска банка АД - Скопје и нејзината подружница НЛБ Тутунска брокер АД – Скопје (заедно „Групата“) коишто го вклучуваат консолидираниот биланс на состојба заклучно со 31 декември 2007 година, како и консолидираниот биланс на успех, консолидираниот извештај за промени во главнината и консолидираниот извештај за парични текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на систем на интерна контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка, избирање и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните Стандарди за Ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот.

Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, приложените консолидирани финансиски извештаи даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Групата заклучно со 31 декември 2007 година, како и на неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

PricewaterhouseCoopers dooel

Скопје,
10 март 2008

Консолидиран Биланс на успех

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

	Белешки	31 декември	
		2007	2006
Приходи од камата и сличен приход	5	2.629.716	1.840.695
Расходи од камата и слични трошоци	5	(1.145.257)	(654.794)
Нето приходи од камати		1.484.459	1.185.901
Приходи од провизии	6	593.270	458.270
Расходи од провизии	6	(93.649)	(78.273)
Нето приходи од провизии		499.621	379.997
Приходи од дивиденди	7	8.069	4.172
Нето приходи од тргување	8	17.273	1.246
Загуби поради оштетување	14	(456.066)	(437.047)
Нето приходи од курсни разлики	9	125.730	135.885
Нето приходи од продажба на средства расположливи за продажба	10	794	12.773
Административни трошоци	12	(579.758)	(468.924)
Други оперативни расходи	13	(470.777)	(332.512)
Други оперативни приходи	11	35.565	27.858
Удел во добивката/загубата на придружени претпријатија		2.657	(2.824)
Оперативна добивка		667.567	506.525
Дел од добивка/загуба на придружени претпријатија	15	(76.977)	(80.702)
Добивка пред оданочување		590.590	425.823

Белешките на страна 8 до 68 се составен дел од овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран Биланс на состојба

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

		31 декември	
	Белешки	2007	2006
Актива			
Парични средства и сметки во централна банка	16	4.218.346	3.046.291
Благајнички записи и државни записи	17	8.206.838	4.956.513
Пласмани во, и кредити на банки	18	4.396.169	3.579.625
Кредити	20	22.699.921	15.707.331
Финансиски инструменти за тргување	19	650.949	91.159
Вложувања во хартии од вредност:			
– Расположливи за продажба	21	1.481.523	1.145.280
Недвижности дадени под закуп	22	-	52.949
Вложувања во придружени претпријатија	23	43.447	40.790
Недвижности. постројки и опрема	24	674.574	538.317
Нематеријални средства	25	69.889	58.051
Останата актива	26	256.806	354.195
Вкупна актива		42.698.462	29.570.501
Пасива			
Депозити од банки	27	2.146.872	1.606.883
Депозити на други коминтенти	28	27.376.943	18.546.295
Обврски по кредити	29	7.727.525	5.645.454
Субординирани обврски	30	786.120	314.075
Останати обврски	31	292.153	177.966
Посебна резерва за вонбилансни ставки	32	356.296	299.337
Обврски за данок од добивка		5.229	25.627
Одложени обврски за данок	33	29.058	21.257
Вкупна пасива		38.720.196	26.636.894
Капитал			
Акционерски капитал	36	785.621	693.866
Акционерска премија		1.610.707	968.422
Задржана добивка		833.658	649.150
Други резерви		748.280	622.169
Вкупно капитал		3.978.266	2.933.607
Вкупно капитал и обврски		42.698.462	29.570.501

Белешките на страна 8 до 68 се составен дел од овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран извештај за
промените во капиталот

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

	Припишани на сопствениците на акционерскиот капитал					
	Акционерски капитал	Премија од акции	Задржана добивка	Законски резерви	Ревалоризациони резерви	Вкупно капитал
На 1 јануари 2006	693.866	968.422	587.617	473.252	113.768	2.836.925
Нето промени во вложувања расположливи за продажба, нето од данок	-	-	-	-	6.690	6.690
Нето приход директно препознаен во капиталот	-	-	-	-	6.690	6.690
Нето добивка	-	-	425.823	-	-	425.823
Вкупен препознаен приход за 2006	-	-	425.823	-	6.690	432.513
Дивиденда која се однесува на 2005	-	-	(335.831)	-	-	(335.831)
Трансфер во законски резерви	-	-	(28.459)	28.459	-	-
На 1 јануари 2007	693.866	968.422	649.150	501.711	120.458	2.933.607
Нето промени во вложувања расположливи за продажба, нето од данок	-	-	-	-	92.635	92.635
Нето приход директно препознаен во капитал	-	-	-	-	92.635	92.636
Нето добивка	-	-	590.590	-	-	590.590
Вкупен препознаен профит за 2007	91.755	642.285	590.590	-	92.635	1.417.265
Дивиденда која се однесува на 2006	-	-	(372.606)	-	-	(372.606)
Трансфер во законски резерви	-	-	(33.476)	33.476	-	-
Зголемување на капитал	91.755	642.285	-	-	-	734.040
На 31 декември 2007	785.621	1.610.707	833.658	535.187	213.093	3.978.266

Детални информации се изложени во Белешка 36.

Белешките на страна 8 до 68 се составен дел од овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран извештај за
паричниот тек

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

	Белешки	За годината завршена на 31 декември	
		2007	2006
Паричен тек од оперативни активности			
Добивка пред оданочување		667.567	506.525
Корекции за :			
Амортизација на недвижности, постројки и опрема	24	82.856	66.441
Амортизација на нематеријални средства	25	13.998	8.656
Амортизација на недвижности дадени под закуп		967	1.659
Расходувани недвижности, постројки и опрема		427	1.791
Загуба поради оштетување		456.066	437.047
Загуба поради оштетување на средства добиени во замена на спорни и сомнителни побарувања		13.704	8.910
Приходи од дивиденди		(8.069)	(4.172)
Приходи од камати	5	(2.629.715)	(1.840.695)
Расходи од камати	5	1.145.256	654.794
Наплатени камати		2.577.205	1.779.223
Платени камати		(1.122.369)	(627.667)
Оперативна добивка пред промените на оперативна актива		1.197.893	992.512
(Зголемување) намалување на оперативната актива:			
Ограничени сметки		-	(1.481)
Биланси кај НБРМ		(116.437)	(390.630)
Заеми и аванси на банки		2.289.572	1.240.966
Заеми и аванси за комитенти		(7.377.016)	(4.435.526)
Други средства		80.610	(69.732)
Зголемување (намалување) на оперативната пасива:			
Депозити од други финансиски институции		538.818	1.124.048
Депозити од комитенти		8.789.110	5.774.635
Други обврски		114.275	72.763
Нето парични средства од оперативните активности пред данок на добивка		5.516.825	4.307.555
Платен данок			
Платен данок на приход		(97.374)	(73.498)
Прилив на нето парични средства од оперативни активности		5.419.451	4.234.057

Белешките на страна 8 до 68 се составен дел од овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран извештај за
паричниот тек (продолжение)

Паричен тек од инвестициски активности			
Купување на недвижности и опрема	24	(167.563)	(77.635)
Купување на нематеријални средства	25	(25.836)	(49.610)
Купување на вложувања		(1.078.156)	(1.183.181)
Намалување на инвестиции		511.487	385.074
Добивки од продажба на недвижности и опрема		6	-
Примени дивиденди		8.069	4.172
Нето парични средства искористени во активности на вложување		(751.993)	(921.180)
Парични текови од финансиски активности			
Добивка од субординирани обврски	30	469.190	314.075
Добивка од позајмици		9.000.458	5.927.413
Повторно исплаќање на позајмици		(6.895.708)	(6.304.060)
Исплатени дивиденди		(372.606)	(335.831)
Издавање на обични акции		734.040	-
Нето парични средства од финансиски активности		2.935.374	(398.403)
Нето пораст во парични средства и паричен еквивалент		7.602.832	2.914.474
Парични средства и парични еквиваленти на 1 јануари		6.923.727	4.009.253
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	37	14.526.559	6.923.727

Белешките на страна 8 до 68 се составен дел од овие консолидирани финансиски извештаи

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

1. Општи информации

НЛБ Тутунска банка АД Скопје („Банката“) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Македонија. Банката е подружница на НЛБ Групацјата, којашто управува со 87.6% (2006: 83.4%) од акциите со право на глас на Банката.

Адресата на регистрираното седиште е следната:

Бул. Дванаесетта македонска бригада бр. 20 Скопје - Аеродром,
1000 Скопје,
Република Македонија

Консолидираните финансиски извештаи на Банката за годината завршена на 31 декември 2007 се состојат од финансиските извештаи на Банката и нејзината подружница НЛБ Тутунска брокер АД Скопје, заеднички именувани како „Групата“ и на уделот на Групата во придруженото претпријатие Нов пензиски фонд АД Скопје.

Банката има лиценца да извршува секакви банкарски активности во согласност со законот, а главните активности вклучуваат трговски позајмици, примања на депозити, зделки со размена на девизи, платен промет во земјата и странство и банкарски услуги за население. Дополнително, обезбедува капацитети за трговски финансии на компании за извозни и увозни цели, непосредни операции во име на трети лица за тргување со хартии од вредност и тргување со вложувања во хартии од вредност во свое име. Овие консолидирани финансиски извештаи се одобрени за издавање од страна на Управниот одбор на 5 март 2008.

Директори

Имињата на Директорите на Групата коишто работеа во текот на финансиската година и до датумот на овој извештај се следниве:

Прв генерален директор	Ѓорѓи Јанчевски
Втор генерален директор	Митре Колишевски
Генерален директор	Љубе Рајевски
Генерален директор	Томе Перински
Директор на сектор за внатрешна ревизија	Тихомир Трајковски
Директор на деловен сектор за управување со финансии на Банката и средства	Стојна Стојкоска
Директор на деловен сектор за работа со стратешки комитенти	Љиљана Настоска
Директор на сектор за логистика на Банката	Јорданка Грујоска
Директор на деловен сектор за работа со готовина и депо	Драган Пановски
Директор на сектор за платен промет и логистика на продажбата	Слаѓана Белева
Директор на деловна мрежа - деловен сектор	Антонио Аргир
Директор на центар за управување со ризици	Богоја Китанчев

2. Резиме на значајни сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети во подготовката на овие консолидирани финансиски извештаи се наведени подолу. Овие политики се постојано применувани на сите прикажани години, освен ако не е наведено поинаку.

2.1 Основа на подготовката

Консолидираните финансиски извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување IFRS (International Financial Reporting Standards) и се наведени во македонски денари (МКД).

Консолидираните финансиски извештаи се изготвени според конвенцијата за набавни цени, како што се приспособени со ревалоризацијата на финансиски средства расположливи за продажба.

Подготовката на консолидираните финансиски извештаи во согласност со IFRS ја бара употребата на определени критични сметководствени проценки. Воедно бара управата да го искористи своето расудување во процесот на применување на сметководствената политика на Групата. Областите коишто бараат повисоко ниво на расудување и сложеност, или области каде што претпоставки и проценки се значајни за финансиските извештаи се објавени во Белешка 4.

(а) Усвојување на нови и ревидирани стандарди и толкувања

Извесни нови IFRS-и станаа ефективни за Групата од 1 јануари 2007. Наведени подолу се оние нови или изменети стандарди или толкувања кои се или би можеле да бидат значајни во иднина за операциите на Групата и нивното влијание на сметководствената политика на Групата. Сите измени во сметководствената политика беа применети ретроспективно со приспособувања на зачуваната добивка на 1 јануари 2006, освен ако подолу не е опишано поинаку.

IFRS 7, Финансиски инструменти: Објавувања и дополнителен Амандман кон IAS 1 Презентација на финансиски извештаи - Основни објавувања (ефективни од 1 јануари 2007).

IFRS вовеле нови објавувања за да ги подобри информациите за финансиските инструменти, вклучувајќи квантитативни аспекти за изложеност на ризик и методите за управување со ризици. Новите квантитативни објави обезбедуваат информации за степенот на изложеноста на ризик, основано на информација обезбедена внатрешно на клучниот персонал на управата на субјектот. Квалитативни и квантитативни објави покриваат изложеност на кредитен ризик, ризик на ликвидност и пазарен ризик вклучувајќи анализа на чувствителност на пазарен ризик. IFRS 7 го замени IAS 30, Објавите во Финансиските извештаи на Банката и слични финансиски институции, и некои од барањата за IAS 32, Финансиски инструменти: Објави и презентација. Амандманот кон IAS 1 вовеле објави за нивото на капиталот на субјектот и како раководи со капиталот. Новите објави се прават во овие финансиски извештаи.

Други нови стандарди или толкувања. Банката ги има усвоено следните нови стандарди и толкувања кои станаа ефективни од 1 јануари 2007:

- IFRIC 7, Применување на пристап за повторен извештај под IAS 29 (ефективен за периоди почнувајќи од или по 1 март 2006);
- IFRIC 8, Опсег на IFRS 2 (ефективно за периоди почнувајќи од или по 1 мај 2006);
- IFRIC 9, Повторна проценка на вклучени деривати (ефективни за годишни периоди почнувајќи од или по 1 јуни 2006);
- IFRIC 10, Привремено финансиско известување и оштетување (ефективно за годишни периоди почнувајќи од или по 1 ноември 2006).

Новите IFRIC толкувања од 7 до 10 не извршија значајно влијание на финансиските извештаи на Групата.

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.1 Основа на подготовката (продолжение)

б) Нови сметководствени решенија

Одредени нови стандарди и толкувања биле објавени кои се задолжителни за сметководствените периоди на Групата почнувајќи од или по 1 јануари 2008 и подоцнежни периоди коишто Групата не ги усвоила порано:

IFRS 8, Оперативни делови (ефективни за годишни периоди почнувајќи од или по 1 јануари 2009). Стандардот се применува за субјекти чијшто долг или капитални инструменти се тргуваат на јавен пазар или по тој редослед, или се во процес на подредување на нивниот финансиски извештај со регулаторна организација со цел за издавање на било каква класа на инструменти во јавен пазар. IFRS 8 бара субјект којшто ќе известува финансиски и описни информации за оперативните делови и назначува како еден субјект треба да известува такви информации. Управата тековно проценува какво влијание Стандардот ќе има врз објавите на делови од финансиските извештаи на Банката. Управата не очекува IFRS 8 да влијае на финансиските извештаи на банката.

IAS 23, Трошоците на позајмици (ревидиран март 2007; ефективен за годишни периоди почнувајќи на или по 1 јануари 2009). Ревидираниот IAS 23 беше издаден во март 2007. Основната измена во IAS 23 е отстранувањето на можноста за непосредно препознавање како расходи на трошоците за позајмици коишто се поврзуваат со средства на кои им треба значителен временски период да бидат подготвени за употреба или продажба. Субјектот, затоа мора да ги капитализира таквите трошоци од позајмици како дел од трошоците на средствата. Ревидираниот Стандард се применува за трошоците на позајмици кои се поврзуваат со потенцијални средства за кои почетниот датум за капитализација е на или од 1 јануари 2009.

Применливи финансиски инструменти и обврски кои настануваат од ликвидацијата - IAS 32 и IAS 1 Амандман (стапува на сила од 1 јануари 2009). Измената ги класифицира како акциски капитал некои финансиски инструменти кои се дефинираат како финансиска одговорност. Групата не очекува измената да влијае на нејзините финансиски извештаи.

IAS 1, Презентација на финансиските извештаи (ревидиран септември 2007; ефективен за годишни периоди почнувајќи на или по 1 јануари 2009). Главната промена во IAS 1 е замената на билансот на успех биланс за сеопфатен приход кој исто така вклучува не-сопственички промени во капиталот, како што е ревалоризацијата на финансиските средства расположливи за продажба. Субјектите ќе можат да презентираат два извештаи наизменично: посебен биланс на успех и извештај за сеопфатен приход. Ревидираниот IAS 1 исто така воведува барање за презентирање на извештај на финансиска позиција (биланс на состојба) на почетокот на последниот компаративен период кога субјектот повторно ги кажува споредбеностите поради повторни класифицирања, промени во сметководствени политики или корекции на грешки. Групата очекува од ревидираниот IAS 1 да влијае на претставувањето на неговите финансиски извештаи, но да не врши промена на признавањето и пресметката на одредени трансакции и биланси.

IAS 27, Консолидирани и посебни финансиски извештаи (ревидиран јануари 2008; ефективни за годишни периоди кои почнуваат на или по 1 јули 2009). Ревидираниот IAS 27 воведува барање субјектот да го додаде вкупниот сеопфатен приход на сопствениците на матичната компанија и на не-контролирачко учество (претходно “малцинско учество”) дури и во случај на загуба (сегашниот стандард наложува, во повеќето случаи, вишокот загуби да бидат распоредени на сопствениците на матичната компанија). Ревидираниот стандард наведува дека промените во сопственичкото учество на матичната компанија во подружница кои не резултираат со губење на контролата мора да се евидентираат како трансакции во капитал. Исто така наведува како субјектот треба да ја пресмета секоја добивка или загуба која настанува од губењето на контрола во подружницата. На датумот кога се губи контрола, секоја инвестиција која е задржана во претходната подружница, ќе мора да биде пресметана по објективната вредност. Групата моментално го проценува влијанието кое сменетиот стандард го има врз нејзините финансиски извештаи.

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.1 Основа на подготовката (продолжение)

б) Нови сметководствени решенија (продолжение)

IFRS 3, Деловни комбинации (ревидиран јануари 2008; ефективни за деловни комбинации за кои датумот на набавка е на почетокот на првиот годишен период за извештаи кој почнува на или по 1 јули 2009). Ревидираниот IFRS 3 ќе им дозволи на субјектите да изберат да го пресметаат не-контролирачкото учество со помош на веќе постоечкиот IFRS 3 метод (пропорционален дел од препознатливите нето средства на стекнувач) или на иста основа како US GAAP (по објективна цена). Ревидираниот IFRS 3 е подетален во давањето на инструкции за примена на куповниот метод на деловни комбинации. Отстранета е потребата сите средства и обврски да се пресметуваат по објективната вредност во секое стекнување чекор по чекор со цел да се пресмета делот од гудвил. Наместо тоа, гудвилот ќе се пресмета како разликата на датумот на набавка помеѓу објективната вредност на секоја инвестиција во деловното работење кое пред набавката, пренесениот надоместок и стекнатите нето средства. Трошоците поврзани со набавката ќе бидат наведени во извештај посебно од деловната комбинација и затоа ќе бидат наведени како расходи, наместо да бидат вклучени во гудвилот. Набавувачот, на денот на набавката ќе мора да преземе одговорност за било какви можни куповни надоместоци. Промените во вредностите на таа обврска по датумот на набавка ќе бидат признаени во согласност со други применливи IFRS извештаи, како што е прикладно, наместо да се менува гудвилот. Ревидираниот IFRS 3 внесува деловни комбинации кои вклучуваат само заеднички субјекти и деловни комбинации кои се постигнати само со договор. Групата моментално го проценува ефектот на кој изменетиот стандард го има врз нејзините финансиски извештаи.

- IFRIC 11, IFRS 2, Трансакции на Групата и трансакции со сопствени акции (ефективни за годишни периоди кои почнуваат на или по 1 март 2007);
- IFRIC 12, Планови за услуги на концесија (ефективни за годишни периоди почнувајќи од или по 1 јануари 2008);
- IFRIC 13, Програми за лојалност на комитентите (ефективни за годишни периоди од или по 1 јули 2008);
- IFRIC 14, IAS 19, Лимит на дефинирана добивка на средства, минимални барања за финансирање и нивно меѓусебно дејствување (ефективно за годишни периоди од или по 1 јануари 2008).

Новите стандарди и толкувања не се очекуваат значајно да влијаат на финансиските извештаи на Групата.

2.2 Основи за консолидација

а) Подружници

Подружници се оние друштва кои се управувани (контролирани) од Групата. Контролата постои кога Групата има моќ, директно или индиректно, да управува со финансиските и деловните политики на подружниците за да се добие одредена корист од тие активности. Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните извештаи од моментот на започнувањето до моментот на завршувањето на контролата врз нив.

Групата го користи куповниот метод на сметководство за стекнување на придружни претпријатија. Трошокот на стекнување е пресметан како објективна вредност на дадените средства, издадените акционерски инструменти и настанатите или преземените обврски на датата на размена, плус трошоците кои се директно поврзани со стекнувањето. Стекнатите препознатливи средства и обврски и преземена условна одговорност во деловна комбинација првично се пресметуваат по првичната вредност на нивните објективни вредности на денот на стекнувањето, независно од малцинското учество. Пречекорувањето на цената на набавка преку објективната вредност на делот на Групата од препознатливите нето средства кои се стекнати, се забележува како гудвил. Доколку цената на стекнувањето ја надмине објективната вредност на нето средствата на стекнатите придружници, разликата директно се забележува во билансот на успех.

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.2 Основи за консолидација (продолжение)

б) Вложувања во придружени претпријатија

Придружено претпријатие е претпријатие во кое Групата има значајно влијание во одлуките за финансиските и оперативните политики на претпријатието, ни не и контрола над тие политики. Вложувањата во придруженото претпријатие се евидентираат со примена на методата на главнина.

Финансиските извештаи го вклучуваат уделот на Групата во вкупните признаени добивки и загуби на придруженото претпријатие според методата на главнина од датумот кога значајното влијание почнува па се до датумот кога значајното влијание престанува. Доколку уделот на Групата во загубата на придруженото претпријатие ја надминува сметководствената вредност на вложувањето, вложувањето се сведува на вредност нула и се престанува со признавање на идни загуби, освен кога Групата презела законски или конструктивни обврски или извршила плаќања во име на придруженото претпријатие.

(в) Трансакции елиминирани при консолидација

Сметките и трансакциите како и било какви нереализирани добивки кои произлегуваат од меѓусебните трансакции помеѓу Банката и подружницата се елиминирани при изготвувањето на консолидираниот финансиски извештаи. Нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од трансакциите со придруженото претпријатие се елиминираат од вложувањето до степенот на учество на Групата во придруженото претпријатие. Нереализираните добивки кои произлегуваат од трансакциите со придруженото претпријатие се елиминираат преку вложувањето во придруженото претпријатие. Нереализираните загуби се елиминираат на исти начин како и нереализираните добивки, но само до степенот доколку не постојат докази за оштетување.

2.3 Странски валути

(а) Функционална и известувачка валута

Ставките вклучени во финансиските извештаи на Групата се мерени користејќи ја валутата на основната економска средина во којашто работи Групата („функционална валута“). Финансиските извештаи се претставени во илјади македонски денари („МКД“), којашто е функционална валута на Банката и известувачка валута на Групата.

(б) Трансакции во странска валута

Деловните трансакции во странска валута се искажуваат во функционалната валута според средниот девизен курс на датумот на трансакциите. Добивките и загубите кои произлегуваат од подмирувањето на такви трансакции и од искажувањето на монетарните средства и обврски назначени во странски валути според курсот на датумот на известување се вклучени во билансот на успех.

Промените во објективната вредност на монетарните хартии од вредност означени во странски валути класифицирани како расположливи за продажба се утврдуваат помеѓу искажаните разлики кои се резултат од промени во амортизираниот трошок на хартиите од вредност и другите промени во книговодствената вредност на хартијата од вредност. Пренесените разлики поврзани со промени во амортизираниот трошок се признаени во добивка или загуба, а другите промени во книговодствената вредност се признаени во капитал.

Пренесените разлики на немонетарните ставки, како на пример акции коишто се вреднуваат по објективна вредност преку Билансот на успех, се искажуваат како дел од добивка или загуба од објективната вредност. Преведените разлики на немонетарните ставки, како на пример акциите, класифицирани како финансиски средства расположливи за продажба, се вклучени во ревалоризационите резерви во капиталот.

Странските валути со кои работи Групата во главно се еврото (ЕУР) и доларот на САД (УСД).

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.3 Странски валути (продолжение)

(б) Трансакции во странска валута (продолжение)

Девизните курсеви кои се користат за искажување на 31 декември 2007 и 2006 се следниве:

	2007	2006
	МКД	МКД
1 ЕУР	61,20	61,17
1 УСД	41,66	46,45

2.4 Финансиски средства

Групата ги класифицира своите финансиски средства во следниве категории: финансиски средства по објективна вредност во билансот на успех; кредити и побарувања; вложувања кои се чуваат до достасување; финансиски средства расположливи за продажба. Групата ја определува класификацијата на своите вложувања при почетното признавање.

(а) Кредити и побарувања

Кредити и побарувања се недеривативни финансиски средства со фиксни и детерминирани отплати кои не котираат на активен пазар. Тие настануваат кога Групата му обезбедува средства на должникот без намера да тргува со побарувањето.

Кредитите се признаваат кога парични средства се пренесени на должниците и се прикажуваат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

(б) Финансиски инструменти за тргување

Финансиските средства се класифицираат за тргување ако се набавуваат со намера да се продадат или откупат во краток период и за кои постои доказ на близок веројатен модел на краткорочна добивка. Единствени инструменти за тргување кои ги има Групата се државни записи и државни обврзници.

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние кои се наменети да се чуваат на неодреден временски период, кои можат да бидат продадени за потребите за ликвидност.

Финансиски средства по објективна вредност преку биланс на успех, финансиски средства кои се чуваат до достасување и финансиски средства расположливи за продажба се евидентираат на датумот за тргување - датумот на којшто Групата се обврзува да ги купи или продаде средствата.

Финансиските средства првично се признати по објективна вредност плус трошоците од трансакцијата за сите финансиски средства кои не се вреднуваат по објективната вредност преку билансот на успех. Финансиските средства според објективна вредност преку биланс на успех првично се признати по објективна вредност, а трошоците од трансакцијата се признати во билансот на успех.

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.4 Финансиски средства (продолжение)

(в) Финансиски средства расположливи за продажба (продолжение)

Финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку биланс на успех последователно се мерат по објективна вредност. Кредитите, побарувањата и вложувањата кои се чуваат до достасаност се мерат според амортизирана вредност, користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Добивките и загубите коишто се јавуваат од промените во објективната вредност на „финансиските средства по објективна вредност преку биланс на успех“, се вклучени во билансот на успех во периодот во којшто се јавуваат. Добивките и загубите коишто се јавуваат од промената во објективната вредност на средствата расположливи за продажба, директно се препознаваат во капиталот, се до моментот кога финансиските средства се престануваат да бидат признаени или се оштетени. Во тој случај, кумулативната добивка или загуба, претходно призната во капиталот, се признава во билансот на успех. Сепак, каматата која е пресметана со примена на методот на каматна стапка и добивките и загубите од девизните промени кај монетарните средства класифицирани како расположливи за продажба, се признати во билансот на успех. Дивидендите кои произлегуваат од вложувањата расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех, кога ќе се утврди правото на субјектот да се прими плаќањето.

За утврдување на објективната вредност на вложувањата кои котираат на активен пазар се користи тековната куповна цена, освен кај вложувањата кои немаат определена пазарна цена и чијашто објективна вредност не може со сигурност да се измери, се мерат според набавната вредност, намалени за загуби поради оштетувања.

Групата престанува да ги признава финансиските средства кога се истечени правата од договорот за добивање на паричните текови од финансиските средства или кога Групата ги има пренесено правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг. Финансиските обврски престануваат да бидат признаени кога се изгасени – односно, кога обврската е подмирена, откажана или истечена.

2.5 Нетирање на финансиски инструменти

Финансиските средства и обврски се нетираат, и нето износот се прикажува во билансот на состојба кога има законско право да се нетираат признаените износи и постои намера да се порамни трансакцијата на нето основа, или да се реализира средството и истовремено да се подмири обврската.

2.6 Приходи и расходи од камата

Приходи и расходи од камата за сите каматоносни финансиски инструменти, освен оние класифицирани за тргување или оние кои се вреднуваат по објективна вредност преку билансот на успех, се признаваат како „приход од камата“ и „расход од камата“ во билансот на успех, користејќи метода на ефективна каматна стапка.

Методата на ефективна каматна стапка е метода на мерење на финансиските средства и обврски според амортизирана набавна вредност и алокација на приходите и расходите од камата во периодот на очекуваното достасување на финансиските инструменти.

Ефективната каматна стапка е стапката која ги дисконтира очекуваните идни парични приливи и одливи до датумот на крајната достасаност на инструментот или, доколку е соодветно, за пократок временски период до нето книговодствената вредност на финансиските средства или финансиските обврски. При пресметувањето на ефективната каматна стапка, Групата го проценува паричниот тек, земајќи ги во предвид сите договорни услови на финансискиот инструмент (на

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.6 Приходи и расходи од камата (продолжение)

пример, однапред платени опции) освен идните кредитни загуби. Пресметката ги вклучува добиените или исплатени надоместоци и поени помеѓу договорените страни, кои се составен дел од ефективната каматна стапка, трансакционите трошоци и сите други премии или дисконти.

Кога еднаш финансиски средства или група на слични финансиски средства се отпишани како резултат на загуба поради оштетување, приходот од камата се признава со користење на каматната стапка која се користи при дисконтирањето на идните парични текови при мерењето на загуба поради оштетување.

2.7 Приход провизии и надомести

Приходите од провизии и надомести се состојат од финансиски услуги што ги извршува Групата вклучувајќи издавање на гаранции, отварање на акредитиви, платен промет во земјата и странство и други услуги. Провизиите и надоместите генерално се признаваат на пресметковна основа, кога услугата ќе се изврши.

2.8 Приходи од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат во билансот на успех кога ќе биде утврдено правото на Групата да прими плаќање.

2.9 Оштетување на финансиските средства

а) Средства кои се вреднуваат според амортизираната вредност

На секој датум на билансот на состојба, Групата прави проценка дали постои објективен доказ дека финансиско средство или група на финансиски средства се оштетени. Финансиските средства или група на финансиски средства се оштетени и загубите поради оштетување настануваат само доколку има објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случиле по првичното признавање на средството („настан на загуба“) и тој настан на загуба (или настани) има влијание на очекуваните идни парични текови од финансиското средство или групата на финансиски средства коишто можат веродостојно да се проценат.

Критериумите кои Групата ги користи за да утврди дека постои објективен доказ за загуба поради оштетување вклучуваат:

- Неисполнување на договорени плаќања на главнина или камата;
- Тешкотии во паричните текови од страна на должникот (на пример, коефициент на акционерски капитал, процент на нето приход од продажба);
- Прекршување на договори и услови за кредити;
- Започнување на постапки за стечај;
- Влошување на конкурентската позиција на должникот;
- Влошување на вредноста на колатералот.

Проценетиот период помеѓу појавувањето на загуба и идентификацијата на настанот, зависи од менаџментот за секое поодделно портфолио. Генерално, тој период е три месеци.

Групата прво проценува дали објективниот доказ за оштетување постои поединечно за финансиски средства кои се значајни, и поединечно или колективно за финансиски средства коишто не се поединечно значајни. Доколку Групата утврди дека не постои објективен доказ за оштетување за поединечно проценето финансиско средство, без разлика дали е значајно или не, го вклучува во групата на финансиски средства со слични карактеристики на кредитен ризик и колективно ги проценува за оштетувања. Средствата коишто поединечно се проценуваат за оштетувања и за

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.9 Оштетување на финансиските средства (продолжение)

а) Средства кои се вреднуваат според амортизираната вредност (продолжение)

коишто постои загуба поради оштетување или продолжува да се препознава, не се вклучуваат во колективната проценка за оштетување.

Загуба поради оштетување е износот утврден како разлика помеѓу сметководствената вредност на средствата и сегашната вредност на очекуваните идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби кои не се случиле) дисконтирани според првичната ефективна каматна стапка на финансиските средства. Сметководствената вредност на средството се намалува преку употреба на сметки за исправка на вредноста (резервација) и износот на загубата се признава во билансот на успех. Доколку кредитот или средството кое се чува до достасаност има променлива каматна стапка, стапката за мерење на било која загуба од оштетување е тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот.

Пресметката на сегашната вредност на очекуваните идни парични текови на финансиското средство кое е обезбедено со колатерал, ги искажува паричните текови кои можат да се јават од реализација на колатералот, намалени за трошоците за стекнување и продажба на колатералот, без разлика дали стекнувањето е можно или не.

За целите на општа проценка и оштетување, финансиските средства се групираат врз основа на слични карактеристики за кредитен ризик (т.е. врз основа на постапката за степенување на финансиските средства на Групата, земајќи ги во предвид типот на средствата, индустриската и географската локација, типот на колатерал, статусот на пречекорена достасаност и други релевантни фактори). Тие карактеристики се релевантни за проценката на идните парични текови за групите од таков вид на средства коишто се проценуваат, така што тие се показатели за способноста на должниците да ги платат сите износи кои се должат, согласно условите од договорот.

Идните парични текови за група од финансиски средства коишто се колективно вреднувани се проценуваат врз основа на договорените парични текови на средствата на Групата и искуството од поранешна загуба на средства со карактеристики на кредитен ризик слични на оние на Групата. Искуството од поранешна загуба се приспособува врз основа на тековните податоци за обработка, за да го отсликаат ефектот на тековните услови коишто не влијаеле на периодот на којшто минатото искуство на загуба се заснова, и да ги отстрани ефектите на условите во минатиот период, коишто тековно не постоеле.

Проценката на промените од идните парични текови за група средства треба да соодветствува и директно да е конзистентна со промените во податоците коишто се набљудуваат од период до период (на пример, промени во стапката на невработеност, цените на недвижностите, платежната состојба, или други фактори кои ги покажуваат промените во веројатноста на загуби на Групата и нивната големина). Методологијата и претпоставките кои се користат за проценување на идни парични текови се разгледуваат редовно од страна на Групата, за да се намалат секакви разлики помеѓу веројатноста од загуба и вистинската загуба.

Кога еден кредит е ненаплатлив тогаш се отпишува во износ на соодветната резервација за оштетување на кредитот. Такви кредити се отпишуваат откако се превземени сите неопходни постапки за наплата и кога износот на загубата е утврден.

Доколку во наредниот период износот на загубата поради оштетување се намалува и намалувањето може објективно да се поврзе со настан којшто се случил откако оштетувањето било признаено (како на пример подобрување во рангирањето на должникот), претходно признаената загуба од оштетување се ослободува од посебната резерва и износот се признава во билансот на успех во позиција нето загуби поради оштетување.

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.9 Оштетување на финансиските средства (продолжение)

(б) Средства класифицирани како расположливи за продажба

На секој датум на биланс на состојба, Групата разгледува дали има објективен доказ, дека финансиското средство или групата на финансиски средства е оштетена. Во случај на сопственички вложувања класифицирани како расположливи за продажба, значајно или пролонгирано намалување на објективната вредност на хартијата од вредност под својата сметководствена вредност се зема во предвид при утврдување дали средствата се оштетени. Доколку постои таков доказ, кај средствата расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика помеѓу почетната набавна вредност и тековната објективна вредност, намалена за било која загуба поради оштетување на тие финансиски средства претходно признаени во добивката или загубата - се отстранува од капиталот и се признава во билансот на успех. Загубата поради оштетување признаена во билансот на успех за сопственичките вложувања, последователно не може да се ослободи/анулира преку билансот на успех. Доколку, во последователниот период, објективната вредност на должничките инструменти класифицирани како расположливи за продажба се зголемува, и зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случил откако загубата поради оштетување била признаена во билансот на успех, загубата поради оштетување се ослободува преку билансот на успех.

(в) Кредити со повторно обновени услови

Кредити чии услови се повторно обновени без разлика дали се под анализа на општа проценка на оштетување или се значајни поделни кредити, не се сметаат како достасани кредити туку како нови кредити. Во наредната година, средствата треба да се признаат како достасани кредити и треба да се обелодени за таквите кредити.

2.10 Вложувања во недвижности

Вложувања во недвижности претставуваат недвижностите кои се чуваат за заработка на приход од наемнини или за зголемување на вредноста на капиталот или двете заедно. Групата ги задржува вложувањата во недвижности кои биле добиени преку реализација на гаранција врз кредити и побарувања. Приходот од наемнините од вложувањата во недвижности е признат во билансот на успех по праволиниска основа според условите на закупот.

Вложувањата во недвижности се мерат според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и акумулирана загуба поради оштетување, доколку има.

Амортизацијата на вредноста на вложувањата во недвижности се признава како трошок во билансот на успех со примена на методот на праволиниска основа за да се распредели нивната сметководствена вредност до остатокот од вредноста во текот на нивниот корисен век на траење. Вложувањата во недвижности периодично се разгледуваат поради оштетување.

Групата донесе одлука да ги користи овие средства за сопствена употреба.

Корисниот век на употреба е следниот:

	2007	2006
Згради	40 години	40 години

Неотпишаната вредност на средствата и корисниот век на употреба повторно се ревидираат и се прилагодуваат соодветно, на секој датум на билансот на состојба.

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.11 Нематеријални средства

Нематеријални средства кои се стекнати од Групата, се искажани според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби поради оштетување.

Последователните издатоци се капитализираат само кога се зголемуваат идните економски добивки кои произлегуваат од средствата со кои се поврзани. Сите други издатоци се признаваат во билансот на успех како што настануваат.

Амортизацијата се признава во билансот на успех по пропорционална основа преку отпишување на набавната вредност на средствата во текот на нивниот корисен век на употреба. Нематеријалните средства се амортизираат од датата кога се расположливи за употреба.

Корисниот век на употреба е следниот:

	2007	2006
Софтвер	5 години	5 години
Патенти и лиценци	5 години	5 години
Останато	5 години	5 години

2.12 Недвижности и опрема

Земјиштето и зградите главно се сочинети од филијали и канцеларии. Целата недвижна, постројки и опрема се изложени на претходна цена без амортизација.

Претходна цена вклучува трошоци кои можат директно да се препишат на стекнувањето на ставки.

Последователни трошоци се вклучени во носечката сума на средствата или се претставени како посебно средство, соодветно, само кога е веројатно дека идните економски бенефиции поврзани со предметот ќе бидат прилив во Групата и цената на предметот ќе се измери правилно. Сите други поправки и одржувања се наплатени на други оперативни трошоци за време на финансискиот период во кои тие настанале.

Земјиштето не се амортизира. Амортизацијата на други средства е пресметано со помош на праволинискиот метод да ја распредели нивната вредност на нивните преостанати вредности преку остатокот на периодот на продуктивност, се следните:

	2007	2006
Згради	40 години	40 години
Мебел и опрема	4-10 години	4-10 години

Преостаната вредност и период на продуктивност на средствата се ревидираат и се прилагодуваат ако е потребно, на датата од секој биланс на состојба. Средствата кои се подложуваат на амортизација се ревидираат за оштета кога настаните и промените во околностите покажуваат дека носечката вредност нема да може да се надомести. Носечката вредност на средството е веднаш препишана на проценетиот повратен износ. Повратниот износ е висок од објективната вредност на средството без трошоци за продажба и вредност во употреба.

Добивките и загубите на отстранувањата се одредени со споредба на добивката со носечкиот износ. Тие се вклучени во други оперативни трошоци во билансот на успех.

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.13 Наеми

(а) Групата како наемопримач

Наемите кои го користи Групата се главно оперативни наеми. Вкупните плаќања од оперативните наеми се искажани како други оперативни трошоци во билансот на успех и тоа според праволиниска основа во периодот на наемот.

Кога оперативниот наем е прекинат пред да истече периодот на наем, секоја исплата која треба да му се исплати на наемодавачот како казна, се препознава како трошок во периодот во кој раскинувањето настанало.

2.14 Парични средства и парични еквиваленти

За извештајот за паричен тек, паричните средства и паричните еквиваленти ги сочинуваат средствата со рок на достасаност помалку од три месеци од датумот на стекнување, вклучувајќи ги паричните средства и неограничените сметки во централна банка, благајничките записи и други записи, кредити и побарувања од банки.

2.15 Резервации

Резервирање се признава кога Групата, како резултат на минат настан, има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека ќе има одлив за подмирување на обврската. Резервирањата се утврдуваат со дисконтирање на очекуваните идни парични текови користејќи дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и каде што е потребно ризиците, специфични за обврската.

Резервации за неповолен договор се признаваат кога очекуваните користи од договорот за Групата се пониски од неизбежните трошоци за исполнување на обврските според договорот. Резервациите се мерат според сегашната вредност на пониската од очекуваните трошоци за раскинување на договорот и очекуваните нето трошоци за продолжување на договорот. Пред да се утврди резервацијата, Групата признава секаква загуба за оштетување на средствата кои се опфатени со договорот.

2.16 Бонуси за вработените

Планови за дефинирани придонеси

Групата плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на македонските закони. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платата се уплаќаат во пензиските фондови, кои што се одговорни за исплата на пензиите. Групата нема дополнителна обврска по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во билансот на успех кога се пресметуваат.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие.

Резервирање се признава за износот кој што се очекува да биде исплатен согласно плановите за краткорочен паричен бонус или за удел во добивката доколу Групата има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.16 Бонуси за вработените (продолжение)

Долгорочни користи за вработените

Нето обврската на Групата во однос на долгорочните користи на вработените е износот на идни користи кои вработените ги заработиле како возврат за нивната услуга во тековниот и минатиот период; тие користи се дисконтирани за да се утврди сегашната вредност. Секоја актуарска добивка или загуба се признава како добивка или загуба во билансот на успех во периодот во кој настанала. Долгорочните користи за вработени вклучуваат јубилејни награди, отпремнини при одење во пензија и слично. Вреднувањето на овие обврски го врши независен квалификуван актуар.

Главни актуарски претпоставки вклучени во пресметката на користите за вработени се следните:

- Дисконтен фактор од 2,75%;
- Број на вработени подобни за искористување на правото на бенефиции и
- Идните зголемувања на платите земајќи го во предвид општиот индекс на инфлација на платите, унапредувањата како и зголемувањата на платите врз основа на минат труд.

2.17 Одложен данок на добивка

Одложениот данок се признава со користење на методата на билансот на состојба, и произлегува од времените разлики помеѓу сметководствената вредност на средствата и обврските за потребите на финансиското известување и износите ползувани за даночни цели. Одложениот данок се мери со примена на даночните стапки кои се очекува да се применат кога ќе се реализираат времените разлики врз основа на законите кои се усвоени или значајно усвоени на денот на известување.

Одложено даночно средство се признава само за износот за кој е веројатно дека ќе има оданочив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложните даночни средства се намалуваат за износот за кој повеќе не е веројатно дека може да биде искористен.

Одложени даночни средства се признаени во случај каде што е веројатно дека идни оданочливи добивки ќе бидат на располагање за кои ќе може да се искористат временските разлики.

Одложен данок на добивка се користи при привремени разлики коишто настануваат од вложувања вој подружници и придружени претпријатија, освен таму каде што времето на враќање на привремената разлика е контролирано од Групата и е веројатно дека разликата нема да се врати во догледно време.

Даночните ефекти од загубите од данокот на добивка кои се на располагање за пренесување се признаени како средство кога е веројатно дека идните оданочливи добивки ќе бидат на располагање за покривање на овие загуби.

Одложениот данок поврзан со повторно вреднување на објективната цена на вложувањата расположливи за продажба и хеџирањето на паричниот тек, кои се наплатени или кредитирани директно на капиталот, е исто така наплатен или кредитиран на капиталот и последователно признаен во билансот на успех заедно со одложената добивка или загуба.

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.18 Депозити, обврски по кредити и субординирани обврски

Депозитите, обврските по кредити и субординираните обврски претставуваат главен извор за финансирање на активностите на Групата.

Групата ги класифицира капиталните инструменти како финансиски обврски или како инструменти на капиталот во согласност со содржината на договорните услови на инструментот.

Групата почетно ги признава депозитите, обврските по кредити и субординираните обврски на датумот кога настанале.

Депозитите, обврските по кредити и субординираните обврски првично се искажани според нивната набавна вредност нето за трансакциските трошоци, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка, освен кога Групата ги искажува обврските по објективната вредност преку билансот на успех.

2.19 Акционерски капитал

(а) Акции без право на глас

Акциите без право на глас, кои не се откупливи, се прикажуваат како капитал.

(б) Трошоци од издавање на акции

Дополнителните трошоци кои директно се припишани на издавањето на нови акции се искажани во капиталот како одбиток, нето данок, од добивката.

(в) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обични акции се признати во капиталот во периодот во кој тие се одобрени од акционерите на Групата.

Дивидендите за годината на датумот на известување, а кои се објавени по датумот на билансот на состојба, се разгледуваат во белешката за последователни настани.

(г) Сопствени акции

Кога Групата откупува сопствени акции, износот кој е платен се одзема од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции се додека истите не се оттуѓат. Кога таквите акции ќе се продадат или реиздадат, секој примен надомест се вклучува во акционерскиот капитал.

2.20 Комисионо работење

Групата делува како доверител и во останати комисиони активности кои подразбираат чување и пласирање на средства во име на поединци, фондации, пензиски планови и други институции. Овие средства и приходот кој се препишува на тие средства се исклучени од овие финансиски извештаи, бидејќи не се средства на Групата.

2. Резиме на значајни сметководствени политики (продолжение)

2.21 Договори за финансиски гаранции

Договорите за финансиски гаранции се договори кои од издавачот бараат да изврши посебни плаќања со цел да му ја надомести на корисникот на гаранцијата загубата на која е изложен од причина што должникот не ја подмирил платежната обврска навреме. Ваквите финансиски гаранции се даваат на банки, финансиски институции и други институции, а во корист на комитенти со цел да се обезбеди кредит, дозволено пречекорување и други банкарски инструменти.

Финансиските гаранции почетно се признаваат во финансиските извештаи според објективната вредност на датата кога гаранцијата е издадена. По почетното признавање обврските на Групата по ваквите гаранции се мерат според повисоката од почетната вредност, намалена за амортизација која се пресметува за да во билансот на успех се препознае приходот од провизија која се добива праволиниски за периодот на важност на гаранцијата и најдобрата проценка на трошоците потребни за подмирување на било која финансиска обврска на датата на билансот на состојба.

Овие проценки се одредуваат според искуството со слични трансакции и од историјата на загуби кои се случиле во минатото заедно со проценката на Менаџментот. Секое зголемување на обврските поврзани со гаранциите се внесуваат во билансот на успех под други трошоци од работењето.

3. Управување со финансиски ризик

Активностите на Групата ја изложуваат на разни финансиски ризици и тие активности вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со одреден степен на ризик или комбинација на ризици. Превземањето на ризикот е основа на финансискиот бизнис и оперативните ризици се неизбежна последица на работењето. Затоа, целта на Групата е да постигне одреден баланс помеѓу ризикот и повратот на средствата и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти на финансиското работење на Групата.

Политиката за управување со ризици на Групата е проектирана за да ги идентификува и анализира ризиците, да определи одредени лимити и контроли, да врши мониторинг на ризиците и да се држи до лимитите преку веродостојни и современи информациски системи. Групата редовно ја ревидира политиката и системите на управување со ризици, во согласност со промените на пазарот, производите и појавата на најдобра пракса.

Управувањето со ризици го врши Центарот за управување со ризици во Групата, применувајќи ја политиката која е одобрена од страна на Одборот на директори. Одборот обезбедува, во пишана форма, принципи за севкупното управување со ризиците како и пишани политики кои покриваат специфични области како што се кредитниот ризик, валутниот ризик, ризикот од каматни стапки и ризикот на ликвидност. Дополнително, внатрешната ревизија е одговорна за независно надгледување на управувањето со ризици и начинот на контрола.

Најважните видови на ризик на кои Групата е изложена се кредитен ризик, ризик на ликвидност, пазарен ризик и други оперативни ризици. Пазарниот ризик ги опфаќа валутниот ризик, ризик од каматни стапки и други ризици.

3.1 Кредитен ризик

Групата е изложена на кредитен ризик, кога договорната страна ќе предизвика финансиска загуба за Групата од неисполнување на својата обврска. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик во работењето на Групата, и затоа менаџментот внимателно ја разгледува изложеноста на кредитниот ризик. Изложеноста на кредитниот ризик примарно настанува кај кредитните активности односно кредитите и авансите, и инвестиционите активности во должнички инструменти и други хартии од вредност кои се вклучени во активата на Групата. Исто така, кредитен ризик постои и кај вонбилансните финансиски инструменти. Управувањето со, и контролата на кредитниот ризик е централизирано во тимот за управување со кредитен ризик во рамките на Центарот за управување со ризици, кој е одговорен пред Одборот на директори.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.1 Мерење на кредитен ризик

(а) Заеми и аванси

При мерењето на кредитниот ризик поврзан со кредити и аванси на комитенти и групи на договорно ниво, Групата ја отсликува “веројатноста за неисполнување на обврски” од страна на клиентот или договорната страна на своите договорни обврски.

Мерењето на кредитниот ризик, кој претставува очекувана загуба (модел на очекувана загуба), и кој е условен од Базелскиот Комитет за банкарска регулатива и супервизија (Basel Committee), исто така се вклучени во оперативното управување со Групата.

Оперативните мерења може да отстапуваат од оштетувањата кои ги подразбираат IAS 39 кои повеќе се се базираат на загубите кои настануваат на денот на билансот на состојба („модел на настаната загуба“) отколку на очекуваните загуби (Белешка 3.1.3).

(II) Групата ја мери веројатноста од неисполнување на обврските помеѓу договорените страни користејќи интерен систем за класификација модификуван за различни категории на комитенти. Системот е развиен интерно и комбинира статистичка анализа со оценките на кредитниот референт, кои се потврдени, каде што е возможно, со споредување на расположливи екстерни податоци. Клиентите на Групата се класификуваат во четири ризични категории. Системот за класификација на Групата, прикажан подолу ги искажува групите на веројатноста од неисполнување на обврските за секоја поединечна категорија. Ова значи дека, генерално, изложеноста се движи помеѓу ризични категории во зависност од промената на веројатноста од неисполнување на обврските. Системот редовно се ревидира и надградува, доколку е тоа потребно. Групата редовно ги верификува перформансите на рејтинг системот и способноста за предвидување имајќи ги во предвид реално настанатите неисполнувања на договорните обврски.

Систем за класификација на Групата

Категории на Групата	Опис на категоријата
A	Степен на вложување
B	Стандардно следење
B	Посебно следење
Г+Д	Подпросечно

Критериумите за класификација на финансиските средства или превземените обврски во ризичните категории А, Б, В, Г или Д се како што следи:

Финансиските средства или преземените обврски се класификуваат во ризичната **А** категорија доколку се однесуваат на побарувања од:

- Народна банка на Република Македонија и Република Македонија;
- комитенти за кои постои мала веројатност од неисполнување на обврските и кои ги подмируваат обврските до датумот на доспевање или со задоцнување од 15 дена;
- и изложеност обезбедена со колатерал оценет како првокласен колатерал.

Финансиските средства или преземените обврски кои се класификуваат во ризичната **Б** категорија доколку се однесуваат на побарувања од комитенти:

- чии готовински текови се адекватни за навремено подмирување на доспеаните обврски, без оглед на моменталната финансиска позиција која може да биде слаба, меѓутоа не постои можност за нејзино влошување во иднина;
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување од 30 дена, а повремено и со задоцнување од 31 до 90 денови.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.1 Мерење на кредитен ризик (продолжение)

(а) Заеми и аванси (продолжение)

Финансиските средства и преземените обврски се класификуваат во ризичната категорија **В** доколку се однесуваат на побарувања од комитенти:

- чиј готовински тек не е доволен за редовно подмирување на доспеаните обврски;
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување до 90 дена, а повремено и со задоцнување од 91 до 180 денови;
- кои се очигледно недокапитализирани;
- кои немаат доволно долгорочни извори на средства за финансирање на долгорочните инвестиции;
- од кои Групата не добива задоволителни информации или адекватна документација во врска со подмирувањето на обврските.

Финансиските средства или преземените обврски се класификуваат во ризичната категорија **Г** и **Д** доколку се однесуваат на побарувања од комитенти:

- за кои подолго време постои веројатност за загуба на дел од пласираните средства или за плаќање на превземените обврски;
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување од 90 до 180 денови, а повремено и со задоцнување од 181 до 360 денови;
- кои се несолвентни;
- кои се во фаза на отпочнување на процес на ликвидација;
- кои се во процес на реструктуирање или во процес на ликвидација;
- кои објавиле стечај;
- за кои не се очекува подмирување на обврските;
- за кои постои сомнителна законска основа.

(II) Изложеноста кон неисполнување на обврските се основа на износите кои Групата очекува да се должат до моментот на неисполнување на обврските. На пример, за заемот, тоа е неговата номинална вредност. Како обврска, Банката го вклучува износот кој е веќе повлечен, зголемен за износот кој во иднина може да биде повлечен до моментот на неисполнување на обврските, доколку тоа се случи.

(III) Неисполнување на обврските во однос на загуби или значајноста на загубите ги претставува очекувањата на Групата за големината на загубата во случај на неисполнување на обврските. Тоа се прикажува како процентуален износ на загубата по единица изложеност и вообичаено варира согласно класификацијата на комитентот, типот, редот (предноста) во наплата на побарувањата и достапноста на колатералот или други кредитни ублажувања.

(б) Должнички и останати хартии од вредност

За должничките и останатите хартии од вредност, во делот за управување со изложеноста кон кредитен ризик се употребуваат класификации во зависност од издавачот: Централна банка на Република Македонија, Република Македонија и банки. Вложувањата во таквите хартии од вредност претставуваат начин да се зголеми кредитниот квалитет и во исто време да се одржуваат достапни извори на средства за пресретнување на барањата за финансирање.

Вложувања се дозволени само во ликвидни хартии од вредност кои имаат високо кредитно рангирање. Со високото кредитно рангирање, менаџментот на Групата не очекува договорната страна да не ги исполнува своите обврски. Максималната изложеност кон кредитниот ризик е претставена со носечката вредност на секое финансиско средство во Билансот.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.2 Политика за ограничување и политика на ублажување на ризикот

Групата управува, ги ограничува и контролира концентрациите на кредитни ризици, каде и да се забележани, особено кај поединечните клиенти и групи, како и кај индустриите и државите.

Групата ги структурира нивоата на кредитен ризик кои таа ги презема со поставување на ограничувања на износот на прифатен ризик во однос на еден заемобарател, или група на заемобаратели и во однос на географска и индустриска сегментација. Таквите ризици се следат постојано и подлежат на ревизии на годишно или почесто ниво, кога тоа се смета за потребно. Нивоата на ограничувања на кредитен ризик по производи и индустриски сектор се одобруваат од страна на Одборот на Директори.

Изложеноста на кредитниот ризик, исто така, се управува преку редовни анализи на способноста на заемобарателите и потенцијалните заемобаратели, да ги исполнат обврските за плаќање на камата и главница и со менување на овие лимити на давање заеми, каде тоа е соодветно.

Неколку други специфични мерки за контрола и олеснување се прикажани подолу.

(а) Колатерал

Групата применува голем број на политики и практики за намалување на кредитниот ризик. Највообичаениот начин е земање гаранција за авансните средства, што е и често применувано. Групата имплементира насоки за прифатливоста на специфичните класи на колатерал или намалување на кредитниот ризик. Главни типови на колатерал за заеми и аванси се:

- Парични средства, банковна и првокласна корпоративна гаранција;
- Хипотека на станбен имот;
- Теретење на деловен имот како што се работни простории, инвентар и наплатливи сметки;
- Теретење на финансиски инструменти како што се должнички и сопственички хартии од вредност.

Заемите одобрени на претпријатија и население вообичаено се осигурани; пречекорувањата на сметки и кредитни картички издадени на население се обезбедени со меници во полн износ на главнина, камата и други трошоци. Со цел да се минимизира загубата од кредити, Групата ќе побара дополнителен колатерал од клиентите веднаш штом ќе се забележат индикатори за загуби поради оштетување за релевантните поединечни заеми и аванси.

Должничките хартии од вредност, благајничките записи и други записи обично не се осигурани.

(б) Кредитни можни обврски

Примарната цел на овие инструменти е да осигураат дека средствата се расположливи по барање на клиентите. Гаранциите и акредитивите го имаат истиот кредитен ризик како заемите и се осигурани со ист колатерал како заемите.

3.1.3 Политики на оштетување и резервации

Интерните системи на рангирање кои се опишани во Белешка 3.1.1 се фокусираат на прикажување на квалитетот на кредитот од почетокот на активностите на одобрување на заеми и вложувањата. Спротивно на тоа, резервациите за оштетување се признаваат во финансиските извештаи само за загуби кои се појавиле во билансот на состојба врз основа на објективни докази на оштетување (види Белешка 2.8).

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.3 Политики на оштетување и резервации (продолжение)

Резервирањата за оштетување прикажани во билансот на состојба на крајот од годината произлегуваат од секоја од четирите внатрешни степени на рангирање. Меѓутоа, поголем дел од резервациите за оштетување доаѓаат од долните два степени. Табелата подолу го прикажува процентот на ставките на билансната и вонбилансната состојба на Групата кои се поврзани со заеми и аванси, како и соодветните резервации за оштетување на секоја интерно рангирана категорија на Групата:

	Рангирање на Групата			
	2007		2006	
	Заеми и аванси (%)	Резервации за оштетување (%)	Заеми и аванси (%)	Резервации за оштетување (%)
1. Степен на вложувања	95	1	94	1
2. Стандардно следење	2	10	1	10
3. Посебно следење	2	25	4	25
4. Подпросечно	1	57	1	58
	100	7,4	100	8,6

Интерните алати на рангирање му помагаат на раководството да одреди дали објективните докази за оштетувања постојат според МСС 39, засновани на следните критериуми кои се поставени од страна на Групата:

- Неисполнување на договорно плаќање на главнина или камата;
- Потешкотии во паричниот тек на заемопримачот (пр. коефициент на акционерски капитал, процент на нето приход од продажби);
- Прекршување на договорот и условите на заемот;
- Започнување на постапка за стечај;
- Намалување на конкурентната положба на заемопримачот;
- Намалување на вредноста на колатералот;
- Законски и други потешкотии во спроведувањето на правата на банката да го врати во своја сопственост колатералот.

Политиката на Групата бара разгледување на поединечните финансиски средства кои се над прагот на материјалност, најмалку еднаш годишно или почесто, кога тоа го бараат поединечните околности. Резервацијата за оштетување на поединечно проценетите средства се одредуваат со проценка на загубата која се појавува на датумот на билансот на состојба, за секој случај поединечно, и се применуваат на поединечно значајни сметки. Проценката обично го вклучува примениот колатерал (вклучувајќи ја повторната потврда за нејзината способност да стапи на сила) и однапред примените средства за таа поединечна сметка.

Колективно проценетите резервации за отштета се однесуваат за: (I) портфолија на хомогени средства кои поединечно се под прагот на материјалност, и (II) загуби кои настанале но се уште не се одредени, со користење на расположливите минати искуства, проценка врз основа на искуство и статистички техники.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.4 Максимална изложеност на кредитен ризик пред давање колатерал или други кредитни зголемувања

	Максимална изложеност	
	2007	2006
Ризици од кредитната изложеност на билансните ставки се следните:		
Благајнички записи и други подобни записи	8.206.838	4.956.513
Заеми и аванси за банки	4.396.169	3.579.625
Заеми и аванси на комитенти:		
Заеми за физички лица:		
— Пречекорување на сметка	623.728	86.222
— Кредитни картички	472.513	266.053
— Орочени кредити	5.242.391	2.346.378
— Хипотеки	1.976.515	1.571.077
Заеми на претпријатија:		
— Големи претпријатија	2.272.675	722.292
— Мали и средни претпријатија (СМЕ-и)	12.112.099	10.715.309
— Други		
Финансиски средства за тргување	650.949	91.159
Вложувања во хартии од вредност		
— Должнички хартии од вредност	1.285.867	1.043.022
Други средства	256.806	354.195
Ризици од кредитна изложеност на вон билансните ставки се следните:		
Финансиски гаранции	7.219.545	4.941.851
На 31 декември	44.716.095	30.673.696

Погоре наведената табела претставува сценарио во најлошиот можен случај за изложеност на кредитен ризик на Групата на 31 декември 2007 и 2006 година, без да се земе предвид било кој примен колатерал или други кредитни зголемувања кои се додадени. За средствата во билансот на состојба, изложеноста се базира на нето носечките износи како што е искажано во билансот на состојба.

Како што е прикажано погоре, 61% од вкупната максимална изложеност произлегува од заеми и аванси на банки и комитенти (2006: 63%); 23% претставува инвестирање во должнички хартии од вредност (2006: 20%).

Раководството е убедено во неговата способност да ја води и одржува минималната изложеност на кредитен ризик на Групата кој произлегува од портфолиото на заеми и аванси и од должнички хартии од вредност врз основа на следново:

- 96% од портфолиото на заеми и аванси е категоризиран во првите два степена на интерниот систем за рангирање (2006: 95%);
- Заеми дадени на мали и средни претпријатија, кои претставуваат најголема група во портфолио, се обезбедени со колатерал;

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.4 Максимална изложеност на кредитен ризик пред давање колатерал или други кредитни зголемувања (продолжение)

- 87% од заемите за физички лица се обезбедени со колатерал;
- 93% од портфолиото на заеми и аванси се сметаат дека не се достасани ниту оштетени (2006: 92%);
- Подобрувањето на кредитната способност на заемите и авансите резултира во пониска цена на загуба поради оштетување во билансот на успех, прикажувајќи намалување за 8,04%;
- Групата има воведено построг процес на избор при одобрувањето на заеми и аванси; и
- Повеќе од 97% од вложувањата во должнички хартии од вредност и други записи кои се во хартии од вредност кои се издадени од Република Македонија и Централната банка.

3.1.5 Заеми и аванси

Заемите и авансите се прикажани на следниот начин:

	31 декември 2007		31 декември 2006	
	Заеми и аванси на комитенти	Заеми и аванси на банки	Заеми и аванси на комитенти	Заеми и аванси на банки
Ниту се достасани ниту оштетени	22.996.121	4.137.493	16.026.019	3.366.271
Достасани, но не оштетени	628.429	263.382	312.698	214.275
Оштетени	1.238.872	637	1.140.105	312
Бруто	24.863.422	4.401.512	17.478.822	3.580.858
Без: резерва за оштетување	(2.163.501)	(5.343)	(1.771.491)	(1.233)
Нето	22.699.921	4.396.169	15.707.331	3.579.625

Вкупната резервација за оштетување на заеми и аванси е МКД 2.168.844.000 (2006: МКД 1.772.724.000). Подетални информации за резервацијата од оштетување за заеми и аванси на банки и комитенти се прикажани во Белешките 18 и 20.

За време на годината завршена на 31 декември 2007, вкупните заеми и аванси на Групата се зголемени за 40% како резултат на проширувањето на деловното работење со заеми, особено во делот со население. При влегувањето во нови пазари или нови индустрии, со цел да се минимизира потенцијалниот пораст на изложеност од кредитен ризик, Групата повеќе се фокусира на големи претпријатија или банки со добро кредитно рангирање или на физички лица коишто обезбедуваат доволен колатерал.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.5 Заеми и аванси (продолжение)

(а) Заеми и аванси кои не се достасани ниту оштетени

Кредитниот квалитет на портфолиото на заеми и аванси кои не се достасани ниту оштетени може да се процени со користење на интерниот систем на рангирање кој е прифатен од Групата.

31 декември 2007								
Заеми и аванси за комитенти								
Физички лица (население)					Правни лица			
	Пречекорува- ње на сметка	Кредитни картички	Орочени заеми	Хипотеки	Големи претприја- тија	Мали и средни претприја- тија	Вкупни заеми и аванси на комитенти	Заеми и аванси на банки
Степени:								
1. Степен на вложувања	310.507	468.377	5.346.820	2.058.698	2.319.303	12.492.416	22.996.121	4.137.493
Вкупно	310.507	468.377	5.346.820	2.058.698	2.319.303	12.492.416	22.996.121	4.137.493

31 декември 2006								
Заеми и аванси за комитенти								
Физички лица (население)					Правни лица			
	Пречекорува- ње на сметка	Кредитни картички	Орочени заеми	Хипотеки	Големи претприја- тија	Мали и средни претприја- тија	Вкупни заеми и кредити на комитенти	Заеми и аванси на банки
Степени:								
1. Степен на вложувања	41.782	275.044	2.418.510	1.667.290	764.837	10.858.556	16.026.019	3.366.271
Вкупно	41.782	275.044	2.418.510	1.667.290	764.837	10.858.556	16.026.019	3.366.271

(б) Заеми и аванси достасани, но не оштетени

Бруто износ на заеми и аванси коишто се достасани, но не се оштетени:

(I) Заеми и аванси за комитенти

31 декември 2007				
Физички лица				
	Пречекорувања на сметка	Орочени заеми	Хипотеки	Вкупно
Во задоцнување до 30 дена	114.322	18.911	3.792	137.025
Во задоцнување од 30-60 дена	41.906	8.677	1.433	52.016
Во задоцнување од 60-90 дена	175.217	5.284	862	181.363
Вкупно	331.445	32.872	6.087	370.404
Објективна вредност на обезбедувањето	-	37.108	13.545	50.653

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)**3.1.5 Заеми и аванси (продолжение)****(б) Заеми и аванси достасани, но не оштетени (продолжение)**

	Правни лица	
	Мали и средни претпријатија	Вкупно
Во задоцнување до 30 дена	170.509	170.509
Во задоцнување од 30-60 дена	42.410	42.410
Во задоцнување од 60-90 дена	45.106	45.106
Вкупно	258.025	258.025
Објективна вредност на обезбедувањето	415.102	415.102

31 декември 2006				
	Физички лица			
	Пречекорувања на сметка	Орочени заеми	Хипотеки	Вкупно
Во задоцнување до 30 дена	16.203	10.845	3.565	30.613
Во задоцнување од 30-60 дена	5.939	6.190	1.638	13.767
Во задоцнување од 60-90 дена	31.787	27.553	5.411	64.751
Вкупно	53.929	44.588	10.614	109.131
Објективна вредност на обезбедувањето	-	50.362	23.641	74.003

	Правни лица	
	Мали и средни претпријатија	Вкупно
Во задоцнување до 30 дена	128.193	128.193
Во задоцнување од 30-60 дена	21.780	21.780
Во задоцнување од 60-90 дена	53.594	53.594
Вкупно	203.567	203.567
Објективна вредност на обезбедувањето	328.292	328.292

(II) Кредити и аванси на банки

Бруто износот на достасани но не оштетени кредити и аванси на банки на 31 декември 2007 е 263.382.000 МКД (2006: 214.275.000). Генерално. Групата не чува колатерал.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.5 Заеми и аванси (продолжение)

(в) Кредити и аванси кои се поединечно оштетени

(I) Кредити и аванси за комитенти

Анализата на носечкиот износ на кредитите на авансите коишто се поединечно оштетени според класа, заедно со објективната вредност на соодветниот колатерал чуван од страна на Групата како гаранција, е следнава:

	Физички лица		Правни лица	
	Кредитни картички	Орочени заеми	Мали и средни претпријатија	Вкупно
31 декември 2007				
Поединечно оштетени заеми	49.443	4.812	390.453	444.708
Објективна вредност на колатералот	-	-	781.519	781.519
31 декември 2006				
Поединечно оштетени заеми	9.368	3.425	273.538	286.331
Објективна вредност на колатералот	-	-	547.506	547.506

Објективна вредност на колатералот која е утврдена од страна на локалните овластени проценители и претставува вредност која е реална за законските сопствениците на средствата. Раководството го смета заемот кој е покриен со колатерал како оштетен, затоа што досегашното искуство покажало дека значен дел од обезбедувањето не може да се искористи поради административни и законски пречки. Резервациите за оштетување ја покажуваат веројатноста дека раководството нема да може да ги примени своите права и повторно да го добие обезбедувањето на оштетените заеми. И покрај тешкотиите при употребата на враќање на обезбедувањето во своја сопственост, раководството на Групата присилно ќе би бара неподмирени долгови со сите средства кои ги имаат на располагање.

(II) Кредити и аванси на банки

Вкупниот бруто износ на поединечно оштетени кредити и аванси на банки на 31 декември 2007 е 637.000 МКД (2006: 312.000 МКД). Генерално Групата не чува колатерал.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.6 Должнички хартии од вредност, благајнички записи и други подобни записи

Следнава табела претставува анализа на должнички хартии од вредност, благајнички записи и други подобни записи.

Издавачи на вложувања во хартии од вредност се НБРМ и Република Македонија. Standard & Poor's Ratings Services ја назначи својата „BBB” - странска валута и „BBB” - суверено кредитно рангирање во локална валута на Република Македонија. Издавачи на хартии од вредност за тргување се банки кои според Fitch Rating Agency се рангирани во „BB+”.

2007	Благајнички записи и други записи	Хартии од вредност за тргување	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРМ	6.060.092	-	-	6.060.092
РМ	2.146.746	350.949	1.285.867	3.783.562
Банки	-	300.000	-	300.000
Вкупно	8.206.838	650.949	1.285.867	10.143.654

2006	Благајнички записи и други записи	Хартии од вредност за тргување	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРМ	3.289.001	-	-	3.289.001
РМ	1.667.512	91.159	1.043.022	2.801.693
Вкупно	4.956.513	91.159	1.043.022	6.090.694

Средствата не се достасани ниту оштетени.

3.1.7 Колатерал кој е земен во сопственост

За време на 2007, Групата се здобила со средства преку стекнување на колатералот кој е чуван како гаранција, како следново:

	2007	2006
Природа на средствата	Носечки износ	Носечки износ
Станбен имот	6.997	20.107

Колатералот којшто е земен во сопственост вклучува станови, опрема и деловен имот кој не се користи од страна на Групата за нејзините основни активности. Недвижностите кои се земени во сопственост се продаваат штом е тоа можно со цел добивката да се искористи за намалување на неподмирениот задолженост. Стекнатата недвижност се класифицира во билансот на состојба заедно со другите средства.

3.1.8 Концентрација на ризици од финансиски средства со изложеност на кредитен ризик

(а) Географски сектори

Следната табела ја расчленува основната кредитна изложеност на Групата според нивните носечки износи, категоризирано според географски региони на 31 декември 2007. За оваа табела, Групата ја има распределено изложеноста по региони врз основа на земјата - седиште на своите договорни страни.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)**3.1.8 Концентрација на ризици од финансиски средства со изложеност на кредитен ризик (продолжение)****(а) Географски сектори (продолжение)**

	Држави во ЕУ	Европски држави во ЕУ	Република Македонија	Други држави	Вкупно
Благајнички записи и други подобни записи	-	-	8.206.838	-	8.206.838
Заеми и аванси на банки	3.002.307	659.845	685.626	48.391	4.396.169
Заеми и аванси на комитенти:					
Заеми за физички лица:					
— Пречекорувања на сметка	11	130	623.585	2	623.728
— Кредитни картички	144	94	472.272	3	472.513
— Орочени заеми	-	-	5.242.391	-	5.242.391
— Хипотеки	-	-	1.976.515	-	1.976.515
Заеми за претпријатија:					
— Големи претпријатија	-	-	2.272.675	-	2.272.675
— Мали и средни претпријатија	-	-	12.111.899	200	12.112.099
Финансиски средства за тргување					
— должнички хартии од вредност	-	-	650.949	-	650.949
Вложувања во хартии од вредност					
— должнички хартии од вредност	-	-	1.285.867	-	1.285.867
Останати средства	13.494	78	243.232	2	256.806
На 31 декември 2007	3.015.956	660.147	33.771.849	48.598	37.496.550

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)**3.1.8 Концентрација на ризици од финансиски средства со изложеност на кредитен ризик (продолжение)****(а) Географски сектори (продолжение)**

	Држави во ЕУ	Европски држави вон ЕУ	Република Македонија	Други држави	Вкупно
Благајнички записи и други подобни записи	-	-	4.956.513	-	4.956.513
Заеми и аванси на банки	2.206.846	937.945	350.269	84.565	3.579.625
Заеми и аванси на комитенти:	-	-	-	-	-
Заеми за физички лица:					
— Пречекорувања на сметка	6	-	86.216	-	86.222
— Кредитни картички	332	134	265.444	143	266.053
— Орочени заеми	1	-	2.346.377	-	2.346.378
— Хипотеки	-	-	1.571.077	-	1.571.077
Заеми за претпријатија:					
— Големи претпријатија	-	-	722.292	-	722.292
— Мали и средни претпријатија	3	-	10.715.294	12	10.715.309
Финансиски средства за тргување — должнички хартии од вредност	-	-	91.159	-	91.159
Вложувања во хартии од вредност — должнички хартии од вредност	-	-	1.043.022	-	1.043.022
Останати средства	-	-	354.195	-	354.195
На 31 декември 2006	2.207.188	938.079	22.501.858	84.720	25.731.845

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.8 Концентрација на ризици од финансиски средства со изложеност на кредитен ризик (продолжение)

(б) Индустриски сектори

Следната табела ја расчленува основната кредитната изложеност на Групата според нивната носечка вредност, категоризирано според индустрискиот сектор на нивните договорни страни:

	Финансиски институции	Производство	Недвижности	Големо-продажба и мало-продажба	Јавен сектор	Други индустрии	Физички лица	Вкупно
Благајнички записи и други подобни записи	8.206.838	-	-	-	-	-	-	8.206.838
Заеми и аванси за банки	4.396.169	-	-	-	-	-	-	4.396.169
Заеми и аванси за комитенти:								
Заеми за физички лица:								
- Пречекорувања на сметка	-	-	-	-	-	-	623.728	623.728
- Кредитни картички	-	-	-	-	-	-	472.513	472.513
- Орочени заеми	-	-	-	-	-	-	5.242.391	5.242.391
- Хипотеки	-	-	-	-	-	-	1.976.515	1.976.515
Заеми за претпријатија:								
- Големи претпријатија	-	991.794	-	1.040.833	-	240.048	-	2.272.675
- Мали и средни претпријатија	-	4.285.565	1.836.277	4.016.507	205.954	1.767.796	-	12.112.099
- Останати	-	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски средства за тргување - должнички хартии од вредност	650.949	-	-	-	-	-	-	650.949
Вложувања во хартии од вредност - должнички хартии од вредност	1.232.187	-	-	-	53.680	-	-	1.285.867
Други средства	-	-	-	-	-	256.806	-	256.806
На 31 декември 2007	14.486.143	5.277.359	1.836.277	5.057.340	259.634	2.264.650	8.315.147	37.496.550

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.1.8 Концентрација на ризици од финансиски средства со изложеност на кредитен ризик (продолжение)

(б) Индустриски сектори (продолжение)

	Финансиски институции	Произ- водство	Недвиж- ности	Големо- продажба и мало- продажба	Јавен сектор	Други индустрии	Физички лица	Вкупно
Благајнички записи и други подобни записи	4.956.513	-	-	-	-	-	-	4.956.513
Заеми и аванси за банки	3.579.625	-	-	-	-	-	-	3.579.625
Заеми и аванси за комитенти:								
Заеми за физички лица:								
- Пречекорувања на сметка	-	-	-	-	-	-	86.222	86.222
- Кредитни картички	-	-	-	-	-	-	266.053	266.053
- Орочени заеми	-	-	-	-	-	-	2.346.378	2.346.378
- Хипотеки	-	-	-	-	-	-	1.571.077	1.571.077
Заеми за претпријатија:								
- Големи претпријатија	-	429.988	-	50.517	-	241.787	-	722.292
- Мали и средни претпријатија	-	3.782.160	668.550	3.984.948	-	2.279.651	-	10.715.309
- Останати	-	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски средства за тргување - должнички хартии од вредност	91.159	-	-	-	-	-	-	91.159
Вложувања во хартии од вредност - должнички хартии од вредност	982.475	-	-	-	60.547	-	-	1.043.022
Други средства	155	-	-	-	-	354.040	-	354.195
На 31 декември 2006	9.609.927	4.212.148	668.550	4.035.465	60.547	2.875.478	4.269.730	25.731.845

3.2 Пазарен ризик

Пазарниот ризик претставува ризик од промена на пазарните цени, како што се промена на каматните стапки, цена на акционерскиот капитал, промена на девизните курсеви и кредитно проширување (со исклучок на промените во кредитното рангирање на должникот/издавачот) кој ќе влијае врз приходите на Групата или врз вредноста на финансиските инструменти. Целта на управувањето со пазарниот ризик е да се контролира кредитната изложеност во прифатливи рамки, за оптимизирање на повратот од ризик.

3.2.1 Девизен ризик

Групата е изложена на валутен ризик преку трансакциите во странска валута. Групата осигурува дека нето изложеноста се одржува на задоволително ниво преку купување и продажба на девизи заради надоместување на краткорочни отстапувања.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.2.1 Девизен ризик (продолжение)

Концентрација на девизниот ризик - билансни и вонбилансни финансиски инструменти:

	ЕУР	УСД	МКД	Останати	Вкупно
На 31 декември 2007					
Актива					
Парични средства и сметки во централни банки	1.777.854	49.478	1.862.242	528.772	4.218.346
Благајнички записи и други подобни записи	-	-	8.206.838	-	8.206.838
Кредити и аванси на банки	2.295.597	1.910.413	68.641	121.518	4.396.169
Кредити и аванси на комитенти	13.381.500	6.418	7.974.246	1.337.757	22.699.921
Финансиски средства за тргување	282.654	-	368.295	-	650.949
Вложувања во хартии од вредност:					
– расположливи за продажба	1.033.611	-	447.912	-	1.481.523
Вложувања во придружени претпријатија	-	-	43.447	-	43.447
Други средства	32.569	13.798	210.439	-	256.806
Вкупна актива	18.803.785	1.980.107	19.182.060	1.988.047	41.953.999
Пасива					
Депозити од финансиски институции	799.745	55.980	870.042	421.105	2.146.872
Депозити од комитенти	11.109.326	1.868.917	14.142.839	255.861	27.376.943
Други позајмени средства	7.401.512	73.313	9.734	242.966	7.727.525
Субординирани обврски	-	-	-	786.120	786.120
Други обврски	20.596	-	270.944	613	292.153
Тековен данок на приход	-	-	5.229	-	5.229
Одложен данок на приход	-	-	29.058	-	29.058
Вкупна пасива	19.331.179	1.998.210	15.327.846	1.706.665	38.363.900
Нето финансиска позиција на билансот на состојба	(527.394)	(18.103)	3.854.214	281.382	3.590.099
Вонбилансно	3.196.965	444.520	3.578.060	-	7.219.545
На 31 декември 2006					
Вкупно актива	14.852.583	1.535.940	11.695.747	836.914	28.921.184
Вкупно обврски	15.898.064	1.647.981	8.125.292	666.220	26.337.557
Нето финансиска позиција на билансот на состојба	(1.045.481)	(112.041)	3.570.455	170.694	2.583.627
Вонбилансно	2.011.095	239.976	2.690.005	775	4.941.851

На 31 декември 2007, доколку МКД ослабне за 5% во однос на странските валути со останатите променливи останати непроменливи, профитот пред оданочување за период од дваесет месеци, заклучно со 31 декември 2007 година, ќе биде помал за околу 18.576.000 МКД (2006: МКД 52.481.000). Спротивно, ако МКД зајакне за 5% во однос на странските валути, а останатите променливи останат непроменливи, профитот пред оданочување ќе се зголеми за околу 20.176.000 МКД (2006: 57.681.000 МКД).

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.2.2 Каматен ризик

Операциите на Групата се изложени на ризик од променливоста на каматните стапки како резултат на тоа што каматоносните средства (вклучувајќи ги и вложувањата) и каматоносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи. Во случај на средства и обврски со променливи каматни стапки, Групата е исто така изложена на основниот ризик кој произлегува од различниот начин на менување на променливите каматни стапки, како што се на пример каматната стапка, LIBOR и различни видови на камати.

Активностите за управување со ризикот се наменети за оптимизирање на приходите од камати, со дадени каматни стапки кои се конзистентни со деловните стратегии на Групата.

Активностите за управување со средствата и обврските се спроведуваат од аспект на чувствителноста на Групата на промените на каматните стапки. Генерално, Групата е чувствителна на промените во средствата бидејќи за најголемиот дел од каматоносните средства и обврски, Групата го задржува правото за истовремено менување на каматните стапки.

Во услови на намалување на каматните стапки, заработените маргини ќе се намалат како што каматните стапки на обврските ќе се намалуваат со понизок процент споредено со каматните стапки на средствата. Сепак вистинското влијание ќе зависи од повеќе фактори, вклучувајќи стабилност на економијата, опкружувањето и стапката на инфлација.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.2.2 Каматен ризик (продолжение)

Анализа на вкупната актива и пасива на Групата во релевантни групирања на достасаност врз основа на останатиот период до датумот на којшто можат да се променат каматните стапки, е прикажана подолу:

	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Некаматonoсни	Вкупно
На 31 декември 2007							
Актива							
Парични средства и сметки во централни банки	1.494.376	-	-	-	-	2.723.970	4.218.346
Благајнички и други подобни записи	6.649.846	1.112.225	396.120	-	-	48.647	8.206.838
Заеми и аванси на банки	3.782.398	67.693	95.673	414.139	6.225	30.041	4.396.169
Заеми и аванси за комитенти	6.633.822	3.519.005	5.378.860	4.429.077	2.052.262	686.895	22.699.921
Финансиски средства за тргување	650.949	-	-	-	-	-	650.949
Вложувања во хартии од вредност:							
— расположливи за продажба	-	-	205.598	790.635	273.556	211.734	1.481.523
Вложувања во придружени претпријатија	-	-	-	-	-	43.447	43.447
Останати средства	-	-	-	-	-	256.806	256.806
Вкупна актива	19.211.391	4.698.923	6.076.251	5.633.851	2.332.043	4.001.540	41.953.999
Обврски							
Депозити од финансиски институции	302.885	1.139.107	176.856	201.200	69.400	257.424	2.146.872
Депозити кон комитенти	14.796.070	5.367.551	5.426.501	1.363.917	9.163	413.741	27.376.943
Други позајмени финансиски средства	636.952	3.147.421	3.641.580	239.314	16.103	46.155	7.727.525
Субординирани обврски	-	783.265	-	-	-	2.855	786.120
Останати обврски	-	-	-	-	-	292.153	292.153
Тековни обврски за данок на приход	-	-	-	-	-	5.229	5.229
Одложени обврски за данок на приход	-	-	-	-	-	29.058	29.058
Вкупна пасива	15.735.907	10.437.344	9.244.937	1.804.431	94.666	1.046.615	38.363.900
Вкупна разлика од промена на камата	3.475.484	(5.738.421)	(3.168.686)	3.829.420	2.237.377	2.954.925	3.590.099
На 31 декември 2006							
Вкупна актива	11.589.875	4.113.083	4.976.240	3.315.057	1.405.943	3.520.986	28.921.184
Вкупна пасива	11.452.738	9.297.379	3.447.551	902.906	337.914	899.069	26.337.557
Вкупна разлика од промената на камата	137.137	(5.184.296)	1.528.689	2.412.151	1.068.029	2.621.917	2.583.627

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.2.2 Каматен ризик (продолжение)

Анализата на чувствителноста на каматните стапки е дефинирана врз основа изложеноста на каматниот ризик на датумот на известување. На 31 декември 2007, доколку каматните стапки се поголеми/помали за 50 базични поени, а останатите променливи останат непроменети, профитот на Групата пред оданочување за дванаесет месечен период, заклучно со 31 декември 2007, ќе се зголеми/намали за околу 8.869.000 МКД (2006: 2.718.000 МКД), а останатите компоненти на капиталот ќе влијаат на намалувањето/зголемувањето на акционерскиот капитал на Групата за 6.566.000 МКД (2006: 5.402.000 МКД).

3.3 Ризик на ликвидност

Ризикот од ликвидност е ризикот кога Групата не е во можност да ги исполни своите обврски за плаќање соодветно кога тие ќе достасаат, и да ги замени средствата кога ќе бидат повлечени. Последица од ова може да биде неисполнување на обврската да се исплатат депонентите и да се исполнат обврските по основ на заеми.

3.3.1 Процес на управување со ризици на ликвидноста

Процесот на управување со ликвидноста на Групата, кој што се спроведува во Групата, а е следен од тимот на центарот за управување со ризици, вклучува:

- Финансирање на дневна основа, управувано по пат на следење на идни парични текови, за да се осигури дека сите барања ќе се исполнат. Ова вклучува обезбедување на средства како тие достасуваат или се позајмени од комитентите. Групата одржува активно присуство на пазарите на пари за тоа да се овозможи;
- Одржување на портфолио на високо ликвидни средства кои лесно може да се продадат како заштита од било какви непредвидени прекини во паричниот тек;
- Следење на показатели на ликвидност на билансот на состојба согласно интерните и регулаторните барања; и
- Управување на концентрацијата и профилот на достасаност на долговите.

Следењето и известувањето се во форма на мерења на паричниот тек и планирања за наредниот ден, недела и месец, соодветно, бидејќи овие се клучните периоди за управување со ликвидноста. Почетна точка за овие планирања е анализата на договорната достасаност на финансиските обврски и очекуваната наплата на финансиските средства (белешки 3.3.3 - 3.3.4). Центарот за управување со ризик исто така ги следи среднорочните средства кои не се совпаѓаат, нивото и типот на неповлечени обврски по кредити, употребеноста на пречекорувањата и влијанието на потенцијалните и преземени обврски како што се акредитивите и гаранциите.

3.3.2 Пристап за финансирање

Изворите на ликвидност редовно се разгледуваат од тимот на Центарот за управување со ризик за да се одржи широка разновидност според валута, географски сектор, давател на услуги, производ и услови.

3.3.3 Не-деривативни парични текови

Табелата долу ги претставува тековите на парични одливи на Групата на не-деривативните финансиски обврски и според преостанатата договорна достасаност на датумот на билансот на состојба. Износите кои се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови, а Групата управува со ризиците на ликвидност врз основа на очекуваните недисконтирани текови на парични средства.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.3.3 Не-деривативни парични текови (продолжение)

На 31 декември 2007	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Пасива						
Депозити од финансиски институции	564.461	1.142.399	179.137	254.473	107.852	2.248.322
Депозити од комитенти	15.137.463	5.404.970	5.452.605	1.553.624	12.504	27.561.166
Други позајмени средства	278.115	303.767	3.340.218	4.057.668	195.805	8.175.573
Субординирани обврски	-	2.855	-	-	1.065.160	1.068.015
Други обврски	293.292	-	-	-	-	293.292
Тековен данок на приход	5.229	-	-	-	-	5.229
Обврски од одложен данок на приход	29.058	-	-	-	-	29.058
Вкупна пасива						
(договорни датуми за доспевање)	16.307.618	6.853.991	8.971.960	5.865.765	1.381.321	39.380.655
Вкупно актива						
(очекувани датуми за доспевање)	17.238.392	2.727.954	8.586.500	10.394.072	3.007.081	41.953.999
На 31 декември 2006						
Пасива						
Депозити од финансиски институции	535.736	424.718	632.341	23.316	-	1.616.111
Депозити од комитенти	10.061.770	5.107.193	2.521.474	685.750	357.877	18.734.064
Други позајмени средства	40.799	430.581	1.133.796	4.171.931	272.247	6.049.354
Субординирани обврски	-	-	-	-	427.375	427.375
Други обврски	179.104	-	-	-	-	179.104
Тековни даночни обврски	25.627	-	-	-	-	25.627
Обврски од одложен данок	21.257	-	-	-	-	21.257
Вкупна пасива						
(договорни датуми за доспевање)	10.864.293	5.962.492	4.287.611	4.880.997	1.057.499	27.052.892
Вкупно актива						
(очекувани датуми за доспевање)	10.884.365	2.295.480	7.385.138	6.830.524	1.525.677	28.921.184

Средствата со кои можат да се исполнат сите обврски се паричните средства, средствата во централната банка, средствата по пат на наплата, благајнички и други записи, пласмани и кредити кон банки и кредити и побарувања кон комитенти. Групата исто така, може да се справи со неочекуваните нето одливи на парични средства, со продавање на хартии од вредност и изнаоѓање на дополнителни финансиски извори како што се пазарите поддржани со средства.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.3.4 Вонбилансни ставки

	До 1 година	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
На 31 декември 2007				
Прифаќања и други финансиски капацитети	4.090.732	3.078.407	50.406	7.219.545
Вкупно	4.090.732	3.078.407	50.406	7.219.545
На 31 декември 2006				
Прифаќања и други финансиски капацитети	4.353.629	381.248	206.974	4.941.851
Вкупно	4.353.629	381.248	206.974	4.941.851

3.4 Објективна вредност на финансиски средства и обврски

Финансиски инструменти кои не се мерат според објективна вредност

Табелата подолу ги резимира сметководствените вредности и обврски кои не се презентирани во билансот на состојба на Групата по нивната објективна вредност.

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2007	2006	2007	2006
Финансиски средства				
Кредити и аванси на банки	4.396.169	3.579.625	4.413.614	3.579.625
Кредити и аванси на комитенти	22.699.921	15.707.331	25.185.648	17.948.051
— Население (физички лица)	8.315.147	4.269.730	9.309.519	5.119.514
— Големи претпријатија	2.272.675	722.292	2.508.298	810.131
— Мали и средни претпријатија	12.112.099	10.715.309	13.367.832	12.018.406
Финансиски обврски				
Депозити од финансиски институции	2.146.872	1.606.883	2.146.872	1.606.883
Депозити од комитенти	27.376.943	18.546.295	27.376.943	18.546.295
— Физички лица	13.199.948	8.345.249	13.199.948	8.345.249
— Мали и средни претпријатија	14.176.995	10.201.046	14.176.995	10.201.046
Други позајмени средства	7.727.525	5.645.454	7.727.525	5.645.454
Субординирани обврски	786.120	314.075	786.120	314.075

(а) Кредити и аванси на финансиски институции

(б) Кредити и аванси на финансиски институции, вклучително и меѓубанкарски пласмани

Објективната вредност на пласманите со променливи каматни стапки и на депозитите орочени преку ноќ е иста со нивната сметководствена вредност. Проценетата објективна вредност на депозитите со фиксна камата е базирана на дисконтираниот паричен тек, користејќи ја преовладувачката каматна стапка на пазарот на пари за долгови со сличен кредитен ризик и преостаната достасаност.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.4 Објективна вредност на финансиски средства и обврски (продолжение)

(в) Кредити и аванси на комитенти

Кредитите и авансите се нетирани за резервациите за оштетување. Проценетата објективна вредност на кредитите и авансите претставува дисконтирана сума на идните приливи на парични средства кои се очекуваат да бидат примени. Очекуваните парични текови се дисконтирани по тековна пазарна стапка за да се одреди објективната вредност.

(г) Депозити на други банки и комитенти, други депозити, други позајмици и субординирани обврски

Проценетата објективна вредност на депозитите без определена достасаност, кои ги вклучуваат некамотоносните депозити, е износ кој треба да се исплати по видување. Проценетата објективна вредност на депозити кои носат фиксна камата и други позајмици кои не котираат на активен пазар се утврдува врз основа на дисконтираните текови на парични средства, користејќи каматни стапки за новите долгови со слична преостаната достасаност.

Објективната вредност на орочените депозити со варијабилни каматни стапки ја претставува приближно нивната сметководствена вредност на денот на билансот на состојба.

Субординираните обврски носат варијабилни каматни стапки, а нивната објективна вредност е приближна до нивната сметководствена вредност на денот на билансот на состојба.

3.5 Управување со капитал

Целите на Групата кога раководи со капиталот, кој е поширок поим од прикажаниот „акционерски капитал“ во билансот на состојба, се:

- Да се придржува до капиталните барања поставени од регулаторот;
- Да се заштити способноста на Групата за одржување на континуитетот во работењето за да може да продолжи да обезбедува поврат на акционерите и користи за останатите засегнати страни; и
- Да одржи силна капитална база за да го поддржи развојот на својот бизнис.

Капиталната адекватност и користењето на пропишаниот капитал се надгледуваат на дневна основа од управата на Групата, применувајќи техники кои се базирани на насоките развиени од Базелскиот Комитет и Директивите на Европската Заедница, и кои се имплементирани од Народна банка на Република Македонија (НБРМ) за целите на супервизија. Потребните информации се поднесуваат до Народна банка на Република Македонија на квартална основа.

Централната банка на РМ пропишува секоја банка или банкарска група да: (а) држи минимално ниво на пропишан капитал од 5.000.000 ЕУР; и (б) да го одржува показателот на вкупен пропишан капитал во однос на ризично пондерираната актива (“Basel ratio”) на или над нивото на меѓународно усогласениот минимум од 8%.

Пропишаниот капитал на Групата којшто е управуван од страна на Центарот за управување со ризици е поделен во 2 столба:

- Tier 1 капитал: акционерски капитал (нетирани за било која книговодствена вредност на сопствените акции), задржана добивка и резерви создадени во согласност со распределба на задржаната добивка; и
- Tier 2 капитал: квалификуван субординиран капитал од заем и нереализирани добивки кои потекнуваат од објективното вреднување на сопственичките и должничките инструменти кои се класифицираат како расположливи за продажба.

3. Управување со финансиски ризик (продолжение)

3.5 Управување со капитал (продолжение)

Ризично пондерираната актива се пресметува применувајќи хиерархија од четири пондери за ризик, класифицирани според природата на и одразувајќи ја проценката за кредитниот, пазарниот и другите ризици поврзани со секое средство и договорна страна, земајќи го предвид секој подобен колатерал или гаранции. Сличен третман е прифатен и за вонбилансната изложеност, со некои прилагодувања за да ја одразат природата на потенцијалните загуби.

Табелата подолу го резимира составот на пропишаниот капитал и показателите на Групата за годините кои завршуваат со 31 декември. За време на тие две години, Групата се придржува до сите пропишани капитални барања на кои е подложна.

	2007	2006
Ниво 1 капитал		
Акционерски капитал (нетран за сопствени акции)	2.396.328	1.662.288
Законски резерви	477.565	444.089
Задржана добивка	226.234	226.234
Вкупен Tier 1 капитал	3.100.127	2.332.611
Ниво 2 капитал		
Субординирани обврски	783.265	314.075
Ревалоризирани резерви	87.368	94.587
Вкупно Tier 2 капитал	870.633	408.662
Одбиток од пропишаниот капитал	(174.527)	(60.128)
Вкупно пропишан капитал	3.796.233	2.681.145
Ризично пондерирана актива:		
Билансна	23.717.092	17.170.949
Вонбилансна	5.719.039	4.450.957
Вкупно ризично пондерирана актива	29.436.131	21.621.906
Базел процент	12.90%	12.40%

Одбитните ставки од пропишаниот капитал претставуваат инвестиции во финансиски инструменти со над 10% учество, во осигурителни компании и во нематеријални средства. Како резултат на промените во локалната регулатива кои стапија во сила во 2007, нематеријалните средства се одбитни ставки од сумата во Tier 1 и Tier 2 капиталот.

Зголемувањето на пропишаниот капитал во 2007 година главно се должи на дополнително уплатениот капитал и дополнителното зголемување на субординираниот долг. Зголемувањето на ризично пондерираната актива во 2007 година е резултат на порастот на активностите поврзани со кредитирање на населението и малите и средни претпријатија.

4. Критични сметководствени проценки и расудувања

Групата прави проценки и претпоставки кои влијаат на известувањата за износите во активата и пасивата во текот на следната финансиска година. Проценките и расудувањата постојано се оценуваат и на основа на претходното искуство и други фактори, вклучувајќи очекувани настани кои се сметаат за веројатни во дадените услови.

(а) Загуби поради оштетување од заеми и аванси

Групата ги разгледува нејзините портфолија за кредити и побарувања за да го процени оштетувањето најмалку на квартална основа. При одредувањето дали една загуба од оштетување треба да се искаже во билансот на успех. Групата расудува во однос на тоа дали постојат забележливи податоци кои навестуваат дека има мерливо намалување на проценетиот иден паричен тек од некое портфолио на кредити пред намалувањето да може да биде идентификувано со поединечен кредит во тоа портфолио. Овој доказ може да вклучува забележливи податоци кои навестуваат дека постои неповолна промена во статусот на исплата на заемопримачите во Групата, или во државните или локалните економски услови кои се однесуваат на неизвршувањата на обврските за активата во Групата.

Менаџментот користи проценки кои се базираат на историски евидентирани загуби на активата изложена на кредитниот ризик и на објективни докази на оштетувањата слични на оние во портфолиото кога се проектира идниот готовински тек. Методологијата и претпоставките кои се употребуваат за проценка на износот и времето на идните готовински текови се ревидираат на редовна основа за да се намали било какво несовапаѓање помеѓу проценетите загуби и стварно настанатите загуби. При вкупна промена на очекуваните готовински текови од +/-5%, проценетите резервации би се зголемиле односно намалиле за МКД 108.000.000 (2006: МКД 88.636.000).

(б) Оштетување на сопственички вложувања расположливи за продажба

Групата одредува дека сопственичките вложувања расположливи за продажба се оштетени кога постои значително или продолжено опаѓање на реалната вредност под неговата вредност. Ова одредување на тоа што е важно или продолжено бара расудување. Во донесувањето на овој заклучок, меѓу другите фактори, Групата ја одредува несигурноста на цената на капиталот. Во дополние, оштетувањето може да биде соодветно кога постојат докази за опаѓање на финансиската состојба на депонентот, исполнувањата во индустријата и секторот, промените во технологија, и оперативни и финансиски парични текови.

Ако фер вредноста на сопственичките вложувања расположливи за продажба има значајно и продолжено опаѓање под набавната вредност. Групата во финансиските извештаи за 2007 ќе има дополнителна загуба од МКД 5.394.000. преку трансфер на ревалоризационите резерви во билансот на успех (2006: МКД 3.248.000).

(в) Оштетување на запленети средства

Процесот за пресметување на загубата поради оштетување бара да се направат важни и комплексни претпоставки во однос на планираниот продажен период на запленетите средства, нивните проценети нето продажни вредности и соодветната стапка на попуст, со цел да намали вредност на нето сегашната вредност на очекуваниот паричен тек на готовина од продажбата на одредени предмети на запленетите недвижности. Раководството на Групата е сигурно дека запленетите средства ќе бидат продадени во разумна временска рамка, без загуби. Во спротивно, ќе бидат направени прилагодувања во идните периоди доколку пазарната активност посочи дека таквите прилагодувања се соодветни.

5. Нето приходи од камати

	2007	2006
Приходи од камати		
Кредити и аванси:		
— на банки	206.821	143.525
— на комитенти	1.904.919	1.404.553
	2.111.740	1.548.078
Парични средства и краткорочни средства	21.000	13.683
Вложувања во хартии од вредност	496.976	278.934
	2.629.716	1.840.695
Расходи од камати		
Депозити од финансиски институции	55.220	14.429
Депозити од комитенти	633.742	356.488
	688.962	370.917
Други позајмени средства	456.295	283.877
	1.145.257	654.794

6. Нето приходи од провизии и надоместоци

	2007	2006
Приходи од провизии и надоместоци		
Акредитиви и гаранции	120.305	216.616
Платен промет	275.718	120.862
Доверителски и други поверенички надоместоци	4.238	6.040
Административни услуги	70.402	50.451
Старателски сметки	1.962	307
Брокерски услуги	36.299	18.962
Други провизии	84.346	45.032
	593.270	458.270
Расходи од провизии и надоместоци		
Банкарски услуги	38.055	49.413
Платен промет	11.331	8.620
Останати платени надоместоци	44.263	20.240
	93.649	78.273

Групата обезбедува старателство, доверителство, корпоративна администрација, управување со вложувања и советодавни услуги на трети страни, кои ја вклучуваат Групата во правењето на распределба и набавка и одлуки за продажба во однос на широк опсег на финансиски инструменти. Средствата кои се чуваат во доверителска сопственост не се вклучени во овие финансиски извештаи. За некои од овие спогодби, Групата ги прифаќа целите за нивоата на референтните точки за повратите на средствата кои се во грижа на Групата. Овие услуги предизвикуваат пораст на ризикот дека Групата ќе биде обвинета за лошо управување или лошо извршување.

7. Приходи од дивиденди

	2007	2006
Хартии од вредност расположливи за продажба	8.069	4.172
	8.069	4.172

8. Нето приходи од тргување

	2007	2006
Нето (расходи)/приходи од тргување	16.822	(159)
Приходи од камати од средства за тргување	451	1.405
	17.273	1.246

Нето приходот од тргување вклучува добивки и загуби од државни записи и обврзници. Приходот вклучува резултати од учеството на пазарот на државни записи и обврзници.

9. Нето приходи од курсни разлики

	2007	2006
Приходи од курсни разлики	3.766.777	1.195.894
Расходи од курсни разлики	(3.641.047)	(1.060.009)
	125.730	135.885

10. Нето приходи од продажба на вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба

	2007	2006
Нето приход од продажба на вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	794	12.773

11. Други оперативни приходи

	2007	2006
Приходи од наемнини	6.292	8.942
Капитална добивка	663	4.436
Останато	28.610	14.480
	35.565	27.858

12. Административни трошоци

	2007	2006
Трошоци за вработени		
Хонорари и плати	223.074	178.341
Трошоци за пензиско осигурување	79.442	66.866
Трошоци за социјално осигурување	69.067	66.904
Надоместоци за хранарина и превоз	19.720	16.555
Регрес за годишен одмор	6.907	4.580
Награди за членови на Управен одбор, Работодавен орган и вработени	70.908	54.913
Трошоци за неискористени годишни одмори	8.991	-
Останато	3.828	4.008
Амортизација	97.821	76.757
	579.758	468.924

13. Други оперативни расходи

	2007	2006
Административни и маркетинг трошоци	257.371	182.778
Премии за осигурување на депозити	69.563	47.840
Премии за осигурување на средства	18.663	15.631
Трошоци по актуарска пресметка (белешка 31)	3.716	7.713
Намалување на вредноста на средства стекнати преку наплата на побарувања	13.704	8.910
Судски трошоци	-	164
Трошоци за наеми	57.602	37.357
Друго	50.158	32.119
	470.777	332.512

14. Загуби поради оштетување

	2007	2006
Пасмани во и кредити на банки (белешка 18)	4.110	(592)
Кредити и аванси на комитенти (белешка 20)	392.010	431.359
Други средства (белешка 26)	2.987	2.896
Други вложувања		1.520
Потенцијални и преземени обврски (белешка 32)	56.959	28.333
Наплатени отпишани побарувања	-	(26.469)
	456.066	437.047

15. Данок од добивка

	2007	2006
Данок	76.977	80.702
	76.977	80.702

Данокот од добивка пресметан на добивката пред оданочување на Групата, се разликува од теоретскиот износ којшто би се појавил користејќи ја основната даночна стапка и е прикажан подолу:

	2007	2006
Добивка пред оданочување	667.567	506.525
Данок пресметан по даночна стапка од 12% (2006: 15%)	80.108	75.978
Расходи кои не се одземаат за даночни цели	13.992	33.229
Приход кој не се оданочува	(13.547)	(11.301)
Даночни олеснувања за вложувања	-	(16.337)
Даночни олеснувања за резервации	(3.332)	-
Друго	(244)	(867)
Расходи од данок на добивка	76.977	80.702

Управата за јавни приходи е одговорната власт за извршување на целосна даночна контрола за годината завршена на 31 декември 2007 година.

Даночните обврски на Групата се основаат на даночните поврати поднесени до даночните власти и се финализирани при ревизијата на Централните даночни власти, или откако е поминат 5 годишен период од нивното поднесување.

Раководството на Групата не е запознаено со било какви околности, кои може да предизвикаат потенцијална материјална обврска во однос на горенаведеното.

16. Парични средства и парични еквиваленти

	2007	2006
Парични средства во благајна	1.555.982	1.130.143
Тековна сметка кај домашни банки	38.538	5.684
Други краткорочни високо ликвидни вложувања	7.349	379
Сметки кај централни банки различни од задолжителни резервни депозити	1.443.718	853.763
Вклучено во пари и парични еквиваленти (белешка 37)	3.045.587	1.989.969
Задолжителна резерва кај централни банки	1.172.759	1.056.322
	4.218.346	3.046.291

16. Парични средства и парични еквиваленти (продолжение)

Групата мора да обезбеди задолжителна резерва во МКД и во странска валута кај Народна банка на Република Македонија.

Задолжителната резерва во МКД во износ од 1.494.376.000 на 31 декември 2007 година, претставува 10% од просечниот месечен износ на депозитите по видување, орочените депозити до три месеци и орочените депозити со доспеаност од повеќе од три месеци. Ефективната каматна стапка на задолжителната резерва во МКД е 2% (2006: 2%). Задолжителните резервни средства се одржуваат на тековната сметка во НБРМ.

Задолжителната резерва во странски валути на 31 декември 2007 година претставува 10% од просечните дневни биланси на сметките изразени во Евра според средниот девизен курс на НБРМ кој е важечки на датумот на билансот на состојба. Групата не прима камата од задолжителните резерви во странски валути. Банките се обврзани да извршат трансфер на износот во Евра на пресметаната задолжителна резерва на сметката на НБРМ кај Deutsche Bundesbank Frankfurt.

17. Благајнички записи и други записи

	2007	2006
Благајнички записи	6.060.092	3.289.001
Државни записи со доспеаност до 90 дена	1.696.689	1.032.429
Вклучено во пари и парични еквиваленти (белешка 37)	7.756.781	4.321.430
Државни записи со доспеаност над 90 дена	450.057	635.083
	8.206.838	4.956.513

Благајнички записи се должнички хартии од вредност издадени од Народна банка на Република Македонија кои достасуваат до 28 дена. Групата прима ефективна камата по стапки од 4,71% - 4,86% (2006: 5,52% - 5,92%) на годишно ниво. Благајничките записи се категоризираат како средства кои се чуваат за тргување и се признаваат по нивната објективна вредност. Вкупниот износ на балајничките записи ја вклучува каматата во износ од 15.654.000 МКД (2006: МКД 7.471.000).

Државните записи кои достасуваат до и над 90 дена, се со ефективни каматни стапки од 5,19% - 8,39% (2006: 5,99% - 8,80%) на годишно ниво. Вкупниот износ на државните записи ја вклучува каматата во износ од 32.992.000 МКД (2006: 26.408.000 МКД).

18. Кредити и аванси на банки

	2007	2006
Пласмани кај други банки	3.724.191	612.328
Вклучено во парични средства и парични еквиваленти (белешка 37)	3.724.191	612.328
Кредити и аванси на други банки	677.321	2.968.530
Без: Резервација за оштетување	(5.343)	(1.233)
	4.396.169	3.579.625
Тековно	3.883.070	3.295.278
Нетековно	513.099	284.347

Движење на посебната резерва за кредити и пласмани во банки

	2007	2006
Сметка на 1 јануари	1.233	1.825
Посебна резерва за оштетување	4.110	(592)
На 31 декември	5.343	1.233

Кредитите и пласманите на банки и други финансиски институции се со ефективни каматни стапки од 5,87% до 10,38% (2006: 5,7% до 8,75%) на година. Пласманите кај странски банки се со ефективни каматни стапки од 0,47% до 5,60% (2006: 3% до 5,52 %), на годишно ниво и пласманите кај домашни банки се со ефективна стапка од 4,88% (2006: 3,66%), на годишно ниво.

На 31 декември 2007 година, дел од пласманите на Групата кај странски банки во износ од МКД 116.463.000 (2006: МКД 246.026.000) претставува депозит задржан како колатерал кај LHB Internationale Handelsbank AG Frankfurt за кредити од истата банка (белешка 29).

19. Средства за тргување

	2007	2006
Државни записи	68.295	46.587
Други државни обврзници	282.654	44.572
Корпоративни обврзници	300.000	-
Вкупно должнички хартии од вредност	650.949	91.159

Државните записи достасуваат до 1 година и се со ефективна каматна стапка од 5,24% - 8,39% (2006: 9%) на годишно ниво. Вкупниот износ на државните записи чувани за тргување вклучува камата во износ од нула МКД (2006: 1.169.000 МКД). Други државни обврзници се со достасаност до 1 месец со ефективна каматна стапка од 2% (2006: 9%) на годишно ниво. Вкупниот износ на државни обврзници чувани за тргување вклучува камата во износ од нула МКД (2006: 415.000 МКД).

20. Кредити и аванси на комитенти

	2007	2006
Физички лица (население):		
- Пречекорувања на сметка	691.017	97.937
- Кредитни картички	545.637	299.064
- Други кредити	5.617.190	2.595.366
- Хипотеки	2.177.540	1.766.727
	9.031.384	4.759.094
Правни лица:		
- Големи претпријатија	2.319.304	764.837
- Мали и средни претпријатија	13.512.734	11.911.069
	15.832.038	12.675.906
Јавни институции	-	43.822
Бруто кредити и пласмани	24.863.422	17.478.822
Посебна резерва за оштетување	(2.163.501)	(1.771.491)
Нето	22.699.921	15.707.331
Тековно	11.061.232	8.601.122
Нетековно	11.638.689	7.106.209

Кредитите се со ефективни стапки од 2,74% до 24,92% (2006: 2,6% до 25,4%) годишно.

Резервации за оштетување

Движењето на посебната резерва за загуби од кредити и побарувања по класа се следните:

Физички лица					
	Пречекорувања на сметка	Кредитни картички	Други кредити	Хипотеки	Вкупно
На 1 јануари 2007	11.715	33.011	248.988	195.650	489.364
Посебна резерва	55.574	40.113	125.811	5.375	226.873
На 31 декември 2007	67.289	73.124	374.799	201.025	716.237

Физички лица					
	Пречекорувања на сметка	Кредитни картички	Други кредити	Хипотеки	Вкупно
На 1 јануари 2006	12.144	8.158	173.164	104.696	298.162
Посебна резерва	(429)	24.853	75.824	90.954	191.202
На 31 декември 2006	11.715	33.011	248.988	195.650	489.364

20. Кредити и аванси на комитенти (продолжение)

	Правни лица		
	Големи претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно
На 1 јануари 2007	42.545	1.239.582	1.282.127
Поседна резерва	4.084	161.053	165.137
На 31 декември 2007	46.629	1.400.635	1.447.264

	Правни лица		
	Големи претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно
На 1 јануари 2006	37.372	1.009.566	1.046.938
Поседна резерва	5.173	234.984	240.157
Отпишани заеми	-	(4.968)	(4.968)
На 31 декември 2006	42.545	1.239.582	1.282.127

21. Вложувања во хартии од вредност

	2007	2006
Хартии од вредност расположливи за продажба		
Должнички хартии од вредност – по објективна вредност:		
- Котирани	1.285.867	966.056
- Некотирани	-	76.966
Сопственички хартии од вредност – по објективна вредност:		
- Котирани	153.274	79.265
- Некотирани	42.382	22.993
Вкупно хартии од вредност расположливи за продажба	1.481.523	1.145.280
Тековни	330.430	220.425
Нетековни	1.151.093	924.855

Условите на државните обврзници кои се расположливи за продажба се следните:

- Обврзници кои се издадени од Владата за старо девизно штедење во износ од МКД 212.440.000 (2006: МКД 252.366.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 20 полу-годишни рати на секој 1 април и 1 октомври, почнувајќи од 1 април 2002 се до 1 октомври 2011.
- Обврзници за денационализација (01) во износ од МКД 1.752.000 (2006: МКД 2.102.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2003 до 1 јуни 2012.
- Обврзници за денационализација (02) во износ од МКД 140.879.000 (2006: МКД 153.968.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2004 до 1 јуни 2013.

21. Вложувања во хартии од вредност (продолжение)

- Обврзници за денационализација (03) во износ од МКД 198.838.000 (2006: МКД 191.715.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2005 се до 1 јуни 2014.
- Обврзници за денационализација (04) во износ од МКД 275.273.000 (2006: МКД 266.129.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2006 се до 1 јуни 2015.
- Обврзници за денационализација (05) во износ од МКД 79.694.000 (2006: МКД 51.800.000), со каматна стапка од 2% (2006: 2%) годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2007 се до 1 јуни 2016.
- Обврзници за денационализација (06) во износ од МКД 115.473.000, со каматна стапка 2% годишно. Главниот износ се плаќа во 10 еднакви годишни рати на секој 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2008 се до 1 јуни 2017.
- Континуирани долгорочни обврзници во износ од МКД 244.958.000 (2006: МКД 34.857.000), со каматна стапка 6,50% - 9,00% (2006: 9%) годишно. Плаќањето на каматата се врши годишно, а вкупниот износ се плаќа на датумот на доспевање.

Вкупниот износ од обврзниците за старо девизно штедење, денационализација и континуирани долгорочни обврзници вклучуваат камата во износ од МКД 16.560.000 (2006: МКД 13.119.000).

Движењето на посебната резерва на вложувања:

	Расположливи за продажба	Вкупно
На 1 јануари 2007	1.145.280	1.145.280
Зголемувања	497.232	497.232
Намалувања (продажба и отплата)	(262.219)	(262.219)
Добивки од промената на објективната вредност	101.230	101.230
На 31 декември 2007	1.481.523	1.481.523
На 1 јануари 2006	987.865	987.865
Зголемувања	475.231	475.231
Намалувања (продажба и отплата)	(338.459)	(338.459)
Добивки од промената на објективната вредност	20.643	20.643
На 31 декември 2006	1.145.280	1.145.280

22. Вложувања во недвижности

	2007	2006
На 1 јануари		
Трошоци	66.369	66.369
Акумулирана амортизација	13.420	11.761
Нето книговодствена вредност	52.949	54.608
Годината завршена на 31 декември		
Почетна книговодствена вредност	52.949	54.608
Трансфер во недвижности, постројки и опрема (трошоци)	(66.369)	-
Цена на амортизација	(967)	(1.659)
Трансфер на амортизација на недвижности, постројки и опрема	14.387	-
Сметководствена вредност	-	52.949
На 31 декември		
Трошоци	-	66.369
Акумулирана амортизација	-	13.420
Нето книговодствена вредност	-	52.949

Објективната вредност на недвижностите е МКД нула (2006: МКД 55.000.000)

23. Вложувања во придружени претпријатија

	2007	2006
Нов пензиски фонд	43.447	40.790
	43.447	40.790

		% на учество	
Држава		2007	2006
Нов пензиски фонд АД - Скопје	Република Македонија	49%	49%

Преглед на финансиските информации за депонент за кој е пресметан акционерски капитал, неприлагоден за процентот на сопственоста кој го поседува Групата:

	Средства	Обврски	Акционерски капитал	Приходи	Добивка / загуба
2006					
Нов пензиски фонд АД – Скопје	92.984	9.741	83.243	58.113	(5.762)
Состојба на 31 декември	92.984	9.741	83.243	58.113	(5.762)
2007					
Нов пензиски фонд АД – Скопје	99.350	10.229	89.121	84.599	5.423
Состојба на 31 декември	99.350	10.229	89.121	84.599	5.423

24. Недвижности и опрема

	Згради	Мебел и опрема	Инвестиции во тек	Друго	Вкупно
На 1 јануари 2006					
Набавна вредност	391.645	315.906	42.805	8.302	758.658
Акумулирана амортизација	(43.731)	(182.560)	-	(4.161)	(230.452)
Нето сметководствена вредност	347.914	133.346	42.805	4.141	528.206
На 31 декември 2006					
Почетна сметководствена вредност	347.914	133.346	42.805	4.141	528.206
Зголемувања	-	75.674	1.959	2.196	79.829
Трансфер	29.548	250	(29.798)	-	-
Оттуѓување и расходување	-	(1.789)	-	-	(1.789)
Амортизација за годината	(10.413)	(56.028)	-	(1.488)	(67.929)
Крајна сметководствена вредност	367.049	151.453	14.966	4.849	538.317
На 1 јануари 2007					
Набавна вредност	421.193	376.966	14.966	10.498	823.623
Акумулирана амортизација	(54.144)	(225.513)	-	(5.649)	(285.306)
Нето сметководствена вредност	367.049	151.453	14.966	4.849	538.317
На 31 декември 2007					
Почетна сметководствена вредност	367.049	151.453	14.966	4.849	538.317
Зголемувања	120	154.216	5.710	7.517	167.563
Трансфер од недвижности дадени под закуп	66.369	-	-	-	66.369
Оттуѓување и расходување	-	(433)	-	-	(433)
Амортизација за годината	(11.290)	(69.379)	-	(2.186)	(82.855)
Трансфер од недвижности дадени под закуп	(14.387)	-	-	-	(14.387)
Крајна сметководствена вредност	407.861	235.857	20.676	10.180	674.574
На 31 декември 2007					
Набавна вредност	487.682	520.577	20.676	18.015	1.046.950
Акумулирана амортизација	(79.821)	(284.720)	-	(7.835)	(372.376)
Нето сметководствена вредност	407.861	235.857	20.676	10.180	674.574

На 31 декември 2007 Групата нема недвижности заложени како колатерал (2006: нема).

25. Нематеријални средства

	2007	2006
Состојба на 1 јануари	78.004	30.664
Зголемувања	25.836	47.415
Намалувања и отписи	-	(75)
Состојба на 31 декември	103.840	78.004
Амортизација		
Состојба на 1 јануари	19.953	12.859
Амортизација за годината	13.998	7.169
Намалувања и отписи	-	(75)
Состојба на 31 декември	33.951	19.953
Сметководствена вредност на 31 декември	69.889	58.051

26. Останати средства

	2007	2006
Средства добиени во замена на сомнителни и спорни побарувања	113.609	280.908
Аванси	51.417	12.804
Останато	97.663	63.379
Посебна резерва за оштетување	(5.883)	(2.896)
	256.806	354.195
Тековни	201.893	354.195
Нетековни	54.913	-
Движење на посебна резерва за оштетување		
Состојба на 1 јануари	2.896	-
Нето зголемување на оштетување (белешка 14)	2.987	2.896
Состојба на 31 декември	5.883	2.896

Средствата стекнати преку процедурата на заплenuвање вклучуваат станови, опрема и деловни простории кои не се користат од Групата за своите основни операции.

Пазарот за одредени видови на колатерали во Република Македонија е во рана фаза на развој. Раководството има направено пресметка на очекуваниот повратен нето износ намален за расходите за реализација на средствата, врз основа на поголем број на фактори, вклучувајќи и независна проценка. Меѓутоа, доколку се земе во предвид горенаведеното, реализираните износи може да се разликуваат од направените пресметки.

27. Депозити од финансиски институции

	2007	2006
Депозити по видување:		
- Банки и штедилници	314.677	280.941
- Осигурителни друштва	60.406	21.824
- Други финансиски институции	84.507	57.972
Орочени депозити:		
- Банки и штедилници	1.038.510	1.070.874
- Осигурителни друштва	32.274	16.550
- Други финансиски институции	616.498	158.722
	2.146.872	1.606.883
Тековни	1.875.502	1.589.541
Нетековни	271.370	17.342

Ефективните каматни стапки на депозитите од банки и други финансиски институции се од 1% до 1,5% (2006: 1% - 1,5%) годишно, додека, ефективните каматни стапки на орочените депозити се од 1% до 9,50% (2006: 1% - 9,3%) годишно.

28. Депозити од комитенти

	2007	2006
Јавни институции		
- Депозити по видување	6.020	416.071
- Орочени депозити	217.271	122.454
Претпријатија		
- Депозити по видување	8.466.398	4.648.912
- Орочени депозити	5.339.431	4.851.226
Население		
- Депозити по видување	4.462.232	3.210.146
- Орочени депозити	8.737.716	5.135.103
Ограничени депозити		
Претпријатија	147.875	162.383
	27.376.943	18.546.295
Тековни	25.995.038	17.690.437
Нетековни	1.381.905	855.858

Ефективните каматни стапки на тековните сметки се од нула до 1% (2006: нула до 1%) годишно, додека ефективните каматни стапки на орочените депозити се од 0,10% до 9,40% (2006: 1% до 8,75%) годишно.

29. Други позајмени средства

	Каматна стапка (%)	2007	2006
Домашни извори:			
Македонска Банка за Поддршка на развојот	4 - 5,5% 7 - 8% 3 месеци EURIBOR + 1% 3 месеци EURIBOR + 1%	323.107	387.247
Македонска развојна фондација	4,25% - 6,3%	102.270	114.448
Странски извори:			
Европска инвестициона банка	3 месеци EURIBOR + 0,061-0,078%	1.010.077	814.585
Европска инвестициона банка (преку НБРМ)	3 месеци EURIBOR + 0,25%		
Европска банка за обнова и развој	6 месеци EURIBOR 1,20%+1,45%	3.172.343	1.249.219
НЛБ Групација	3 месеци EURIBOR + 0,75% 3 месеци EURIBOR + 1,5 - 2,25% 6 месеци EURIBOR + 1,8% 1 месеци CHFLIBOR + 2,25% 3 месеци EURIBOR + 1,50% 3 месеци EURLIBOR + 2,15%-2,75% 3 месеци CHFLIBOR + 2,25% 3 месеци CHFLIBOR + 3,25%	1.618.931	2.386.129
Меѓународен Фонд за соработка и развој Тајван	6 месеци USDLIBOR - 0,5% 4% 6 месеци USDLIBOR - 0,5%	73.313	94.330
Светска банка	6 месеци EURIBOR + 2,75% 6 месеци EURIBOR	129.424	225.876
Меѓународен фонд за развој на земјоделството	1%	165.604	159.418
Адриа банка	3 месеци EURIBOR + 1,85%	214.237	214.202
Раифајзен банка	3 месеци EURIBOR + 0,75%	612.016	-
Ерсте банка	3 месеци EURIBOR + 0,95%	306.203	-
		7.727.525	5.645.454
Тековни		3.922.100	1.605.176
Нетековни		3.805.425	4.040.278

Кредитите кои биле доделени од страна на МБПР, МРФП, IFAD, ICDF Тајван и EIB (преку НБРМ) и Светска банка се осигурани со меници од НЛБ Тутунска банка АД.

Кредитите од EBRD, Адриа банка и RZB Bank, се осигурани со конфирмирано писмо од НЛБ д.д. Љубљана. (Заемот од Адриа банка е отплатен на 7 јануари 2008).

Кредитот од Европската инвестициона банка за инвестиции е осигуран со Банковна гаранција издадена од НЛБ д.д. Љубљана.

Кредитот доделен од страна на LHB Internationale Handelsbank AG Франкфурт во износ од МКД 116.463.000 (2006: МКД 246.026.000), вклучен во заемите од НЛБ – Групата, е со каматна стапка од три месеци EURIBOR+0,75% и е осигуран со депозит (белешка 18).

29. Други позајмени средства (продолжение)

Синдициран кредит

На 19 декември 2006 Групата склучи Договор за синдициран кредит со Европската банка за обнова и развој на износ од ЕУР 55.000.000 кој се содржи од А и Б делови:

	Износ во ЕУР	Каматна стапка	Датум на отплата
Кредит А	19.000.000	6 месеци EURIBOR + 1,45 %	Две години со можност за пролонгација за уште една година
Кредит Б	36.000.000	6 месеци EURIBOR + 1,20%	ЕУР 3.272.727,27 беа отплатени на 19 декември 2007; ЕУР 32.727.272,73 беа пролонгирани до 19 јануари 2008

Кредит од Европска банка за инвестиции

На 23 ноември 2006 Групата склучи договор со Европската банка за инвестиции за ЕУР 10.000.000. Условите за секоја поединечна исплата ќе се одредат при секоја исплата на одделни транши. Со датум на важење 31 декември 2007, Групата повлече вкупен износ од ЕУР 8.560.000, во 4 дела, под следниве услови:

	Износ во ЕУР	Каматна стапка	Датум на отплата
Дел 1	2.810.000	3 месеци EURIBOR + 0,073 %	8 години вклучувајќи 2 години грејс период
Дел 2	2.750.000	3 месеци EURIBOR + 0,078 %	7 години вклучувајќи 1 година грејс период
Дел 3	1.500.000	3 месеци EURIBOR + 0,061 %	5 години вклучувајќи 1 година грејс период
Дел 4	1.500.000	3 месеци EURIBOR + 0,044 %	7 години вклучувајќи 1 година грејс период

Кредит од ERSTE BANK AG Виена

На 21 мај 2007 Групата склучи Договор за заем со ERSTE BANK AG Виена во износ од ЕУР 5.000.000:

	Износ во ЕУР	Каматна стапка	Датум на отплата
Кредит	5.000.000	3 месеци EURIBOR + 0,95 %	Две години

Кредит од RZB Австрија

На 18 декември 2007 Групата склучи Договор за кредит во износ од ЕУР 10.000.000:

	Износ во ЕУР	Каматна стапка	Датум на отплата
Кредит	10.000.000	3 месеци EURIBOR + 0,75 %	Една година со можност да се пролонгира за уште една година

30. Субординирани обврски

	2007	2006
Субординиран кредит	786.120	314.075
	786.120	314.075
Тековни	2.855	-
Нетековни	783.265	314.075

Субординираните кредити од NLB Interfinanz беа доделени со каматна стапка од 3 месеци CHF Libor + 3,25%, и доспеаност од 7 години. Конверзијата во капитал ќе се одреди со посебен Анекс договор, по посебно одобрение од страна на релевантниот одбор на Групата.

31. Останати обврски

	2007	2006
Обврски за дивиденди	2.359	1.862
Обврски за предвремени уплати	119.894	74.336
Обврски кон добавувачи	30.029	16.338
Обврски за пресметани награди на членови на Управен одбор, Управата и вработените	60.450	51.738
Обврски по актуарска пресметка	15.997	12.282
Обврски за неискористени годишни одмори	8.867	-
Останато	54.557	21.410
	292.153	177.966

Движењето на долгорочните користи за вработени е прикажано подолу:

	2007	2006
Состојба на 1 јануари	12.281	4.568
Актуарска пресметка (белешка 13)	3.716	7.713
Состојба на 31 декември	15.997	12.281

Долгорочните користи за вработени вклучуваат јубилејни награди и отпремнини при одење во пензија.

32. Превземени обврски

Групата издава банковни гаранции и акредитиви во име на своите комитенти до трети страни. Овие договори имаат фиксни лимити и обично се продолжуваат во период од најмногу три години. Истекувањата не се концентрирани во ниеден период.

Следната табела укажува на договорните износи на превземените обврски на Групата по категории:

	2007	2006
Гаранции		
- во МКД валута	2.068.136	1.138.040
- во странска валута	2.407.667	1.453.019
Акредитиви		
- во странска валута	857.794	798.828
Лимити на сметки и картици	1.885.948	1.551.964
	7.219.545	4.941.851
Поседна резерва за оштетување	(356.296)	(299.337)
	6.863.249	4.642.514

Овие превземени обврски имаат кредитен ризик на вонбилансната состојба, бидејќи во билансот на состојба се признаени само надоместоците и зголемувањата од можните загуби, се додека не се исполнат или истечат преземените обврски. Голем број од превземените обврски ќе истечат без да бидат целосно или делумно авансирани. Поради тоа, износите не го претставуваат очекуваниот иден паричен тек.

Движење во резервации за превземени обврски:

	2007	2006
Состојба на 1 јануари	299.337	271.004
Нето зголемување во резервацијата за оштетување (белешка 14)	56.959	28.333
Состојба на 31 декември	356.296	299.337

33. Обврски за одложен данок

	2007	2006
Состојба на 1 јануари	21.257	20.077
Признати во капиталот	7.801	1.180
Состојба на 31 декември	29.058	21.257

Обврските за одложен данок произлегуваат од следново:

Обврски за одложен данок		
Финансиски средства расположливи за продажба	29.058	21.257

34. Трансакции на поврзани страни

Според одредбите за асоцијација на Банката, највисоко тело на Банката е Собранието, кое е составено од сите иматели на регистрираните обични акции на Банката. Свкупната контрола врз Групата е во рацете на неизвршниот Одбор на директори („Управниот одбор“) кој е назначен од страна на акционерите.

Групата е контролирана од страна на Групацијата на Нова Љубљанска банка („НЛБ“), која поседува 87,6% (2006: 83,4%) од акциите со право на глас. Во текот на редовното работење се случуваат бројни банкарски трансакции со поврзани страни. Овие трансакции биле извршени под комерцијални услови и по пазарни каматни стапки. Обемот на трансакции со поврзаните страни, како и состојбите на крајот на годината, се следните:

За годината завршена на 31 декември 2007:

	Компанија – мајка и подружници	Вложувања во придружени претпријатија	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	54.812	1	1.347
Приходи од провизии	205.322	2.335	1.418
Расходи за камати	6.253	64	296
Расходи за провизии	19.562	-	-
Биланс на состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	37.784	-	-
Кредити издадени во текот на годината	86.610.545	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(86.539.730)	-	-
Состојба на 31 декември	108.599	-	-
Кредити			
Состојба на 1 јануари	549.930	-	4.265
Кредити издадени во текот на годината	51.233.720	525	55.759
Кредити отплатени во текот на годината	(50.614.298)	(525)	(30.896)
Состојба на 31 декември	1.169.352	-	29.128
Депозити			
Состојба на 1 јануари	1.034.631	31.578	341.165
Депозити примени во текот на годината	28.702.612	267.463	598.252
Депозити вратени во текот на годината	(28.543.531)	(193.481)	(826.344)
Состојба на 31 декември	1.193.712	105.560	113.073
Позајмици (кредити)			
Состојба на 1 јануари	2.700.204	-	-
Кредити издадени во текот на годината	1.014.368	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(1.095.579)	-	-
Состојба на 31 декември	2.618.993	-	-
Биланс на успех	2.618.993	-	-

34. Трансакции на поврзани страни (продолжение)

За годината завршена на 31 декември 2006:

	Компанија - мајка и подружници	Вложувања во придружени претпријатија	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	42.298	-	366
Приходи од провизии	1.222	14	5.690
Расходи за камати	26.647	206	25.909
Расходи за провизии	7.962	-	8.620
Биланс на состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	75.327	-	-
Кредити издадени во текот на годината	70.336.378	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(70.373.921)	-	-
Состојба на 31 декември	37.784	-	-
Кредити			
Состојба на 1 јануари	2.487.591	-	5.534
Кредити издадени во текот на годината	6.539.282	141	18.116
Кредити отплатени во текот на годината	(8.476.943)	(141)	(19.385)
Состојба на 31 декември	549.930	-	4.265
Депозити			
Состојба на 1 јануари	285.559	12.267	641.202
Депозити примени во текот на годината	5.377.710	537.575	27.973.197
Депозити вратени во текот на годината	(4.628.638)	(518.264)	(28.273.234)
Состојба на 31 декември	1.034.631	31.578	341.165
Позајмици (кредити)			
Состојба на 1 јануари	2.930.098	-	-
Кредити издадени во текот на годината	2.185.795	-	-
Кредити отплатени во текот на годината	(2.415.689)	-	-
Состојба на 31 декември	2.700.204	-	-
Биланс на успех	2.700.204	-	-

34. Трансакции на поврзани страни (продолжение)**Трансакции со клучниот менаџерски тим**

Вкупните надоместоци на клучниот менаџерски тим се следните:

	2007	2006
Извршни директори	43.919	73.803
Неизвршни директори	2.404	3.064
	46.323	76.867

Сите надоместоци на клучниот менаџмент се краткорочни користи за вработените.

35. Комисионо работење

	2007	2006
Претпријатија	863.423	1.063.472
Физички лица	82.004	82.190
Останато	525.406	45.841
	1.470.833	1.191.503

Групата управува со средства во име на трети страни, кои главно се во облик на кредити до различни комитенти. Групата прима приходи од надоместоци за обезбедување на овие услуги. Доверителските средства не се средства на Групата и не се признаени во билансот на состојба. Групата не е изложена на кредитен ризик поврзан со ваквите пласмани, бидејќи таа не ги гарантира овие вложувања.

36. Акционерски капитал

	Број на акции	Обични акции	Премија по акција	Акции без право на глас	Вкупно
На 1 јануари 2006	693.866	643.645	968.422	50.221	1.662.288
На 31 декември 2006	693.866	643.645	968.422	50.221	1.662.288
- Зголемување од издадени акции	91.755	91.755	642.285	-	734.040
На 31 декември 2007	785.621	735.400	1.610.707	50.221	2.396.328

Акционерскиот капитал на Групата се состои од МКД 735.400 (2006: МКД 643.645) обични акции и МКД 50.221 (2006: МКД 50.221) акции без право на глас. Обичните акции и акциите без право на глас имаат номинална вредност од МКД 1.000 (2006: МКД 1.000). Сите издадени акции се платени во целост.

Имателите на обични акции имаат право да примаат дивиденди како што е најавено од време на време и имаат право на еден глас по акција на состаноците на Групата. Акциите без право на глас даваат право на приоритет во плаќањето на дивиденди, но не носат право на глас. Сите акции се рангирани на ист начин во однос на преостанатите средства на Групата.

36. Акционерски капитал (продолжение)

Долунаведените акционери имаат повеќе од 5% од капиталот од издадените акции со право на глас.

Акционери	% на капитал од акции со право на глас	
	2007	2006
LHB AG – Франкфурт	30.8%	35.2%
NLB Interfinanz AG – Цирих	28.5%	30.1%
Нова Љубљанска банка д.д. – Љубљана	28.3%	18.1%
Хрватска Поштенска банка д.д. – Загреб	-	5.5%

Врз основа на Договор и Анекс бр. 1.2.3 и 4 на договорот за пренос на правата на глас од акциите што ги поседува NLB InterFinanz AG Цирих во НЛБ Тутунска банка, правата на глас од акционерот NLB InterFinanz AG Цирих (28,5%) се пренесени на Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана. Со тоа, учеството на Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана во вкупните права на глас во Групата на 31 декември 2007 година изнесува 56.80%.

Законски резерви

Средствата на резервите се сопствени средства на Групата кои служат за покривање на загубите што произлегуваат од ризиците со кои се соочува Групата во своето работење. Според законската регулатива Групата треба да пресметува и издвојува 15% од нето добивката за годината за законска резерва се додека не се достигне износ еднаков од една петтина од основната главнина.

Кога законската резерва ќе го надмине најмалиот износ и по покривање на сите загуби од годишните завршни сметки, со одлука на Собранието, вишокот може да се употреби за дополнување на дивидендата, доколку таа за деловната година не го достигнала најмалиот износ пропишан со Законот за Трговски Друштва или со Статутот на Групата.

Ревалоризациони резерви

Ревалоризационата резерва го вклучува кумулативниот нето ефект од промените во објективната вредност на вложувањата расположливи-за-продажба, се до моментот на нивното депризнавање или оштетување.

	2007	2006
Ревалоризациони резерви за хартии од вредност расположливи за продажба	213.093	120.458
	213.093	120.458

Движење на ревалоризационите резерви е на следниот начин:

	2007	2006
Ревалоризациони резерви за хартии од вредност расположливи за продажба		
На 1 јануари	120.458	113.768
Нето добивки од промени во фер вредноста	101.230	20.643
Реализиран приход	(794)	(12.773)
Одложен данок	(12.052)	(1.180)
Корекции за одложен данок	4.251	-
На 31 декември	213.093	120.458

36. Акционерски капитал (продолжение)**Дивиденди**

По датумот на завршната сметка за 2007, следните дивиденди беа предложени од страна на Управниот одбор и истите не се исплатени.

	2007	2006
МКД - (2006: МКД 537) за обична акција	-	345.637
МКД - (2006: МКД 537) за приоритетна акција	-	26.969
	-	372.606

37. Парични средства и парични еквиваленти

За целите на паричниот тек, паричните средства, како и паричните еквиваленти ги сочинуваат следните позиции со доспеаност помала од 90 дена од датумот на стекнување:

	2007	2006
Парични средства и состојби на сметки кај НБРМ (белешка 16)	3.045.587	1.989.969
Благајнички записи (белешка 17)	7.756.781	4.321.430
Пласмани кај други банки (белешка 18)	3.724.191	612.328
	14.526.559	6.923.727

38. Настан по денот на составување на билансот

По денот на составување на билансот на состојба, не се настанати материјални настани за кои е потребно дополнително обелоденување во финансиските извештаи.

НЛБ Тутунска банка АД Скопје

**Неконсолидирани финансиски извештаи
изготвени во согласност со Меѓународните
стандарди за финансиско известување
за годината завршена на 31 декември 2007**

Биланс на успех

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

	Белешки	За годината завршена на 31 декември	
		2007	2006
Приходи од камата и сличен приход	5	2.623.860	1.837.182
Расходи од камата и слични трошоци	5	(1.145.489)	(654.808)
Нето приходи од камати		1.478.371	1.182.374
Приходи од провизии	6	557.101	439.341
Расходи од провизии	6	(92.683)	(77.908)
Нето приходи од провизии		464.418	361.433
Приходи од дивиденди	7	1.715	688
Нето приходи од тргување	8	17.273	1.246
Загуби поради исправка на вредноста	13	(456.066)	(435.527)
Нето приходи од курсни разлики	9	125.730	135.869
Административни трошоци	11	(569.733)	(460.096)
Други оперативни расходи	12	(466.580)	(330.773)
Други оперативни приходи	10	36.055	27.091
Оперативна добивка		631.183	482.305
Добивка пред оданочување		631.183	482.305
Данок од добивка	14	(74.408)	(78.028)
Добивка за годината		556.775	404.277

Биланс на состојба

Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено

		31 декември	
	Белешки	2007	2006
Актива			
Парични средства и сметки во централна банка	15	4.190.623	3.042.320
Благајнички записи и државни записи	16	8.206.838	4.956.513
Пласмани во, и кредити на банки	17	4.396.169	3.579.625
Кредити	19	22.699.921	15.707.331
Финансиски инструменти за тргување	18	650.949	91.159
Вложувања во хартии од вредност:			
– Расположливи за продажба	20	1.262.479	1.009.108
Недвижности дадени под закуп	21	-	52.949
Вложувања во подружници	22	30.864	30.864
Вложувања во придружени претпријатија	23	60.128	60.128
Недвижности, постројки и опрема	24	644.236	508.534
Нематеријални средства	25	69.352	57.608
Останата актива	26	256.852	354.126
Вкупна актива		42.468.411	29.450.265
Пасива			
Депозити од банки	27	2.177.441	1.610.137
Депозити на други комитенти	28	27.354.371	18.542.382
Обврски по кредити	29	7.727.525	5.645.454
Субординирани обврски	30	786.120	314.075
Останати обврски	31	291.584	175.043
Посебна резерва за вонбилансни ставки	32	356.296	299.337
Обврски за данок од добивка		4.781	24.299
Одложени обврски за данок	33	14.859	16.692
Вкупна пасива		38.712.977	26.627.419
Капитал			
Акционерски капитал	37	785.621	693.866
Акционерска премија		1.610.707	968.422
Задржана добивка		772.575	621.882
Други резерви		586.531	538.676
Вкупно капитал		3.755.434	2.822.846
Вкупно капитал и обврски		42.468.411	29.450.265